

ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO

VEŘEJNÁ VÝZKUMNÁ INSTITUCE

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2021

Brno 2022

Název: Ústav archeologické památkové péče Brno, veřejná výzkumná instituce
Sídlo: Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno
IČO: 48511005
DIČ: CZ48511005

Tel.: 545242342-43, 545211255
E-mail: sekretariat@uapp.cz

<http://www.uapp.cz/>
<https://www.facebook.com/uappbrno/>

Mgr. Andrea Matějčková
ředitelka ÚAPP Brno, v. v. i.

ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ
PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO
veřejná výzkumná instituce
614 00 Brno, Kaloudova 1321/30

OBSAH

1. ÚVOD	4
1.1. Historie vzniku ÚAPP Brno	4
1.2. ÚAPP Brno, v. v. i. v roce 2021	4
1.3. Organizační a personální struktura ústavu	6
1.4. Statutární a dozorčí orgány	8
1.5. Informace o změnách zřizovací listiny	8
2. STANOVISKO DOZORČÍ RADY A RADY INSTITUCE K NÁVRHU ZPRÁVY O ČINNOSTI ÚAPP BRNO, v. v. i. V ROCE 2021	9
3. ŘEŠENÍ VĚDECKÝCH PROJEKTŮ A EDIČNÍ ČINNOST	10
4. PRŮZKUMY, VÝZKUMY A DOKUMENTACE V ROCE 2021	12
4.1. Pozitivní terénní akce	12
4.2. Seznam vypracovaných nálezových zpráv	61
5. PUBLIKAČNÍ ČINNOST, KONFERENCE, POPULARIZACE	63
5.1. Publikační činnost	63
5.2. Konference	74
5.3. Popularizace	75
6. HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE V ROCE 2021	80
7. ZÁPIS ZE ZASEDÁNÍ DOZORČÍ RADY ÚAPP BRNO, v. v. i.	95

1. ÚVOD

1.1. Historie vzniku ÚAPP Brno

Ústav archeologické památkové péče Brno vznikl delimitací části Archeologického ústavu AV ČR Brno k 1. dubnu 1993. Byl zřízen rozhodnutím ministra kultury ČR č. 7/1993 ze dne 18. března jako příspěvková organizace Ministerstva kultury ČR s hlavním předmětem činnosti spočívajícím v provádění předstihových a záchranných archeologických výzkumů a jejich zpracovávání. S účinností od 3. května 1995 byl ústav pověřen výkonem archeologické památkové péče na území čtrnácti okresů bývalého Jihomoravského kraje (Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Jihlava, Kroměříž, Prostějov, Třebíč, Uherské Hradiště, Vyškov, Zlín, Znojmo, Žďár nad Sázavou).

V roce 1993 zahájil Ústav archeologické památkové péče Brno svoji činnost s 25 pracovníky, z toho 12 s vysokoškolským vzděláním. Ředitelem byl od počátku doc. PhDr. Miloš Čižmář, CSc. Od 1. 7. 2012 byla jmenována ředitelkou Mgr. Andrea Matějčková. V současnosti má ústav sídlo v Brně-Husovicích na Kaloudově ulici. Od svého založení má detašované pracoviště ve Zlíně (dnes Kroměříži), od roku 1995 v Prostějově, od roku 1998 ve Vyškově a od roku 2000 ve Znojmě.

Od 1. dubna 2001 přešel ústav převodem zřizovatelských funkcí podle zákona číslo 157/2000 Sb. z Ministerstva kultury ČR na nově vzniklý Jihomoravský kraj.

Dne 1. ledna 2007 byl ÚAPP Brno pretransformován na veřejnou výzkumnou instituci. Instituce vznikla na základě rozhodnutí zastupitelstva Jihomoravského kraje v souladu s § 31 odst. 6 zákona 341/2005 o veřejných výzkumných institucích. Zřizovatelem je Jihomoravský kraj.

1.2. ÚAPP Brno, v. v. i. v roce 2021

Hlavní činností Ústavu archeologické památkové péče Brno, veřejné výzkumné instituce je zabezpečování záchranných archeologických výzkumů, zajišťujících investorům splnění podmínek stavebního povolení podle zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. V souvislosti se stavebním řízením podává ústav odborná vyjádření a posudky; těžiště činnosti však spočívá v realizaci záchranných výzkumů a dohledů na svěřeném území, dále zpracování nálezů a vyhotovení nálezových (pro archiv) a závěrečných zpráv (pro investory jednotlivých akcí) a odevzdání získaných nálezů do příslušných muzeí.

V roce 2021 jsme uzavřeli 328 nových smluv s investory na provedení záchranných archeologických výzkumů (mimo rámcové smlouvy; celkem jsme provedli 1046 záchranných výzkumů a dohledů). Kromě nově uzavřených smluv probíhala ještě řada nasmlouvaných akcí z minulých let, jak přímo v terénu, tak i zpracováním závěrečných a nálezových zpráv. Mimo investorských smluv bylo v minulém roce uzavřeno 124 nových smluv na neziskové záchranné výzkumy (většinou se jedná o výstavbu rodinných domků) hrazené z dotace Jihomoravského kraje v rámci „Smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje“ a 76 smluv na neziskové záchranné výzkumy na Prostějovsku a Zlínsku hrazené institucí.

Z celkového počtu 1111 akcí bylo 114 akcí pozitivních. Nejpočetnějším typem ZAV byly dohledy, popřípadě výzkumy při výstavbě rodinných domů, další dohledy, či výzkumy byly vyvolány rekonstrukcí, či novým vedením NN, VN, MS, optických kabelů a telekomunikací, rekonstrukcí komunikací (silnice, chodníky, cyklostezky, polní cesty či jiné krajinné prvky), vodovodů, kanalizací

a ČOV, retenčních nádrží, výstavbou bytových domů a obytných souborů, výrobních hal, skladů a multifunkčních staveb.

V roce 2021 probíhaly souběžně dva velké ZAV. Na základě zakázky získané v roce 2020 jsme se spolu s dalšími organizacemi (ACO, Archaia Brno a NPÚ ÚOP Ostrava) od ledna do prosince podíleli na záchranném archeologickém výzkumu na plynovodu Moravia společnosti NET4GAS v úsecích 2 a 3 mezi Čejkovicemi a Jestřabicemi (výzkum bude pokračovat i v roce 2022).

Druhou velkou zakázku jsme vysoutěžili ve výběrovém řízení společnosti ŘSD ČR na trase dálnice D55, 5508 Staré Město – Moravský Písek (akce probíhala v období březen – prosinec a bude pokračovat i v roce 2022).

Značná část kapacit jednotlivých pracovníků je kromě záchranných archeologických výzkumů věnována také jejímu vyhodnocení a převedení do nálezových a závěrečných zpráv. Z většiny akcí jsou zprávy vyhodnoceny do půl roku (viz kap. 4.2.). V roce 2021 jsme vypracovali a odevzdali do archivu ÚAPP Brno, v. v. i. 945 nálezových zpráv a hlášení o celkovém rozsahu 3417 stran a 2481 obrazových příloh.

Stejně jako v minulých letech i v roce 2021 se pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i. pravidelně účastnili regionálních archeologických komisí (Jihomoravské, Středomoravské, Zlínské a Regionální archeologické komise Vysočiny), na kterých jsou pravidelně rozdělovány archeologické akce.

Od roku 2018 vystupujeme v roli příjemce koordinátora spolu s AÚ AV ČR Praha, v. v. i, AÚ AV ČR Brno, v. v. i. a NPÚ při řešení projektu MK ČR NAKI II s názvem „Archeologie z nebe. Analýza a prezentace fondů dálkového průzkumu na Moravě a ve Slezsku“.

Od roku 2021 jsme řešitelé projektu Centrální emporium v Němčicích nad Hanou. Interdisciplinární výzkum klíčové lokality doby laténské na Moravě Grantové agentury ČR (viz kap. 3).

V roce 2021 byl u Grantové agentury ČR podán návrh na řešení projektu *Život, smrt a společnost. Rurální komunita a její místo ve světě starší doby bronzové* (navrhovatel Mgr. David Parma, Ph.D.). Návrh nebyl přijat.

V roce 2021 jsme vydali Výroční zprávu 2020, dvě čísla časopisu Pravěk Nová řada 29, 30 a dvě čísla materiálové řady Pravěk – Supplementum 36 a 37 (viz kap. 3).

Vzhledem k současné epidemiologické situaci byly v roce 2021 zrušeny téměř všechny plánované odborné konference či přednášky pro laickou veřejnost a popularizace výsledků naší práce se přesunula do online prostoru, kde jsme poskytli řadu rozhovorů pro tisk a rozhlas (viz kap. 5.3.). Výsledky své práce jsme publikovali v desítkách odborných článků (viz kap. 5.1.). Naši práci také prezentujeme na webových stránkách organizace www.uapp.cz a na sociálních sítích www.facebook.com/uappbrno. V rámci akce Archeologické léto 2021 jsme se zúčastnili s prezentací několika archeologických lokalit. Záchranný archeologický výzkum v Polešovicích probíhající na trase budované dálnice se stal nejnavštěvovanější lokalitou celé akce.

V rámci pravidel o čerpání dotace od zřizovatele – Jihomoravského kraje dané Smlouvou o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje jsme požádali o rozdělení dotace na část investiční a neinvestiční. Investiční část dotace jsme využili na nákup osobního automobilu. Neinvestiční část dotace jsme využili zejména na zajištění neziskových záchranných archeologických výzkumů na území Jihomoravského kraje, interní vědeckovýzkumné granty pracovníků instituce, digitalizaci archivu nálezových zpráv a tisk publikací.

1.3. Organizační a personální struktura ústavu

Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i. má brněnské ústředí, kde se nachází ředitelství, hospodářské oddělení, úsek odborných a technických pracovníků, laboratoř, odborný archiv a knihovna. Detašovaná pracoviště jsou v Kroměříži, Prostějově, Vyškově a ve Znojmě.

Přehled dislokace ústavu:

Pracoviště Brno: Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno; tel.: 545242342-43, 545211255
e-mail: sekretariat@uapp.cz

Pracoviště Kroměříž: Kojetínská 14, 767 01 Kroměříž
e-mail: popelka@uapp.cz

Pracoviště Prostějov: Tetín 8, 796 01 Prostějov; tel.: 582347096
e-mail: fojtik@uapp.cz

Pracoviště Vyškov: Čsl. armády 1/2A, 682 02 Vyškov; tel. 517350773
e-mail: mikulkova@uapp.cz

Pracoviště Znojmo: Mičurinova 9, 669 02 Znojmo; tel.: 530512138
e-mail: humpola@uapp.cz

Letecký pohled na výzkum před stavbou dálnice D55 část Staré Město – Moravský Písek (foto M. Popelka)

Základní personální údaje

1. Struktura zaměstnanců v roce 2021 – průměrný přepočtený počet zaměstnanců

Kategorie zaměstnanců	Muži	Ženy	Celkem
archeolog	13,0	3,0	16,0
odborný pracovník – technik, konzervátor	1,0	12,0	13,0
technicko – hospodářský pracovník	1,0	5,0	6,0
Celkem	15	20	35

2. Struktura zaměstnanců dle vzdělání – stav k 31. 12. 2021

Dosažené vzdělání	Muži	Ženy	Celkem	%
střední odborné	0	1	1	2,9
úplné střední odborné	0	11	11	31,4
vyšší odborné	0	1	1	2,9
vysokoškolské	13	9	22	62,8
Celkem	13	22	35	100,0

3. Vznik a ukončení pracovních poměrů v roce 2021

Pracovní poměr	Počet	Pracovní poměr	Počet
vznik	2	ukončení	2

1.4. Statutární a dozorčí orgány

Rada Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

V roce 2021 se rada sešla kvůli vládním opatřením na dvou online zasedáních dne 21. 6. a 7. 12.

Na zasedání konaném 21. 6. členové rady projednali, ověřili a jednomyslně schválili předložené zápisy o usneseních per rollam ze dne 4. 1. 2021 (posouzení návrhu rozpočtu na rok 2021 a střednědobých rozpočtů na roky 2022 a 2023), ze dne 22. 4. 2021 (posouzení návrhu grantového projektu ke GA ČR), 5. 5. 2021 (posouzení návrhu Výroční zprávy instituce za rok 2020), 6. 5. 2021 (posouzení návrhu na rozdělení výsledku hospodaření instituce za rok 2020) a 11. 5. 2021 (posouzení návrhu Smlouvy o zřízení služebnosti na sídle organizace). Ředitelka shrnula hospodaření a činnost instituce od posledního zasedání, informovala přítomné o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na rok 2021.

Druhé zasedání proběhlo opět online dne 7. 12. Ředitelka seznámila přítomné s hospodařením instituce od poslední setkání, přednesla zprávu o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na rok 2021 a seznámila členy s výhledem na rok 2022.

Dozorčí rada Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

V roce 2021 proběhlo jedno zasedání dozorčí rady dne 4. 5. Na 1. zasedání dozorčí rada obdržela návrh Výroční zprávy ÚAPP Brno, v. v. i. za rok 2020 a odsouhlasila jej. Ředitelka seznámila přítomné s hospodařením instituce.

1.5. Informace o změnách zřizovací listiny

Zřizovací listina veřejné výzkumné instituce byla schválena usnesením Zastupitelstva Jihomoravského kraje č. 631/06/Z 9 ze dne 27. 4. 2006.

Usnesením č. 1108/07/Z 16 Zastupitelstva Jihomoravského kraje byl dne 22. 2. 2007 schválen dodatek č. 1 ke zřizovací listině a dále usnesením č. 1440/07/Z 21 Zastupitelstva Jihomoravského kraje byl dne 8. 11. 2007 schválen dodatek č. 2. S účinností od téhož dne bylo zřizovatelem vydáno Úplné znění Zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce.

V roce 2014 došlo ke změnám zřizovací listiny. Usnesením č. 1228/14/Z12 Zastupitelstva Jihomoravského kraje ze dne 19. 6. 2014 byl schválen Dodatek č. 3 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce. V návaznosti na to pak bylo vyhotoveno a 19. 9. 2014 doručeno Úplné znění Zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce.

V roce 2015 bylo vyhotoveno v návaznosti na Dodatek č. 4 schválený Zastupitelstvem Jihomoravského kraje usnesením č. 1901/15/Z19 ze dne 25. 6. 2015 Úplné znění Zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce.

V roce 2019 došlo ke změně zřizovací listiny. Usnesením č. 1899/19/Z21 Zastupitelstva Jihomoravského kraje ze dne 25. 4. 2019 byl schválen Dodatek č. 5 ke Zřizovací listině veřejné výzkumné instituce. V návaznosti na to s účinností od téhož dne bylo zřizovatelem vydáno Úplné znění Zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce.

V roce 2021 nedošlo k žádným změnám Zřizovací listiny.

2. STANOVISKO DOZORČÍ RADY A RADY INSTITUCE K NÁVRHU ZPRÁVY O ČINNOSTI ÚAPP BRNO, v. v. i. V ROCE 2021

Dozorčí rada se vyjadřuje k návrhu zprávy o činnosti Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i. za uplynulý rok dle §19 odst. 1 písm. i) zákona č. 341/2005 Sb. O veřejných výzkumných institucích a své vyjádření předává řediteli a radě instituce.

Dozorčí rada ÚAPP Brno, v. v. i. projednala na svém 2. zasedání dne 27. 4. 2022 návrh Výroční zprávy ÚAPP Brno, v. v. i. za rok 2021 a své kladné vyjádření předložila řediteli a radě instituce.

Rada instituce schvaluje výroční zprávu a účetní uzávěrku ÚAPP Brno, v. v. i. za uplynulý rok dle § 18 odst. 2 písm. e) zákona č. 341/2005 o veřejných výzkumných institucích.

Rada ÚAPP Brno, v. v. i. projednala na svém zasedání dne 18. 5. 2022 koncept Výroční zprávy za rok 2021 včetně Zprávy auditora a účetní uzávěrky a schválila jej.

Detail výzdoby nápažníku z mladší doby bronzové z Hradiska u Kroměříže (foto J. Sláma)

3. ŘEŠENÍ VĚDECKÝCH PROJEKTŮ A EDIČNÍ ČINNOST

V roce 2021 se pracovníci ústavu podíleli na řešení projektů:

„Archeologie z nebe. Analýza a prezentace fondů dálkového průzkumu na Moravě a ve Slezsku“

- poskytovatel: Ministerstvo kultury České republiky program NAKI II (DG 18P02OVV058)
- příjemce: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i., Národní památkový ústav, Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i., Archeologický ústav AV ČR Praha, v. v. i.
- termín: 2018–2022

Centrální emporium v Němčicích nad Hanou. Interdisciplinární výzkum klíčové lokality doby laténské na Moravě

- poskytovatel: Grantová agentura ČR (č. projektu 21-24234S)
- příjemce: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.
- termín: 2021–2024

V roce 2021 byl u Grantové agentury ČR podán návrh na řešení projektu *Život, smrt a společnost. Rurální komunita a její místo ve světě starší doby bronzové* (navrhovatel Mgr. David Parma, Ph.D.). Návrh nebyl přijat.

Od roku 1994 vydává ÚAPP Brno obnovený časopis *Pravěk – Nová řada* (od 2. ročníku) a od roku 1998 jeho materiálovou řadu *Pravěk – Supplementum*. V roce 2004 byla obnovena edice „Postavy moravské archeologie“ jako další vedlejší řada časopisu *Pravěk*. Ve spolupráci s Moravským archeologickým klubem a Ústavem archeologie a muzeologie FF MU v Brně jsme dosud vydali čtyři svazky.

V roce 2021 vyšla dvě čísla *Pravěku – Pravěk Nová řada 29 a 30*. V úvodu čísla **29** je publikována bibliografie M. Šmída následovaná *recenzovanými studiiemi* s deseti příspěvky věnovanými významnému životnímu jubileu kolegy Miroslava Šmída zahrnujícími dějiny od neolitu až po dobu halštatskou od pracovníků ÚAPP Brno, v. v. i. a vědců z dalších institucí.

Číslo **30** je rozděleno na *recenzované studie* s šesti příspěvky, které zahrnují dějiny od eneolitu až po středověk od pracovníků instituce i vědců z dalších institucí. Dále následuje část *Z činnosti moravských a slezských archeologických pracovišť*, kde je prezentováno mezinárodní sympozium *Starší a střední doba bronzová v Evropě*. V kapitole *Kalendárium moravské a slezské archeologie* jsou vzpomenuata významná výročí badatelů připadající na rok 2021.

V roce 2021 jsme rovněž vydali dvě čísla materiálové řady *Pravěku*: **M. Šmíd a kol. – Eneolitické osídlení lokality Modřice – Rybníky (okr. Brno-venkov), Pravěk Supplementum 36**. Publikace vyčerpávajícím způsobem zpracovává eneolitické osídlení zjištěné záchranným archeologickým výzkumem ÚAPP Brno, v. v. i. v roce 2015 na polykulturní lokalitě v Modřicích.

A. Navrátil – Osídlení ve starší době bronzové pod Pálavou, Pravěk Supplementum 37. Publikace podrobně zpracovává 13 let trvající výzkumy Archeologického ústavu Brno při výstavbě Novomlýnských nádrží, jejichž plocha zatopila úsek dyjské nivy mezi obcemi Drnholec a Nové Mlýny v délce ca 20 km o rozloze přesahující 3 000 ha.

Výroční zpráva 2020. Ve výroční zprávě jsou shrnuty veškeré důležité informace o dění v instituci v roce 2020; dále jsou zde základní personální údaje, informace o hospodaření instituce spolu se zprávou auditora. Zároveň obsahuje seznam všech pozitivních záchranných archeologických akcí instituce se stručným popisem zjištěných a prozkoumaných situací spolu se seznamem odevzdaných nálezových zpráv a seznamem publikační a popularizační činnosti pracovníků.

Keramika zdobená kolkováním z časně doby laténské z výzkumu dálnice D55 (foto M. Popelka)

4. PRŮZKUMY, VÝZKUMY A DOKUMENTACE V ROCE 2021

4.1. Pozitivní terénní akce

V roce 2021 bylo nově evidováno 1048 záchranných výzkumů a dohledů, dalších 63 výzkumů pokračovalo z předchozích let. Celkem se v r. 2021 podařilo realizovat 1111 akcí, z toho 114 bylo pozitivních. Na financování neziskových záchranných výzkumů, především rodinných domů na území Jihomoravského kraje, byla využita neinvestiční část dotace od zřizovatele v rámci „Smlouvy o poskytnutí dotace z fondu Jihomoravského kraje“. Další neziskové záchranné výzkumy na Prostějovsku a Zlínsku byly hrazeny institucí.

BÍLOVICE-LUTOTÍN (okr. Prostějov)

Intravilán obce Bílovice – kanalizace (M. Šmíd, č. akce 1188/20)

Počátkem devadesátých let minulého století, v rámci budování Vodovodu Pomoraví, byl v trase vodovodního řadu nedaleko vodárny v polní trati „Padělky“, dnes spíše „U kříže“, odkryt germánský žárový hrob z konce 2. století našeho letopočtu (dále n. l.). Jeho souvislost se soudobou osadou se dala zcela logicky předpokládat. Začátkem března 2020 započaly výkopové práce spojené s pokládkou kabelů nízkého napětí a hned vzápětí s budováním kanalizace. Výkopy vedené podél severní strany místní komunikace, v místě cihlové zdi bývalé Jurdovy zahrady, odkryly hned několik objektů s keramikou, kterou na našem území produkovaly kmeny Germánů. V průběhu zemních prací byly germánské objekty detekovány od západního okraje obce až na úroveň hrany klesání v místě dnešního obecního úřadu. S právě objeveným osídlením nepochybně souvisel také zmíněný žárový hrob od vodárny. Je poněkud starší než nálezy získané během budování kanalizačního řadu a pokládky kabelů NN (nejstarší lze datovat až do průběhu 3. století), ale i pohřebiště měla svůj chronologický vývoj, a je třeba si uvědomit, že z původní rozsáhlé germánské osady v intravilánu obce se podařilo zachytit jen nepatrnou část. O to větší důvod předpokládat, že tento jeden žárový hrob je součástí mnohem většího pohřebiště. Nálezy z nejmladšího germánského objektu naznačují, že osada existovala ještě v prvních deceniích 5. století, tedy v počátcích epochy označené jako stěhování národů. Dobou stěhování národů jsme překročili pomyslný práh našich nejstarších dějin, tedy těch slovanských, jelikož někdy koncem 6. století n. l. po odchodu Langobardů, ale dost možná ještě za jejich přítomnosti, se na naše území dostávají první skupiny Slovanů. Bílovice se mohou pyšnit jedním z mála slovanských žárových hrobů z té doby na okrese. Spálené ostatky zesnulého byly vloženy do nádoby označené jako „pražský typ“, a uloženy do země jižně obce. Hrob objevili v první polovině dvacátých let minulého století v polní trati „Mazance“ při budování železniční vlečky z Kostelce na Hané do Lešan. Středověké objekty se začaly na profilech výkopů objevovat na úrovni budovy bývalého dvora, dnes obecního úřadu a vyznívaly až na západním konci vesnice. Poslední středověké silo bylo zachyceno 6 m západně šachty č. 15. Pozoruhodné je datování obilných sil. Nejstarší, detekována přibližně na úrovni bývalého domu manželů Nováčkových, jsou keramikou datována do období Velké Moravy, konkrétně do 9. století n. l. Jen o něco mladší bylo silo z horního konce obce, datované do 10. až 11. století. Následovalo v časové posloupnosti několik obilných jam ze století třináctého. Vedle těchto objektů zcela konkrétního určení byly výkopy porušeny i jámy, jejichž účel nejsme schopni s jistotou určit. První se nacházela před žudrem, druhá před domem č. p. 16. První byla keramikou datována do 13. století s tím, že obsahovala i zlomek germánské misky. Při exkavaci muselo dojít k porušení staršího germánského objektu. Také druhá jáma poskytla velmi zajímavou kolekci keramiky z 10. až 12. století, z čehož je zřejmé, že byla otevřena delší dobu.

Bílovice-Lutotín – M. Šmíd při začišřování jednoho z objektů

Zajímavým nálezem jsou fragmenty hrnců s válcovitým hrdlem, které se na první pohled liší od domácí slovanské keramiky vyznačující se plynulou esovitou profilací. Jsou datovány na přelom 10. a 11. století. Rozmístění a datování středověkých objektů v trase hlavní stoky je pozoruhodné hned

ze dvou důvodů. Tím prvním je zjištění, že středověká osada, počínaje závěrem 10. a konče 13. stoletím, byla situována ve výše položených partiích obce, od hrany klesání u obecního úřadu směrem k západu. Druhým aspektem je skutečnost, že všechny objekty byly odkryty pod dnešní silnicí, což znamená, že někdejší komunikační systém musel být veden jinudy. Pouze o jednom objektu bylo možné uvažovat jako o obydlí. Prošla jím přípojka k domu č. p. 38 na jižní straně návsi. Šlo o zemnici se zbytky pyrotechnického zařízení. Blízko hliněné stěny pece se dochoval negativ obdélného podpěrného kůlu. Výkop byl široký pouhých 80 cm a horní část odkrytého souvrství, včetně výplně objektu, silně narušily inženýrské sítě. To byly důvody, proč se nepodařilo podobu suterénu této stavby blíže specifikovat. Ze získaných poznatků se pokusíme rekonstruovat podobu osady Bílovice v raném až vrcholném středověku. Nacházela se ve výše položených partiích nad inundací říčky Romže, v prostoru od dnešního obecního úřadu směrem k hornímu konci. V 9. století (období Velké Moravy) spočívala zástavba ve volně rozptýlených usedlostech. Nálezy slovanské keramiky od splavu mohou souviset se specifickou činností využívající tok řeky. O něco později, od přelomu 10. a 11. až do století třináctého, se obytné stavby koncentrovaly na jižní straně dnešní návsi s hospodářským zázemím zasahujícím přes silnici směrem k severu. Obdělávané polnosti se patrně nacházely na opačné straně, tedy směrem k jihu a částečně i k západu. Ještě ve 14. století byl prostor pod dnešní hlavní komunikací hospodářsky využíván. Svědčí o tom objekt před vjezdem do sběrného dvora pod obecním úřadem a před domem č. p. 41. Z jejich umístění je zřejmé, že původní středověké Bílovice, s koncentrací zástavby na nynější návsi – od „kopečku“ na straně východní až po zúžení prostoru u domu č. p. 16 na straně západní, se začaly počínaje 14. stoletím rozšiřovat směrem k východu. Následující 15. století pak není v aktuálních nálezech vůbec zastoupeno. Někdy v té době došlo k zásadní změně, zřejmě k přeparcelaci, a tím pádem i k vytýčení nové komunikace. Ke změně, dnes bychom řekli územního plánu, mohlo dojít v polovině 14. století v souvislosti s rozdělením Bílovic na část církevní a část světskou. Zástavba po její jižní a severní straně s návsi uprostřed dostala přibližně dnešní podobu. Je téměř jisté, že slovanské i středověké Bílovice měly své vlastní pohřebiště, respektive dvě, jelikož nekropole z velkomoravského období mají zcela odlišný charakter než pohřebiště z 10.–13. století. Polohu pohřebišť neznáme, ale určité indicie přece existují. Při hloubení rýhy neznámého účelu mezi dvorem a původním vepřínem (v prostoru dnešní dílny pana Režného) byly někdy v 60. letech minulého století narušeny kostrové hroby. V té době jim nikdo přílišnou pozornost nevěnoval, natož, aby pátral po jejich stáří. Nález kosterních pozůstatků, dnes ani nevíme, zda opravdu lidských, se dochoval jen v paměti očitých svědků. Při budování vodovodního řádu „Za humny“ mezi šachtami 52–57 k narušení hrobů nedošlo. Výkopy v trase hlavního kanalizačního řádu porušily i několik původně zaklenutých sklepů, ale ty byly poněkud mladší, pravděpodobně až ze 17. či 18. století. Přesně datovat se je nepodařilo. Přibližně ze stejné doby je plošně rozsáhlá koncentrace kuchyňského odpadu (rozbité hliněné nádoby a zvířecí kosti) v prostoru kolem kaple a dále až k obecnímu úřadu. Kaple sv. Floriána byla roku 1783 postavena doslova na obecním smetišti. Nálezy učiněné roku 1923 při stavbě železniční vlečky z Kostelce na Hané do Lešan (v prostoru za dnešní autobusovou zastávkou) byly určitým příslibem archeologických nálezů i při budování kanalizačního řádu na „Kamčatce“. Výkopy však porušily pouze dva větší objekty charakteru hliníků, velmi chudé na archeologické nálezy. První, datovaný zlomky keramiky do závěru pozdní doby kamenné (kultura zvoncovitých pohárů) se nacházel u „bytovky“, druhý, ze starší doby bronzové (kultura únětická), v místě šachty č. 28.

BÍLOVICE NAD SVITAVOU (okr. Brno-venkov)

Nad Nádražím – rozhledna Bílovice (P. Kos, č. akce 351/21)

Během výstavby vyhlídkové věže na katastru Bílovic nad Svitavou, v trati „Nad Nádražím“ u Přístřešku nad vyhlídkou nebyly v místě základového výkopu stavby zaznamenány žádné závažné

archeologické situace. V bezprostřední blízkosti staveniště a lesní Liduštiny cesty byl však při rekognoscaci terénu lokalizován objekt neznámé zaniklé polní vápenické pece, která stála za pozornost. Po doplnění lokalizace vápenického objektu do geodatabáze projektu Calcarius, která shrnuje dosavadní poznatky o vápenných technologiích v rámci celé ČR, se ukázalo, že na katastru obce Bílovice nad Svitavou se jedná o výrobní okrsek vybočující poněkud ze současné geografické evidence. Aktivně těžené ložisko vápenců vhodné svým chemizmem k pálení vápna v historické době, leží asi 1,5 km jihovýchodně od současné obce Bílovice n. S. v poloze „Za Boudou“. Zde se nachází také poměrně velký jámový lom, v jehož předpolí bylo zaznamenáno více než 20 pecí na vápno a dalších 7, které jsou roztroušeny podél toku Kuního potoka směrem k obci. Nejbližší vesnici (cca 540 m) leží drobný vápenický okrsek poblíž menšího rybníčku Na Kuním potoce. Je dosti možné, že z jeho produkce mohla vzejít např. také stavba původní bílovické myslivny z roku 1909, která byla roku 1965 přejmenována na Myslivnu lišky Bystroušky. V celém areálu přitom převažují jámové zadlabané pece Müllerova typu 2b bez zřetelných kamenných doplňků. Pouze u jedné „pece“ (nejbližší obci) nelze vyloučit užití konstrukce z granodioritu a u jedné či dvou pecí/plošin, lze připustit také výrobu vápna milířováním.

Bílovice nad Svitavou – relikty vápenické pece

Historická výroba páleného vápna probíhala hlavně na katastru obce Kanice a částečně také u Bílovic v údolí Kuního potoka. Odvoz vápna se odehrával směrem k obci podél toků Kuního a Ušákovského potoka. Osamocená pec u nově budované rozhledny je proto zřejmý anomální případ mikroregionálního významu a pec byla v těchto místech zřízena evidentně z nějakých zvláštních důvodů. Vzhledem k polostabilní konstrukci objektu, zaručující periodickou výrobu a jeho delší trvanlivost, by byl možným vysvětlením osamocení např. výhodný zdroj palivového dřeva, nebo budování či údržba významnější stavby v jejím okolí. Preventivní průzkum detektorem kovů doložil z areálu vápenické pece pouze novověké nálezy (železné hřebíky a plechy), takže je vysoce

pravděpodobné, že jde o objekt z rozmezí 19.–20. století. Referent proto provedl rekognoskaci cest v okolí objektu, z nichž jedna klesá po spádnicí k chatové kolonii v údolí Svitavy (Těsnohlídkovo údolí) a další dvě (Liduščina cesta) vedou tratí „Hády za boudou“ k hranici katastru Bílovice n. S. /Kanice, kde leží severozápadně Resslerovy Hájovny ložisko devonských vápenců, a k Palackého údolí, s trojicí výstavních secesních vil vystavěných na počátku 20. století. Cestu s vápnem do Těsnohlídkova údolí nelze předem vyloučit již za předpokladu, že tu leží také poměrně velké milířiště na výrobu dřevěného uhlí, podél něhož klesá směrem do svitavského údolí dodnes dobře patrná historická cesta, která končí na jeho úpatí hlubokým úvozem. V širším kontextu koncentrace vápenických objektů v Těsnohlídkově údolí zjišťujeme, že tato cesta by mohla být ve vztahu k vápenici reálná, neboť i v této oblasti jsou registrovány dva podobné objekty, z nichž jeden byl dokonce v minulosti podroben amatérskému archeologickému odkryvu. Z výhledu snadnější distribuce výpalku by však byla pro dopravu jistě výhodnější volba cesty vedoucí od pecí nebo k pecím po spádnících bočními údolními. Pec u rozhledny je však napojena také na cestu vedoucí (klesající) směrem k severu, kde leželo další odbytíště páleného vápna sváženého vápeníky do Bílovic skrze Palackého údolí. Většina zjištěných výrobních objektů v poloze „Za Boudou“, je přitom poměrně specifického schématu, projevujících se shodnými stavebními odvaly, avšak s tím rozdílem, že je provází přítomnost odpadní kypy, která je povětšinou umístěna blízko k předpecní jámě. Na základě kamenné konstrukce pece, která vybočuje z běžného schématu objektů vyskytujících se v širším okolí, lze referovaný objekt zcela hypoteticky spojit ještě s komunikací, která byla počátkem 20. století zastavěná trojicí secesních vil, z nichž nejznámější je Villa Anna židovské rodiny rady zemského soudu Dr. Bedřicha Eislera z roku 1904. Poslední vystavěná vila č. p. 104 již pojala celou příjezdní komunikaci zcela do svého areálu a částečně ji přebudovala na chodník s cihelnými schůdky. Některé cihly mají tři kartuše s iniciálkami „F E“, což znamená, že mohlo jít o produkt cihelny Maxe Fischera a Nathana Ehrenfesta z roku 1872 (Cihelna Fischer a Ehrenfest na ul. Údolní v Brně; některé kusy cihel, nesoucí stopy malty, by mohly pocházet ze starší bourané stavby, nebo ještě ze závěru produkce cihelny pracující s těmito kolký až do roku 1919, kdy zemřel Max Fischer). Z hlediska využití referované polní vápenky pro tyto stavby lze uvažovat prioritně o vzdušném vápně, které bylo tou dobou žádané pro interiérové i exteriérové omítky. Tato malá periodická pec mohla přitom poměrně levným způsobem zajišťovat přísun pojiva pro obnovu fasád i významné reparační práce. Pro přípravu kvalitních omítek však muselo být zajištěno také jejich delší odležení v karbech zbudovaných přímo v areálu staveniště. Jejich přítomnost v rámci zmíněných budov není ale v současnosti již doložitelná.

BOHUSLAVICE U KYJOVA (okr. Hodonín)

Vlčí jáma – náhodný nález depotu (I. Čižmář, č. akce 1048/21)

Při procházce lesem v květnu 2021 našel Radek Hrdlička z Lovčic detektorem kovů v lesní hrabance několik drobných stříbrných mincí. Když bylo patrné, že další mince budou přibývat, oznámil svůj nález Ústavu archeologické památkové péče Brno. Po příjezdu pracovníků na místo byla vytyčena menší sonda o straně 1×1 m, v jejímž rámci byla opatrně po vrstvách odstraňována lesní hrabanka. Snižované úrovně i hromady byly průběžně prohledávány s pomocí detektoru XP Deus, díky čemuž se podařilo podchytit i drobné zlomky mincí o velikosti několika milimetrů. Celou sondu bylo nutné s ohledem na rozptýl mincí rozšířit na plochu cca 3×3 m okolo největší koncentrace. Během průzkumu nebyly kromě mincí zachyceny žádné další archeologické artefakty (např. nádobka) a s ohledem na rozptýl nálezů je možné uvažovat o původním uložení mincí v obalu z organického materiálu, např. plátěném sáčku. Uložení mincí může souviset se středověkými komunikačními koridory, nedaleko místa nálezů se totiž nachází systém úvozových cest. Depot obsahuje 55 celých mincí a velké množství větších či menších fragmentů. Vyskytuje se

v něm pouze jeden typ drobné snad slezské stříbrné mince z 15. století (?). Jedná se o velmi zajímavý typ mince, v našich nálezech je zatím málo známý.

BRNO-BOSONOHY (okr. Brno-město)

Intravilán – dostavba kanalizačního systému, III. a IV. etapa (J. Zubalík, č. akce 571/20)

V roce 2021 pokračoval záchranný archeologický výzkum při dlouhodobé rekonstrukci kanalizace v městské části Bosonohy. V průběhu března se ve výkopu v ulici Kolmá podařilo dokumentovat čtyři zahloubené objekty datované keramickým materiálem do raného středověku. Ve Vzhledné ulici byly během podzimu zaznamenány dvě novověké situace – kamenná studna a chodba tesaná do skalního podloží, která sloužila patrně jako sklep pro blízký mlýn.

BRNO-HUSOVICE (okr. Brno-město)

Tomkovo náměstí – VMO Tomkovo náměstí, Rokytova (P. Kos, č. akce 504/21)

V roce 2021 se odehrávaly přípravné stavební práce (vesměs budování IS) v okolí Husovické Sokolovny, na Dukelské třídě, ul. Bratří Mrštíků, Tomkově náměstí, ul. Valchařské, Provazníkové, Kaloudové a Karlově. Nejstarší situace vážící se k 17.–18. století byly zachyceny na Tomkově náměstí. Šlo vesměs jen o kulturní vrstvy porušené mladšími výkopy, z nichž některé náležely k zaniklé domovní zástavbě Husovic z 19.–20. století, jejíž souvislé zbytky základů a suterénních částí dnes leží pod světelnou křižovatkou ul. Provazníkovy a Dukelské třídy. Na levobřeží Svitavy byl nově budovaným silničním zářezem odkryt profil s historickým železničním náspem bývalé tišnovské lokálky, která tu byla v provozu do roku 1941. V jednom z příkopů dráhy byl zaznamenán výrobní odpad perleťářské dílny z výroby šatních knoflíků.

BRNO-CHRLICE (okr. Brno-město)

Stará Niva – Popůvky-Sokolnice: V423, modernizace na vyšší parametry I. etapa (D. Parma, č. akce 1010/21)

V bezprostřední blízkosti trasy dálnice D2 byly ve stěnách výkopu pro založení stožárů elektrického vedení dokumentovány tyto archeologické struktury: objekt rámcově datovatelný do starší doby bronzové, zásobní jáma a část chaty z raného středověku. Jedná se o část známé lokality v polohách „Rybníky“ a „Stará Niva“.

BRNO-CHRLICE (okr. Brno-město)

Křižovatka ulic Davídkova a Okrajová – cyklostezka po p. č. 3117 (J. Zubalík, č. akce 1041/21)

V r. 2021 proběhl záchranný archeologický výzkum v souvislosti s výstavbou nové cyklostezky začínající u křižovatky ulic Davídkova a Okrajová, napojující se na stávající cyklostezku v blízkosti Dvorského potoka. Pozitivní archeologické situace byly zjištěny v poli v úseku mezi Dvorským potokem a bezejmennou strouhou. V průběhu výzkumu se podařilo prozkoumat 15 zahloubených objektů, především různých kúlových a sloupových jam. V jednom případě byla zachycena snad část hliníku a jednou neinterpretovatelná sídlištní jáma. V zásypech jam se nacházely zejména keramické fragmenty, které umožňují lokalitu datovat do období střední doby bronzové.

BRNO-LÍŠEŇ (okr. Brno-město)

Ul. Houbařská – obytný soubor RD Houbařská (J. Zubalík, č. akce 1080/20)

V roce 2021 pokračoval záchranný archeologický výzkum v souvislosti s výstavbou rodinných domů na Houbařské ulici v Brně. V průběhu jarních měsíců se podařilo prozkoumat šest zahloubených objektů – čtyři jsou předběžně datované do středohradištního období, jeden je snad mlado až pozdně hradištní a poslední je novověkého stáří. Tři jámy nelze blíže interpretovat, jedním

objektem je kúlová jáma a ve dvou případech se jednalo o zásobní jámy. V jedné z nich byl nalezen rozlomený žernov.

BRNO-PONAVA (okr. Brno-město)

Ul. Staňkova – nové vedení dešťové vody a retenční nádrž ZŠ Staňkova 14 (J. Zubalík, č. akce 34/21)

Při hloubení výkopu pro retenční nádrž došlo k objevu a dokumentaci tří archeologických objektů ze starší doby bronzové a vrstvy z období středověku či novověku. V severozápadním rohu stavební jámy se nacházel objekt, který měl nepravidelné stupňovité dno a šikmé či svislé stěny. Při poměrně malé hloubce cca 0,7 m byl zachycen o neúplné délce 1,5 a neúplné šířce 1,3 m; vzhledem k rozměrům a tvarům je možno tento objekt interpretovat snad jako tzv. hliník, tedy jámu vzniklou po těžbě hlíny, ať už za účelem získání materiálu na výrobu keramiky nebo materiálu k izolaci stěn dřevohlinitých staveb. Z výplně objektu se podařilo získat několik zlomků zvířecích kostí a pár zlomků keramiky, které jej umožňují datovat do období starší doby bronzové, náležící únětické kultuře. Další dva objekty se nacházely v severní stěně stavební jámy. V obou případech se jednalo o zásobní jámy na obilí, které jsou charakteristické svým úzkým hrdlem, rozšiřujícími se stěnami a plochým kruhovým dnem. Oba objekty mají také podobné rozměry o hloubce cca 1,2 m a průměru dna kolem 1,8 m. Tyto zásobní jámy je možno na základě keramického materiálu rovněž přiřadit lidu únětické kultury, kromě keramiky byly v obou zásobnicích nalezeny také kamenné předměty – úštěpy a hroty štípané industrie. Nejmladší nálezy pocházejí z vrstvy 111, která překrývá všechny objekty. Jedná se o dva fragmenty středověké či pravděpodobněji novověké keramiky, mimo to byly ve vrstvě zaznamenány četné zlomky vápna, ojediněle v ní byly také menší zlomky cihel. Vrstvu je tedy snad možné interpretovat jako novověkou navážku či vyrovnávku terénu, datovanou do rozmezí 17.–19. století. Záchranný archeologický výzkum v Brně-Ponavě v roce 2021 přinesl závažné informace o přítomnosti osídlení ve starší době bronzové lidem únětické kultury. Jedná se o dříve neznámé sídliště, přičemž nejbližší doklady osídlení stejného stáří pochází z prostoru dětské nemocnice, vzdálené cca 1,3 km jihovýchodním směrem, nebo v prostoru ulic Floriánova a Poděbradova, přibližně 1 km severně od lokality.

Brno-Ponava – zásobní jámy ze starší doby bronzové (únětická kultura)

BRNO-STARÝ LÍSKOVEC (okr. Brno-město)

Ul. Netroufalky – prodloužení tramvajové trati z Osové ke Kampusu MU v Bohunicích (M. Přichystal, J. Zubalík, č. akce 338/20)

V průběhu roku 2021 pokračovali pracovníci v záchranném archeologickém výzkumu, který byl vyvolán výstavbou tramvajové tratě do Univerzitního kampusu Bohunice. V prostoru mezi vyústěním tunelu na ulici Netroufalky a budoucí konečnou zastávkou před Fakultní nemocnicí Brno bylo ve výkopech pro základy kolejí, zastřešení nové zastávky a v rýze pro přeložku vodovodního řádu zachyceno dalších 20 zahlučených sídlištních objektů. Podle získaného materiálu, především zlomků keramických nádob, představují tyto objekty pokračování známé osady kultury s lineární keramikou. Kromě běžných sídlištních jam bez možnosti bližší funkční interpretace se vyskytly také dvě kúlové jámy a dva rozsáhlejší exploatační objekty. Odkryty byly i dvě charakteristické pece se zbytky nízké klenby a dny vyloženými kameny či kusy kamenných podložek.

Brno-Starý Lískovec – pec s nízkou klenbou kultury s lineární keramikou na dně vyložená kameny

ČECHOVICE U PROSTĚJOVA (okr. Prostějov)

V kopcích za remízem – optický propoj Krasice – Seloutky (P. Fojtík, č. akce 228/21)

Liniový výkop protnul v poloze s pomístním názvem „V kopcích za remízem“ žárový hrob lužické kultury. Tento opětovně potvrdil existenci pohřebiště mladší doby bronzové, které bylo prvně zjištěno záchranným archeologickým výzkumem teprve v roce 2000 a upřesnil též naše dosavadní poznatky o jeho velikosti i míře narušení probíhající intenzivní zemědělskou činností.

ČEJČ (okr. Hodonín)

Mutěnická louka – předstihový výzkum na trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/07 (I. Čížmář, č. akce 124/21)

V průběhu předstihového archeologického výzkumu na trase VTL plynovodu bylo v rámci lokality 02/07 odkryto více než 30 kostrových hrobů kultury se zvoncovitými poháry. Většina kosterních pozůstatků byla značně strávena, stav koster tak až na výjimky neumožňoval bližší antropologické hodnocení; v některých hrobech chyběla kostra úplně, jinde se např. dochoval pouze jediný zub. Pohlaví je možné u některých hrobů určit pouze podle tradičního pohřebního ritu této kultury. Výbava hrobů zahrnovala keramické nádoby různých druhů a velikostí (tradiční zvoncovité poháry, džbánky, mísy), vyjma několika kusů štípané industrie však byla na další nálezy velmi skoupá. Dále bylo prozkoumáno sídliště z mladší doby bronzové. Celkem bylo odkryto na 150 zahluobených objektů. Většinou se jednalo o relativně mělké zásobní jámy, přičemž některé z nich vydaly větší množství keramického materiálu. V jedné z nich byl dokonce uložen depot keramických nádob. Další objekt zase poskytl menší sklad polotovarů tkalcovských závaží. Na sídlišti byl nalezen také žárový hrob uložený ve větší keramické popelnici. Z dalších typů objektů je možné zmínit také rozměrné suterény nadzemních staveb, nepočtené kúlové jámy nebo rozsáhlý hliník. Řada bronzových předmětů byla nalezena během detektorové prospekce v bezprostředním okolí výzkumu. Získány byly četné zlomky různě zdobených jehlic, zlomky náramků, ostří seker, čepelí srpů či nožů.

Čejč – hromadný nález (depot) nádob z mladší doby bronzové

ČEJČ (okr. Hodonín)

Kapánsko – předstihový výzkum na trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/08 (I. Čižmář, č. akce 125/21)

V průběhu předstihového archeologického výzkumu na trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 02/08) bylo prozkoumáno několik zahloubených objektů z doby bronzové. Jednalo se především relativně mělké kruhové jámy, kúlové jámy a hliník. Poblíž Čejčského potoka byly zjištěny dvě mělké zahloubené chaty s kúly na středové ose. Ze zachycených podlah byly odebrány vzorky pro mikromorfologické analýzy ve čtvercové síti 50 x 50 cm. Kromě keramického a osteologického materiálu se podařilo získat také zlomek skleněného náramku. Zkoumány byly rovněž sedimenty okolo potoka, které obsahovaly keramiku z doby laténské.

Čejč – zahloubená chata z doby laténské při odebrání mikromorfologických vzorků

ČEJČ (okr. Hodonín)

U Čejčského rybníka – předstihový výzkum na trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/10 (I. Čižmář, č. akce 127/21)

V průběhu předstihového průzkumu na trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 02/10) byla prozkoumána rozměrná zemnice z doby halštatské, z níž pochází četný keramický materiál. Do dna objektu bylo vyhloubeno několik desítek kúlových jam různých velikostí. Dále zde bylo odkryto několik objektů ze střední doby hradištní. Jednalo se o čtvercovou zemnici se zbytky otopného zařízení, zásobní jámu, v níž byl nalezen žernov, a další objekty bez bližší interpretace.

ČEJČ (okr. Hodonín)

Bílá hlína – předstihový výzkum na trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/12 (I. Čižmář, M. Přichystal, č. akce 1065/20)

Během předstihového průzkumu na trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 02/12) bylo v ploše západně od silnice Čejč – Čejkovice zachyceno několik hrobů, které je možné přiřadit ke kultuře se zvoncovitými poháry. Z důvodu dobré zachovalosti skeletů bylo možné určit pohlaví pohřbených jedinců ve třech případech, v ostatních hrobech se kosterní pozůstatky dochovaly pouze v torzovitém stavu nebo vůbec. Východně od silnice byly prozkoumány další jámy, které měly hrobový charakter jak dle půdorysu, tak i podle jejich vzájemného uspořádání. V jedné z nich byla nalezena skrčená kostra bez dalšího doprovodného inventáře, nálezy uložené při dně dalších objektů byly rovněž velmi skoupé, jednalo se o torzo keramické nádoby v jedné a zvířecí kosterní pozůstatky v jámě druhé. Ostatní jámy byly bez nálezů úplně, proto ze všech byly odebrány vzorky pro fosfátovou analýzu, která by měla potvrdit/vyvrátit, zda se jedná o hroby či nikoliv. Dále zde byly zachyceny dvě zahloubené chaty z doby římské. První z nich měla typický čtvercový půdorys s šesti obvodovými kůly a pochází z ní pouze omezené množství keramického materiálu. Při průzkumu druhé zemnice bylo zjištěno více kůlů tvořících nosnou konstrukci a z výplně bylo získáno velké množství archeologického materiálu. Kromě kolekce keramiky je třeba zdůraznit i početný materiál osteologický, kde některé z kostí nesou stopy po opracování. Z hotových výrobků je možné zmínit kostěný hřeben nebo drobný, rytou výzdobou zdobený závěsek. V dalším, jen několik metrů vzdáleném objektu, bylo zjištěno jen nepatrné množství keramického materiálu, objekt je však zajímavý přítomností strusky. Oba objekty patrně představovaly součást výrobního areálu. Sídliště pokračovalo i východně od silnice Čejč – Čejkovice, kde byla odkryta další mělká zemnice z doby římské.

Čejč – zahloubený jednoprostorový objekt tzv. chata z doby římské

ČEJČ (okr. Hodonín)

Kapánsko – předstihový výzkum na trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/09 (M. Přichystal, č. akce 126/21)

V průběhu roku 2021 uskutečnili pracovníci předstihový výzkum před plánovanou výstavbou VTL plynovodu Moravia v prostoru známé pravěké a protohistorické sídlištní lokality „Kapánsko“. Při této příležitosti byla na rozhraní plochého temene návrší a jeho příkrého západního svahu, spadajícího k pravé straně bezejmenné občasné vodoteče ústící do Čejčského rybníka, nalezena fosilní, pravděpodobně mamutí stolička. Zub byl uložen v druhotné poloze ve štěrkopísčítých sedimentech, které tvořily čocky v podložních prachovitých jílech neogenního stáří.

Čejč – nález fosilní mamutí stoličky

V rámci skryté plochy o rozloze zhruba 1,21 ha bylo zaznamenáno celkem 308 zahloubených objektů, z nichž naprostou většinu je možné na základě získaného materiálu datovat do doby halštatské. Početně převažovaly kúlové jámy, které v řadě případů vytvářely půdorysy základů pravoúhlých nadzemních staveb. Vedle menších staveb patrně hospodářského účelu s jednoduchou konstrukcí sestávající ze čtyř a šesti nosných kúlů byly zachyceny i rozsáhlejší budovy složitější dispozice. Zaznamenány byly také tři charakteristické suterény, zásobní jámy a blíže neinterpretovatelné sídlištní jámy. Dva objekty bylo možné na základě získaného materiálu datovat do raného středověku. V prvním případě se jednalo o základy menšího domu čtvercového půdorysu s podlahou částečně zapuštěnou do úpatí příkrého svahu, zvedajícího se nad pravým břehem bezejmenné občasné vodoteče, která ústí do Čejčského rybníka. Stavba byla opatřena po obvodu kúlovou konstrukcí a v jednom z rohů kamenným otopným zařízením. Zajímavostí bylo

překrytí jihozápadní třetiny jejího dna vrstvou zvířecích kostí. Druhým objektem, situovaným na rozhraní svahu a plochého temene návrší asi o 70 m dále na jihovýchod, byla hluboká zásobní jáma hruškovitého profilu. Těsně nad prohnutým dnem ležela v nerituální pozici na břiše lidská kostra s odseknutým týlem lebky a vstřelem od šipky ve spánku. Za jejími zády a u chodidel byly navíc objeveny kosterní pozůstatky tří menších zvířat, nejspíše psů. Podobné deponování lidských a zvířecích ostatků v zásobních jamách bylo popsáno i z dalších soudobých sídlišť na Moravě, přičemž nejčastěji se uvažuje o nábožensko-rituální (symbolické oběti), nebo praktické interpretaci (mrchoviště).

Čejč – část sídliště ze starší doby železné

ČELECHOVICE NA HANÉ (okr. Prostějov)

Skřivaň – stavba vodohospodářských opatření, polní cesty a krajinné zeleně (P. Fojtík, č. akce 601/21)

Záchranný archeologický výzkum byl vyvolaný stavbou vodohospodářských opatření, polní cesty a krajinné zeleně. V návaznosti na realizované zemní práce se podařilo zachytit, odkrýt a zdokumentovat celkem 33 archeologických objektů a situací reprezentujících dvě výrazné etapy dosud neznámého osídlení tohoto místa. V prvním případě jde o sídliště ze střední doby laténské (rámcově 3. století před Kristem), k jehož existenci můžeme vztáhnout i známé keltské pohřebiště narušené při budování železniční trati již v roce 1882. Z výplní několika prozkoumaných polozahoubených chat byla získána nejen kolekce keramiky nebo zvířecích kostí, ale kupříkladu i na dvě poloviny rozlomený švartnový náramek (jeho surovina má svůj původ v oblasti uhelných pánví na Rakovnicku), či drobná keltská mince. Archeologicky velmi cennými jsou fragmenty keltské nádoby s unikátní vhloubenou výzdobou, která poukazuje na kontakty směrem k severu, do oblasti tzv. przeworské kultury. Chronologicky mladší, svými stopami však ještě výraznější doklady lidské přítomnosti, zanechala prostorově rozsáhlejší osada raného středověku, která zde vznikla zřejmě již v době velkomoravské (9. století n. l.) a dožila až období mladohradištního (11. století n. l.). V jejím kontextu nejzajímavějšími jsou terénní situace časově spadající do 2. poloviny

10. století, kam zřejmě náleží i pozůstatky baterie železářských pecí objevených při břehu dnes již zaniklé vodoteče. Za příklad přímo učebnicový můžeme označit zemnici s relikty kamenné pece či spíše krbu, doplněnou v rohu zásobní (obilnou) jámou, jejíž zásyp vydal, vedle kolekce příznačné keramiky, zvířecích kostí nebo trosk mazanice (tj. zařízení k dosoušení obilí), též drobný stříbrný peníz (tzv. obol) spadající do samotného závěru 10. století (okruh tzv. nepřidělených ražeb považovaných za pokusy o 1. moravskou minci). Vysoce neobvyklým nálezem je skelet dospělého muže druhotně pohřbeného do jednoho z běžných sídlištních objektů. Jeho předběžné antropologické posouzení poukazuje nejen na kvalitní výživu, ale i na těžkou práci projevující se místy až extrémními svalovými úpony (např. na prstech rukou). V kontextu prokazatelné ekonomické orientace osady na železářskou výrobu můžeme hovořit o možném pohřbu hutníka nebo kováře, což se pokusí prokázat započaté antropologické a chemické expertízy.

Čelechovice na Hané – skelet dospělého muže pohřbeného do středověké sídlištní jámy

DOLNÍ DUBŇANY (okr. Znojmo)

Intravilán – výstavba RD, parc. č. 961/11 (D. Humpola, č. akce 778/21)

Na začátku srpna roku 2021 proběhl archeologický výzkum při stavbě rodinného domu v Dolních Dubňanech. Zkoumaná plocha navázala na výzkum komunikace z roku 2020. V základových pasech budovaného domu se podařilo identifikovat a ovzorkovat tři zahluobené objekty, které na základě movitých nálezů spadají do obdoby mladší doby železné.

DOMAMYSLICE (okr. Prostějov)

Klínky, Díl, Loukovská – rekonstrukce VTL plynovodu (P. Fojtík, č. akce 229/21)

Zemní práce souvisejí s rekonstrukcí VTL plynovodu Prostějov – Domamyslice se dotkly též poloh „Klínky“ a „Díly“, které jsou známy díky rozsáhlému žárovému pohřebišti slezské kultury jako jedna

z klíčových lokalit pro studium pozdní doby bronzové na střední Moravě. V prostoru při silážní jámě, situované při centrální ploše nekropole, byly zaznamenány relikty terénních archeologických situací, které můžeme interpretovat buďto jako báze intenzivní zemědělskou činností zcela zničených žárových hrobů nebo spíše jako stopy archeologických odkryvů z 20. až 30. let 20. století realizovaných zde A. Gottwaldem a později i K. Dobešem nebo JUDr. F. Trčalou. V poloze „Loukovská“, liniový výkop narušil zásypy dvou kostrových hrobů kultury se šňůrovou keramikou. První z nich byl sice výrazně odtěžen výkopem, přesto však poskytl soubor pěti keramických nádob (větší a menší amforu s uchy, vejčitý hrnec a dva džbány), a to spolu s kamennou sekerou. Druhý hrob byl porušen jen velmi nepatrně a díky tomu vydal úplnou pohřební výbavu. Ta sestávala celkem se sedmi keramickými nádobami (velká amfora s uchy, dva džbány, vejčitý hrnec, nízký hrnek s uchem, miska moravského typu a kónická miska na nízké nožce), dvou masivních kostěných dlát, kamenné sekerky, menšího kamenného klínku, silicitového nástroje a dvou předmětů z mědi (drobného šídla a litého uzavřeného kroužku nalezeného u téměř zcela strávené lebky). Skelet pohřbeného byl identifikován pouze jako tmavší skvrna obsahující stopy rozložených kostí. Inventář obou prozkoumaných hrobů reprezentuje pozdní lokální fázi moravské šňůrové kultury, kdy zachycená terénní situace umožňuje úvahu o současném uložení obou pohřbů – shodné hrobové jámy čtvercového půdorysu o rozměrech 210 x 210 cm byly vyhloubeny na společné ose a vzdálenost mezi nimi nepřesáhla 50 cm. Jedná se o dosud neznámou lokalitu, která cenným způsobem doplňuje zřetelnou koncentraci hrobů a pohřebišť kultury se šňůrovou keramikou prostorově rozložených nad rozhraním Romžské nivy a Kojetínské pahorkatiny. V poloze „K Seloutkám“, liniový výkop narušil zásyp osamocené sídlištní jámy kultury se šňůrovou keramikou. Tato obsahovala, vedle fragmentů příznačné keramiky, též mazanici, zvířecí kosti a uhlíky. Chronologický vztah objektu k pokročilé fázi moravské šňůrové keramiky potvrdilo i následné radiokarbonové datování vzorků získaných z jeho výplně. Jde o nový a stále ještě ne zcela obvyklý doklad trvalejší sídlištní aktivity lidu šňůrové keramiky v geografickém regionu Prostějovska a potažmo i Moravy.

Domamyslice – detail inventáře hrobu kultury se šňůrovou keramikou (keramika a sekerka)

DRYSICE (okr. Vyškov)

JZ okraj intravilánu – mimoúrovňová křižovatka D 46 Drysice (B. Mikulková, č. akce 1047/21)

Záchranný výzkum byl vyvolán rekonstrukcí mimoúrovňové křižovatky na D46 a rozšířením stávajících jízdnic pruhů. Lokalita se nachází na mírném návrší při jihozápadním okraji intravilánu obce. Během skrývek ornice byly v jízdnicím pruhu směřujícím na Olomouc odkryty čtyři sídlištní objekty ze starší doby bronzové (únětická kultura), z nichž jsme mohli jeden spolehlivě určit jako zásobní jámu. Další objekt byl menších rozměrů, ale obsahoval velké množství keramických zlomků, z nichž se nám podařilo rekonstruovat několik kompletních keramických tvarů. Záchranný výzkum bude pokračovat i v roce 2022, kdy se stavební práce přesunou do protějšího jízdnicího pruhu (směr Brno).

HOLEŠOV-KOLIČÍN (okr. Kroměříž)

Intravilán obce – vodovod Količín (M. Popelka, č. akce 842/20)

Při záchranném archeologickém výzkumu realizovaném formou odborných dohledů v letech 2020 až 2021 při stavbě „Vodovod Količín“ byla registrována jediná archeologická situace. Při kontrole vertikálních profilů byl v jedné ze stěn výkopu pro uložení vodovodního potrubí před č. p. 16 zjištěn recentní výkop, který oproti hlavní trase vodovodu (cca 120 cm) zasáhl do výraznější hloubky, který při svém začátku poskytl nepočtenou kolekci keramického materiálu, mazanice a zlomek zvířecí kosti, které pravděpodobně pocházely z kulturní vrstvy na bázi výkopu pro pokládku vodovodu, případně z nějakého zahloubeného objektu/objektů, nacházejících se pod úrovní kulturní vrstvy. Materiál náleží obecně době bronzové a středověkému období.

HOLUBICE (okr. Vyškov)

Kruh – obytný soubor (B. Mikulková, č. akce 745/19)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu mezi léty 2019-2021 bylo odkryto a prozkoumáno 6 zahloubených archeologických objektů. Prvním objektem byla rozlehlá obdélníková předpeční jáma z období eneolitu s malou kruhovou píčkou v severovýchodní stěně. Obsahovala množství keramických zlomků, zvířecí kosti, kamenné nástroje (štípanou i broušenou industrii), keramický přeslen. Další dva objekty byly dokumentovány pouze v profilu přístupové komunikace a nepodařilo se z nich získat žádný archeologický materiál, který by umožňoval bližší datování, proto je zařazujeme jako pravěké sídlištní jámy. Zbývající tři objekty se nacházely téměř v nejvyšším bodě stavby. Ve všech případech se jednalo o sídlištní jámy. Ve středu objektu přibližně kruhového tvaru se nacházel shluk zvířecích kostí, kamenů a keramických zlomků. Další objekt měl nepravidelně oválný tvar s mírně podhloubenými stěnami. V podhloubení ležel shluk velkých kamenů a keramiky. Dle nalezené keramiky byl objekt datován do závěru eneolitu, kultury se zvoncovitými poháry. Další objekt měl protáhlý oválný tvar a v jeho středu leželo několik zvířecích kostí, včetně rohů. I tento objekt je datován do období kultury se zvoncovitými poháry.

HORNÍ DUNAJOVICE (okr. Znojmo)

Za kostelem – novostavba RD, parc. č. 2625/6 (D. Humpola, č. akce 277/21)

Ve výkopech budovaného rodinného domu v Horních Dunajovicích se v r. 2021 podařilo zachytit dva zahloubené archeologické objekty. V prvním případě se jednalo o běžný sídlištní objekt bez jasnějšího datovatelného materiálu. Druhý objekt se v základovém výkopu jevil jako žlab obsahující materiál horákovské kultury.

HORNÍ DUNAJOVICE (okr. Znojmo)

Za kostelem – novostavba RD, parc. č. 2625/44 (D. Humpola, č. akce 616/21)

V r. 2021 proběhl krátký archeologický výzkum při skrývce plochy pro budoucí rodinný dům v Horních Dunajovicích. Na skryté ploše byly prozkoumány dva zahloubené objekty, v obou případech se jednalo o mělké zásobní jámy. Na základě keramického materiálu lze oba objekty datovat do období horákovské kultury.

HORNÍ DUNAJOVICE (okr. Znojmo)

Za kostelem – novostavba RD, parc. č. 2625/22 (D. Humpola, č. akce 1025/21)

Při výzkumu bylo prozkoumáno 17 archeologických objektů převážně z období horákovské kultury. Ve dvou případech se jednalo o masivní zásobní jámy, jejich hloubka přesahovala 160 cm. Drobnější jámy, které neobsahovaly téměř žádný archeologický materiál, byly přiřazeny pouze obecně pravěkému období.

HOVORANY (okr. Hodonín)

Při severním okraji katastru – VTL plynovod Moravia, lokalita 02/20 (R. Biško, č. akce 1000/21)

Předstihový záchranný výzkum před vlastní stavbou tranzitního plynovodu Moravia probíhal na hřebeni při severním okraji katastru obce Hovorany. Skrývka a následná exkavace lokalizovaných situací probíhala v průběhu podzimu 2021. Lokalita se nachází na výrazném hřebenu. Ze západu, severu a východu se nachází prudké svahy dosahující převýšení 40–50 m. Z jihu je svah pozvolnější. Vlastní skrývka o délce cca 500 a šířce 30 m je situovaná mezi kóty 239,3 a 241. Pod cca 40–60 cm mocnou vrstvou ornice (nadloží) se nacházelo geologické podloží tvořené zde relativně pestrou směsicí světlých písků a písčitých jíílů (třetihorní karpatský flyš) v omezené míře potom sprašovými hlínami. V ploše výzkumu bylo identifikováno několik desítek zahloubených situací, z toho více jak polovinu tvořily mělké kúlové jámy bez náznaku vyšší struktury. Zbytek představoval blíže nespecifikované sídlištní jámy obsahující bohatý nálezový inventář a jeden pohřeb (špatně dochovaný jedinec bez lebky) v mělké prohlubni. Inventář sídlištních jam se skládal převážně z keramických zlomků (někdy i velké části nádob; minimum s malbou) a dalšího běžného inventáře (kosti, mazanice, kamenná industrie). Podařilo se najít jen minimum štípané industrie. Jde o monokulturní lokalitu zařaditelnou do období lengyelské kultury. V zachyceném hrobě se nepodařilo zjistit žádný datovatelný materiál, na základě monokulturního složení celé lokality by se čistě teoreticky mohlo jednat o hrob z období lengyelské kultury. V ploše skrývky se také nacházely části dvou německých okopů z období druhé světové války.

HRADČANY U TIŠNOVA (okr. Brno-venkov)

Plachetka – rozšíření NNk, Burda, pč. 1140/3 (M. Přichystal, č. akce 164/21)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu bylo v jihozápadní třetině pozemku parc. č. 1143 zjištěno porušení 4 zahloubených archeologických objektů, které nepochybně představují pokračování známého polykulturního sídliště. Nepočtený materiál, získaný vzorkováním jejich profilů, umožňuje datovat jeden z nich nejspíše do doby halštatské a další dva alespoň rámcově do pravěku. Poslední objekt kvůli absenci nálezů nelze přesněji časově zařadit.

HRDIBOŘICE (okr. Prostějov)

Náves – optická síť Hrdibořice (P. Fojtík, č. akce 368/21)

V r. 2021 byly realizovány zemní práce související s pokládkou optických kabelů internetové sítě společnosti INFOS ART v obci Hrdibořice, okr. Prostějov. I přes skutečnost, že parametry potřebných liniových výkopů lze z pohledu archeologie označit spíše za „mikrosondáž“, přineslo jejich sledování cenné poznatky k historii této středomoravské obce. Její původní půdorysné

schéma tvořila „návesní ulicovka“ s osou vymezenou dnešní kaplí sv. Floriána na straně jedné a objektem bývalého mlýna na straně druhé. V tomto prostoru bylo lokalizováno narušení hned několika archeologických objektů s keramikou náležející do průběhu pokročilého 13. století (zde vzpomeňme nejstarší písemnou zmínku o obci z roku 1254) až závěru 16. století. Před domem č. p. 29 byl navíc zachycen větší sídlištní objekt, patrně zemnice, s keramikou doby laténské – tento dokládá existenci dosud neregistrované osady historických Keltů. K zajímavému objevu došlo před domem č. p. 9, kde výhozy zeminy překvapivě poskytly také kolekci zlomků pozdně renesančních kamnových kachlů. Bezesporně nejzajímavějším kusem v této kolekci je portrétní kachle – římsový kachel s dvojportrétem – busta urozeného muže a ženy, vročení končící číslicí 9; výbornou analogií je zde nález z otaslavického hradu s datací kolem roku 1568 nebo podobný kus bez vročení z Prostějova, ul. Úprkova. Dobře ikonograficky určitelné jsou i zlomky několika kachlů s architektonickými motivy – základní kachle s nikou uzavřenou konchou, dvojicí oken po stranách a rostlinným motivem v pozadí; obdobné kusy datované do 16. století známe z měst Prostějov a Holešov. Poslední skupinu tvoří zlomky kachle/-lů s ornamenty – rozeta/slunce v medailonu, doplněná květinovými vzory (k těmto řada volných analogií s datací do 16. století). Ve středomoravském venkovském prostředí jde stále o ne zcela obvyklý a interpretačně zajímavý doklad kachlových kamen, který zřejmě odráží zlepšující se majetkové poměry a tím i vzrůstající životní úroveň obyvatelstva hanáckých vesnic v raném novověku, kdy došlo také k postupnému stírání rozdílů ve způsobu vytápění obytných prostor ve městech a na vesnici.

HULÍN, PRAVČICE (okr. Kroměříž)

Višňovce (Hulín), intravilán (Pravčice) – vodovod Pravčice (M. Popelka, č. akce 788/20)

Při stavební aktivitě související s napojením obce Pravčice na vodovodní síť byly zachyceny celkem dvě archeologické lokality. Jednalo se o trať „Višňovce“ na katastrálním území Hulín, kdy bylo v otevřeném výkopu pro vodovodní přívaděč zdokumentováno a ovzorkováno celkem 12 archeologických objektů. Ty měly charakter běžných sídlištních jam, popřípadě zásobnic, u některých z nich není možné jejich účel jednoznačně interpretovat, jelikož neznáme celý jejich tvar a rozsah (použitá metoda výzkumu – dokumentace a vzorkování objektů na vertikálních profilech výkopu). Datačně se jednalo o obecně pravěké období, neolit a dobu bronzovou, což nikterak nevybočuje z chronologického rámce, který byl zjištěn v této lokalitě předchozími výzkumy. Druhou lokalitou s doloženou předchozí aktivitou byl jihozápadní okraj intravilánu obce Pravčice, kde byl registrován jeden zahloubený objekt, který se nepodařilo blíže datovat. Z konfigurace terénu je však patrné, že zde je možno předpokládat rozsáhlejší (pravděpodobně polykulturní) sídliště. Ostatní práce na vytvoření nových vodovodních řadů v intravilánu Pravčic byly provedeny bezvýkopovou technologií, kdy bylo možné sledovat pouze startovací jámy pro protlaky. Při této činnosti nebyly žádné další pozitivní situace zachyceny.

Pravčice – zahloubený, časově blíže nezařaditelný archeologický objekt

CHVALČOV (okr. Kroměříž)

Sv. Hostýn – oprava vodovodu (M. Popelka, č. akce 301/20)

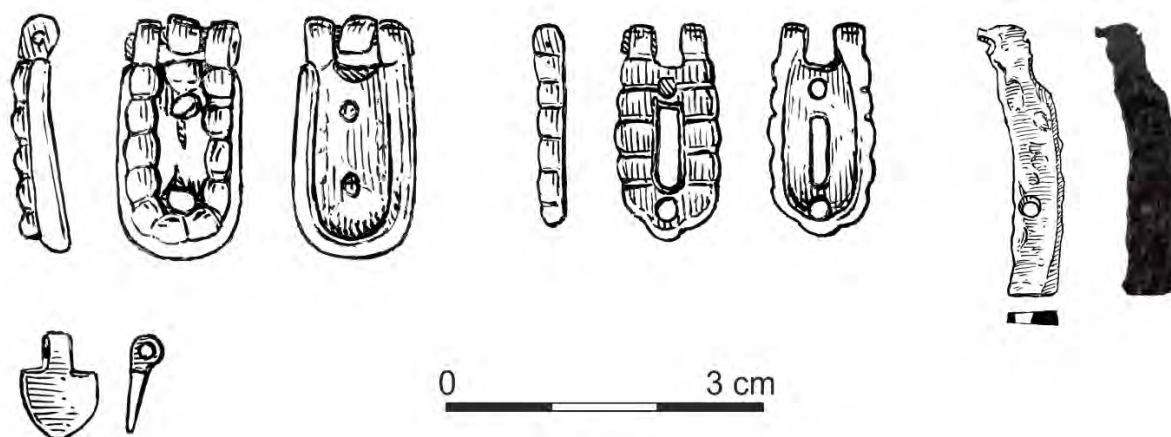
V letech 2020–2021 byl na hradišti Svatý Hostýn prováděn v souvislosti s rekonstrukcí vodovodu archeologický výzkum, realizovaný především formou odborných dohledů. Jediná zkoumaná plocha se nacházela přibližně v první třetině trasy v prostoru louky, kde byla nad skrumáží keramiky položena kopaná sonda. Ta poskytla směsici špatně datovaného materiálu doby laténské. Současně byly z okolí a výhozů posbírány další keramické fragmenty, které je možné pouze rámcově ukotvit do doby bronzové, starší doby železné (přeslen), mladší doby železné (grafitová keramika), případně byly zachyceny mladší aktivity, ty reprezentuje keramika novověká (zlomek nožky z přenosné pánve). Výjimečnou možností bylo použití detektorů kovů v ploše skrývky. Prospekci byla získána poměrně početná kolekce mincí a drobných předmětů, bohužel většinou novověkého stáří (rok 1800 až současnost), které dokládají čilou poutnickou aktivitu v tomto prostoru. Mimořádný objev však představuje teprve třetí doložená keltská mince z prostoru hradiště – stříbrný obol typu Staré Hradisko, který se vyskytuje v oppidálním období pozdní doby laténské.

JEŽKOVICE (okr. Vyškov)

Černov – prospekční aktivity 2021 (I. Čižmář, H. Čižmářová, M. Golec, Z. Golec Mírová, č. akce 1006/21)

Preventivní detektorová prospekce v roce 2021 probíhala jak v prostoru vlastní opevněné akropole, tak i v areálu severovýchodně položeného předhradí. Celkem se podařilo získat více než 30 kovových artefaktů, z nichž většina byla recentního stáří, případně je nebylo možné blíže časově a mnohdy ani funkčně zařadit. Některé však stojí za bližší zhodnocení. Jde především o železný fragment subtilní podkovy o délce 5 cm, na němž se dochovaly otvory pro hřeby. Podkovy se na území České republiky vyskytují obecně až od 2.–1. st. př. n. l. (na oppidech Závist, Hrazany, Stradonice), ačkoli existují i starší exempláře. Nejstarší známou podkovou je kus z Dolních Břežan

4, zachycený v rozměrné polozemnici společně s dalšími časně laténskými předměty (sekáče, faléry, spony, skleněné korálky s očky, jantar). Rozměrově odpovídá kusu nalezenému na ježkovickém hradišti, je tedy pravděpodobné, že i exemplář nalezený při prospekci lze zařadit do LT A. V severovýchodní části lokality byly nalezeny komponenty bronzového řetězového opasku „němčického typu“ s články se středovým vývalkem a postranními destičkami. Jednalo se o několik článků, část zoomorfní zápony a dva závěsky. Tento typ opasku se vyskytuje především v Podunají s největší koncentrací na střední Moravě, což souvisí s výrobním centrem v Němčicích nad Hanou. Zde bylo kromě početných komponent těchto opasků nalezeno množství dokladů svědčících o jejich místní výrobě. Na základě absence článků opasků s destičkami a vývalkem na plochých pohřebištích je těžiště jejich výskytu kladeno do stupně LT C2, ačkoli někteří autoři je uvádějí také ještě v souvislosti se stupněm LT D1. Přítomnost opasku z mladší doby laténské na hradišti Černov je prozatím z chronologického hlediska izolovaným projevem, jelikož ostatní doposud evidované a datovatelné nálezy se vztahují k časně latéenskému a raně středověkému období. Z nedávné doby lze zmínit taktéž ojedinělý nález celého opasku téhož typu z Hlubokého u Kunštátu. Dále byly nalezeny zlomky slovansko-avarské pásové garnitury. Tuto je možné datovat do období konce 8. stol. n. l.

Ježkovice – nálezy z detektorové prospekce (fragment podkovy a zlomky opaskové garnitury)

KARLÍN (okr. Hodonín)

Dušnice – předstihový výzkum na trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/19 (I. Čížmář, M. Golec, D. Václavíková, č. akce 999/21)

V průběhu předstihového archeologického výzkumu na trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 02/19) byla odkryta plocha o šířce cca 15 m a délce téměř 300 m, v jejímž prostoru byly zachyceny pozůstatky větší osady lidu kultury s lineární keramikou. Na svahu skloněném k jihu byly odkryty půdorysy několika nadzemních halových domů. Šlo o malé jamky po kůlech, které byly umístěny v pravidelných rozestupech v pěti řadách a tvořily tak základní nosnou konstrukci. Délka domů se pohybovala mezi 20 až 40 m, v bezprostřední blízkosti delších stěn byly vyhloubeny tzv. stavební jámy většinou nepravidelných tvarů, z nichž pochází archeologický materiál (zlomky keramiky a kostí), který se do nich dostal během doby trvání sídliště. Z hmotných artefaktů byly nalezeny především zlomky keramických nádob. Jednalo se jak o hrubší hrncovité nádoby s motivy obilného klasu a deště, tak i o jemnější nádoby polokulovitých tvarů zdobené lineárním ornamentem (rovné a zahnuté čáry s tzv. notovými značkami), který dal nositelům daného období své jméno. Pro zpracování obilí sloužily opracované kameny, tzv. zrnětky. Z jemnějších nástrojů je možné jmenovat různé čepelky, škrabadla i drasadla. Dva půdorysy nadzemních domů se navzájem

překrývaly, což poukazuje na dvě chronologicky odlišné fáze sídliště. Díky zjištěné superpozici kůlových jam je tak možné rozeznat časovou posloupnost jednotlivých staveb. Tuto skutečnost potvrzuje i nalezený materiál ze sídliště, který je možné podle výzdoby na keramice datovat jak do starší, tak i mladší fáze období starého neolitu. Předstihový výzkum bude pokračovat v další části plochy v následujícím roce (celková šířka plochy předstihového výzkumu dosáhne 26 m).

Karlín – letecký snímek půdorysů nadzemních halových staveb kultury s lineární keramikou

KOBYLÍ (okr. Břeclav)

Nivky od močáru – předstihový výzkum na trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/11 (M. Přichystal, č. akce 128/21)

V průběhu roku 2021 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., předstihový výzkum před plánovanou výstavbou VTL plynovodu Moravia v polní trati „Nivky od močáru“. Lokalita byla narušena již v roce 2002 při budování souběžného plynovodu, kdy zde byly zachyceny dvě sídlištní jámy z doby bronzové. Její rozsah pak byl upřesněn na základě výsledků systematické terénní prospekce trasy zamýšleného plynovodu, realizované v roce 2013. Dotčený prostor se nacházel v nadmořské výšce od 188 do 190 m, na úpatí severovýchodního svahu, který vybíhá mezi bezejmenné zdrojnice Čejčského rybníka. V rámci skryté plochy o rozloze zhruba 0,5 ha bylo zachyceno celkem 223 zahluobených objektů, z nichž řada představuje kůlové jámy. Naleziště je polykulturní, takže kulturní a časové zařazení těchto struktur je značně problematické. Vedle sídlištních objektů zde byl nalezen jeden hrob kultury zvoncovitých pohárů. Do doby halštatské lze spolehlivě zařadit rozsáhlý hliník a 3 suterény, do doby římské 2 chaty. V jedné z chat byla uložena celá kostra koně. Součástí inventáře tohoto objektu byl kostěný Jehlancovitý závěsek

zdobený rytím. Část objektů bylo možné na základě získaného materiálu datovat do raného středověku. Především se jednalo o základy pěti menších domů čtvercového či obdélníkového půdorysu s podlahou částečně zapuštěnou do terénu, které byly zpravidla opatřeny po obvodu kůlovou konstrukcí a v jednom z rohů kamenným otopným zařízením. Pomineme-li indiferentní jámy bez možnosti bližší funkční interpretace, pak strukturu osady dále tvořily objekty výrobního či hospodářského charakteru, jako jsou hliněné pece se dny někdy vyloženými kameny a charakteristické zásobní jámy hruškovitého profilu s plochým, popřípadě prohnutým dnem. V novověku pak přes severní úsek plochy probíhala ve směru od SV k JZ nezpevněná cesta.

Kobylí – kostrá celého koně nalezená na dně chaty z doby římské

KOSTELANY NAD MORAVOU, NEDAKONICE, POLEŠOVICE, MORAVSKÝ PÍSEK (okr. Uherské Hradiště a okr. Hodonín)

Soudky/Přední díly (1), SZ hřbitova (2), mimoúrovňová křižovatka (3), Bařiny (4), Drahy (5), Nivy/Torštot (6), Podluží (7) – dálnice D55 (část 5508) STARÉ MĚSTO – MORAVSKÝ PÍSEK, okr. Uherské Hradiště, Hodonín (M. Popelka, M. Lečbych, č. akce 101/21)

V r. 2021 probíhal rozsáhlý výzkum v trase nově budovaného úseku dálnice D55 (část 5508) mezi Starým Městem u Uherského Hradiště (okr. Uherské Hradiště) a Moravským Pískem (okr. Hodonín). Na trase dlouhé cca 9 km bylo identifikováno 7 poloh s pravěkým či raně historickým osídlením či jinou (např. funerální) aktivitou.

1. V lokalitě Kostelany/Nedakonice na rozhraní katastrálních území v tratích „Soudky“ (k. ú. Kostelany nad Moravou) a „Přední díly“ (k. ú. Nedakonice) bylo prozkoumáno několik špatně datovatelných sídlištních objektů svědčících spíše pouze o jednorázových či dočasných aktivitách

v tomto rovinatém prostoru bez výraznějších terénních nerovností a bez přímé vazby k nějaké z lokálních vodotečí.

2. Lokalita Nedakonice I byla identifikována severozápadně od nedakonického hřbitova na nevýrazném návrší nad Dlouhou řekou. Několik zahlučených objektů poskytlo materiál mladší doby bronzové s prvky nasvědčujícími vazby na středodunajský okruh komplexu popelnicových polí. Je možné říci, že charakterem a intenzitou výskytu objektů na zkoumané ploše se jednalo spíše o periferii sídliště, které dle terénní konfigurace může být situováno jihovýchodně od zkoumané plochy.

3. Lokalita, označená jako Nedakonice II, pokrývala prostor mimoúrovňové křižovatky Nedakonice a poskytla několik stovek zahlučených archeologických objektů a pokryla spektrum jak sídlištní, tak funerální aktivity několika fází pravěkého osídlení. Chronologicky nejstarší komponentou je sídliště kultury s lineární keramikou prozkoumané v jihovýchodní části trati „Díly od Polešovic“. K tomuto sídliště pravděpodobně také patří jeden kompletně dochovaný půdorys kůlové nadzemní stavby. Z pozdní doby kamenné byla na ploše výzkumu zachycena dvě kostrová pohřebiště, a to kultury zvoncovitých pohárů a kultury se šňůrovou keramikou, reprezentující mladší eneolitický horizont. V hrobech KŠK byly jako milodary (mimo keramických nádob) umístěny pracovní nástroje (ŠI) a bojové atributy (sekeromlaty). Nositelé kultury KZP v hrobech zanechaly také jedny z prvních měděných předmětů (dýka). Doba bronzová je zastoupena jak sídlištní komponentou, které patří standardní sídlištní objekty zásobního či exploatačního charakteru a snad také některé z půdorysů vyšších struktur. Pro nárazníkový region styku dvou složek komplexu popelnicových polí mladší doby bronzové až počátku starší doby železné je zajímavý nález žárového hrobu velatické kultury v jihovýchodní části trati „Úzké“ na jihovýchodním svahu návrší nad Dlouhou řekou, zatímco na odvrácené straně návrší se objevilo několik hrobů kultury slezské.

4. V lokalitě Nedakonice III byla prokoumána téměř stovka zahlučených sídlištních objektů, které náležely převážně opět době bronzové, v tomto případě byla nejvýrazněji zastoupenou složkou její starší fáze, reprezentující většinou skupinu. Doložena byla také aktivita mladší doby železné.

Nedakonice/Polešovice – keramika a sekeromlaty z kostrových hrobů pozdní doby kamenné

5. V trase stavebního objektu SO 123 (sjezd z MÚK Nedakonice a napojení na stávající komunikaci) na rozhraní katastrálních území Nedakonice a Polešovice (lokalita označena jako Nedakonice/Polešovice – rampa) bylo mimo špatně datovatelných sídlištních objektů prozkoumáno také poměrně rozsáhlé pohřebiště raného středověku situované na jihovýchodním svahu v okolí kóty „Drahy“. Z nově objeveného pohřebiště bylo prozkoumáno celkem 40 hrobů. V tomto místě se podařilo identifikovat a prozkoumat i další dva hroby, které jsou však výrazně starší. Jeden náleží podle předběžného zařazení pozdní době kamenné – kultuře zvoncovitých pohárů a druhý závěru starší doby bronzové – věteřovské skupině. Je tedy zřejmé, že návrší v poloze „Drahy“, bylo vyhledávaným místem k ukládání zesnulých kvůli své vyvýšené poloze nad nivou Moravy nejméně ve třech časových etapách nezávisle na sobě. Některé raně středověké hroby byly uloženy velice mělce a byly v minulosti narušeny erozní činností, totální devastaci pak pro některé hroby (například mělce založené hroby dětí) znamenala hluboká orba a další hroby jsou pak narušeny inženýrskými sítěmi (místem pohřebiště prochází trasa plynovodu a sdělovacího vedení – tato předchozí stavební činnost však nebyla řádně hlášena a existence pohřebiště tak unikalo pozornosti až do letošního roku). Naopak hroby starších, dospělých jedinců dosahují takové hloubky, že se skelety zachovaly bez poškození. Stav kosterních pozůstatků však nebyl uspokojivý, podložní podmínky působily na kosti velice agresivně a tato skutečnost výrazně zhoršovala možnosti preciznější preparace. Zemřelí byli pohřbeni v natažené poloze na zádech v poměrně rozměrných hrobových jámách tvaru obdélníku se zaoblenými rohy (v některých případech se podařilo identifikovat negativy organických schránek – rakví). Hroby jsou orientovány přibližně směrem východ – západ, přičemž bylo pozorováno, že muži jsou orientováni lebkou k východu, zatímco ženy k západu. Z dosavadního stavu výzkumu je možné vysledovat, že pohřebiště tvoří řadu orientovanou přibližně ve směru V–Z, a některé z hrobů tvoří určité semknuté skupiny, jiné hroby jsou pak umístěny soliterně ve větší vzdálenosti od centra pohřebiště (např. dětské hroby). Celkový rozsah pohřebiště není znám, jelikož pokračuje mimo skrytou plochu. Mezi nálezy se objevují předměty typické pro povelkomoravské období, ženské hroby obsahují vlasové ozdoby (stříbrné či postříbřené záušnice), zatímco mužské obsahují většinou železný nůž či jiné drobné předměty denní potřeby. Zvláštností je jistě trojcípá parohová schránka z hrobu 535/809, plošně zdobená dekorem sestávajícím ze složitých propletenců. Podobné předměty se objevují již od období existence Avarského kaganátu v 7.–8. století a známe je z pohřebišť v Karpatské kotlině, nicméně jejich výskyt trvá až do mladohradištního období, kdy se objevují v prostředí hradisek spíše v severní části střední Evropy a v Pobaltí. I zde bychom právě našli pravděpodobně analogie k bohaté a precizní výzdobě exempláře z našeho hrobu. Pohřebiště je datováno na základě nálezů mincí – denárů do průběhu 11. století. Celkem se mince nacházely v 10 hrobech, tedy statisticky cca v každém čtvrtém hrobě, přičemž byly určeny mince Břetislava I. (1019–1055), Štěpána I. Uherského (997–1038), Ondřeje I. Uherského (1046–1060) a Oty I. (1067–1087). K pohřbívání zde tedy docházelo několik desítek let a nekropole se postupně zaplňovala a rozrůstala.

Nedakonice/Polešovice – nově objevené raně středověké pohřebiště

Nedakonice/Polešovice – trojčipá parohová schránka z raně středověkého hrobu

6. Na archeologické objekty nejbohatší lokalitou v trase budované dálnice byla trať „Nivy“ v lokalitě Polešovice. Lokalita v trati s pomístním názvem „Nivy“ se nachází v jižní části katastrálního území Polešovic a společně s navazující lokalitou „Torštot“ (Dorf Stadt) historicky tvořila výraznější návrší v bezprostředním pravobřeží inundačního pásma Moravy, resp. na její první výraznější terase. Vhodné přírodní podmínky s blízkými zdroji vody v kombinaci se strategickou polohou chráněnou ze tří stran lužními lesy, tvořily od pravěku ideální místo pro zakládání trvalých sídlišť, jejichž výraz v mladších obdobích ještě vzrostl, jelikož se nacházela na extrémně důležité trase, pro kterou se obecně ujal název „jantarová stezka“, jejíž hlavní větev procházela pravděpodobně přímo Pomoravím. V tomto úseku se zatím podařilo prozkoumat zhruba 1200 objektů, přičemž výzkum bude pokračovat i v roce 2022, stav tedy není zdaleka konečný. Zachycené chronologické spektrum začíná v neolitu a snad pouze s výjimkou tvořenou dobou římskou pokrývá celý průběh pravěku, rané doby dějinné a raného až počátku vrcholného středověku. Zajímavostí je, že při rozšíření skrývek pro konsolidační násypy v trase mostního objektu SO142 byla zachycena plocha výzkumných etap ze 60. a 70. let 20. století, kdy zde byla zkoumána zaniklá středověká vesnice Záblačany pod vedením R. Snášila ze Slovákého muzea. Mezi doloženými archeologickými kulturami v úseku Polešovice registrujeme z období mladší doby kamenné kulturu s lineární keramikou, nálezy lengyelského kulturního komplexu a kulturu jordanovskou, která zastupuje přechod k pozdní době kamenné. V té je výrazným zachyceným prvkem kultura s kanelovanou keramikou, respektive její starší bolerázský stupeň. Dobu bronzovou zastupuje poměrně výrazně věteřovská skupina starší doby bronzové, jejíž zahloubené objekty (převážně skladovacího charakteru) poskytly celou škálu kompletně dochovaných keramických tvarů. Mladší doba bronzová, co do intenzity, není tolik výrazná, pozdně bronzové nálezy prakticky chybí, oproti tomu je pak velice výrazně zastoupena starší doba železná, a to její mladší fáze s přechodem k mladší době železné (horizont HD/LTA). Z tohoto období registrujeme v ploše velké množství residenčních objektů – zemnic – různých tvarů a rozměrů. Od kvadratických přes oválné až po pravidelně obdélné se zaoblenými rohy. Některé z objektů byly nesporně využívány jako dílny a ve dvou z nich bylo nalezeno enormní množství jantaru v podobě polotovarů, odpadu i finálních výrobků, čímž se potvrzuje význam lokality i predikce její existence na některé (snad i hlavní) trase „jantarové stezky“. V mladší době železné byla lokalita intenzivně osídlena i v jejím závěru, čemuž nasvědčují další residenční objekty (tentokrát oproti časně laténským/halštatským zemnicím pozměněné orientace) s materiálem příznačným pro stupně LT-C2/D1. Další kulminaci osídlení zažila lokalita až s příchodem raného středověku. Je možné říci, že raně středověké aktivity zde počínají již v období přelomu 6. a 7. století s památkami tzv. „pražského typu“, ke kterému je možné přiřadit několik charakteristických zásobních jam středních rozměrů s lehce hrotitým dnem. Klasický hradištní stupeň je zde zastoupen spíše stopově, avšak zlom nastává přibližně v druhé půli 10. století, kdy počet takto datovaných objektů nabývá na intenzitě a vývoj je možné sledovat až do první půle 13. století – zde je možné ztotožnit prozkoumané situace se zaniklou vesnicí Záblačany. Mimo vlastní solitérní zahloubené objekty byla zkoumána také kulturní vrstva, nacházející se přibližně ve středu zkoumané lokality mezi dvěma výraznějšími pískovými dunami. Sekvence stratigrafie koresponduje s materiálem vyzvednutým ze zahloubených objektů, avšak existuje předpoklad, že při následném laboratorním zpracování budou stopově doloženy další, dosud neidentifikované kultury/kulturní skupiny.

Polešovice – ukázka keramiky bolerázského stupně kultury s kanelovanou keramikou

Polešovice – pohled na výzkum sídlišťích objektů polykulturního naleziště

7. Jako lokalita Moravský Písek byl označen poslední úsek stavby v okrese Hodonín v délce cca 950 m, v jehož severní části dominovala komponenta sídliště povelkomoravského období, čítající několik desítek převážně rozměrnějších objektů. Mimo to se vyskytly také starší objekty, které měly spíše rozptýlený charakter a poskytly pouze materiál rámcově datovatelný do pravěkého období. Střední část úseku Moravský Písek se projevila minimální hustotou objektů, mezi kterými byla identifikována lengyelská kultura, ale také solitérní keramický depot mladší doby bronzové, uložený v nádobě, obrácené dnem vzhůru. Jižní část lokality pak byla opět velice intenzivně osídlena a zjištěny zde byly převážně objekty doby bronzové, zastoupen byl však opět i raný středověk.

KOSTELEČ NA HANÉ (okr. Prostějov)

Kozí Brada – komunikace a inženýrské sítě (P. Fojtík, č. akce 944/21)

V rámci další výstavby komunikace a inženýrských sítí v lokalitě „Kozí brada“ byly prozkoumány a zdokumentovány dva sídlištní objekty náležející kultuře s moravskou malovanou keramikou. Výraznější kolekce materiálu z rozměrnější zásobní jámy umožňuje bližší datování zachyceného osídlení do období neolitu (Lengyel III).

KOVALOVICE (okr. Brno-venkov)

Areál Staré Pošty u Pozořic – veřejný vodovod (P. Kos, č. akce 529/21)

Během roku 2021 proběhl v areálu Staré Pošty u Pozořic, k. ú. Kovalovice, při výstavbě veřejného vodovodu ZAV, který byl vyvolán významem místa v rámci památného bojiště tří císařů a nálezem základů zaniklé stavby. Základy zděné stavby byly dokumentovány v rýze situované jižně objektu bývalé pošty. Dle místopisných údajů mohlo jít o základy mýtního domku, který měl stát právě na této straně císařské poštovní cesty ve 2. polovině 18. století.

KRALICE NA HANÉ (okr. Prostějov)

Ul. Tyršova – zahradní bazén (P. Fojtík, č. akce 252/21)

V r. 2021 byl Policií ČR oznámen nález lidských kosterních pozůstatků objevených při kopání bazénu na zahradě rodinného domu na ulici Tyršova (č. p. 286, parc. č. 523/2) v Kralicích na Hané. Z prvotního ohledání místa bylo zřejmé, že se jedná o nález archeologické povahy. V následujících dvou dnech byl realizován záchranný archeologický výzkum soustředěný na odkryv, dokumentaci a následné vyzvednutí narušeného kostrového hrobu. V hloubce 80 cm od současného povrchu se rýsovala protáhle oválná hrobová jáma jen nevýrazně zahloubená do sprašového podloží. Ta obsahovala skelet adolescentního jedince, jehož věk lze předběžně odhadnout na 12+. Tělo bylo uloženo v natažené poloze na zádech, s rukama těsně podél těla (můžeme tak usuzovat na jeho pevnější stažení do „pohřebního roucha“), s orientací cca ve směru SZ (hlava) – JV (nohy). Uplatněný pohřební ritus a charakter terénní situace dovolují, i přes absenci doprovodných nálezů umožňujících přesnější dataci, hovořit o raně středověkém stáří hrobu (pravděpodobně 11. až počátek 12. století, tedy období tzv. mladší doby hradištní). Výše popsaný hrob bude bezpochyby součástí většího pohřebiště, které předchází i první strohé písemné zmínce o Kralicích na Hané z roku 1225.

Kralice na Hané – výkop pro zahradní bazén s odkrytým raně středověkým kostrovým hrobem

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

Ul. Tovačovského – přestavba základní školy Palackého na bytový dům (M. Popelka, č. akce 464/21)

V rámci přestavby původní základní školy Palackého na bytový dům byly při lokálních výkopech pro liniové prvky na nádvoří parc. č. 1142 dokumentovány relikty původního městského pevnění a stratigrafická situace před a za hradbou. Současně se podařilo v jednom ze suterénu na obnaženém profilu identifikovat a dokumentovat zvrstvení, reprezentující pravděpodobně původní vnější příkop za městskou hradbou.

KROMĚŘÍŽ-ŠTĚCHOVICE (okr. Kroměříž)

Wechův dvůr – bytový dům (M. Popelka, č. akce 340/21)

V původně samostatné a později integrované místní části města Kroměříže-Štěchovicích probíhal v souvislosti s výstavbou nového bytového domu záchranný archeologický výzkum, při kterém se v roce 2021 podařilo prozkoumat cca 80 procent plochy, na které se nacházelo asi 20 archeologických objektů. Ty reprezentují hospodářské zázemí původních domů i vývoj parcel – historicky zde byly asi dvě až tři parcely, které navazovaly od jihozápadu na tzv. „Wechův dvůr“ (dodnes stojící architektonická památka, stojící zde již v 15. století). Nejstarší situace, spadají do poloviny 13. století, což plně koresponduje se záznamy o Štěchovicích z písemných pramenů. Na prozkoumaném pozemku byly registrovány hospodářské jámy, zásobnice, jímky a také zděný půdorys suterénu domu, který zde ovšem stál až v pokročilejším novověku.

KRUMSÍN (okr. Prostějov)

Zadní mokř – vodohospodářská infrastruktura obce Krumsín, zásobování pitnou vodou (P. Fojtík, č. akce 1089/19)

Mezi léty 2019–2021 probíhal archeologický dohled liniového výkopu pro pokládku přívodného vodovodního řadu, v poloze „Zadní mokř“, který protnul rozsáhlejší kavernu vyplněnou hlinitými splachy a ojediněle obsahující drobné zlomky nádob kultury s moravskou malovanou keramikou. Tyto nálezy dokládají již dříve registrované aktivity z období závěru mladší a počátku pozdní doby kamenné v této části krumsínského katastru a jsou tak cenným poznatkem k upřesnění topografie archeologických lokalit situovaných při východním okraji Dražanské vrchoviny.

KUŘIM (okr. Brno-venkov)

Záhoří – obytný soubor Kuřim Záhoří – II. etapa (D. Parma, č. akce 1/22)

Během další etapy záchranného výzkumu byla zachycena okrajová část pozdně eneolitického sídliště zkoumaného poprvé v roce 2020. Jeho součástí snad mohlo být i pokračování hrotitého příkopu s nepravidelným nárožím, rovněž poprvé zachyceného v roce 2020. Ve výplni příkopu se nacházely pouze zlomky pravěké keramiky, které ovšem nemusejí odrážet stáří samotného ohrazení, které se přimyká k toku Podlesního potoka a je půdorysně i profilem výrazně odlišné např. od pochodových táborů z doby římské. Dále byla zachycena okrajová část laténského sídliště s naprostým minimem datovatelných nálezů a trojice kostrových hrobů, z nichž v jednom případě šlo o bojovníka vybaveného opaskem, mečem a hrotem kopí.

Kuřim – hrob bojovníka z doby laténské s opaskem, mečem a hrotem kopí

KUŘIM (okr. Brno-venkov)

Ul. Dlouhá/Rychlonožkova – novostavba RD, parc. č. 5111 (D. Parma, č. akce 1013/20)

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit jediný zahloubený objekt, datovatelný při absenci nálezů pouze rámcově do zemědělského pravěku. Vzhledem k širšímu prostorovému kontextu je poměrně pravděpodobné, že jde o část eneolitického sídliště zachyceného v letech 2020–2021 jihozápadně od zkoumané parcely.

KUŘIM (okr. Brno-venkov)

Díly za svatým Janem – liniové výkopy pro VNK, NNk, 8. etapa (D. Parma, č. akce 867/20)

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit jediný zahloubený objekt, datovatelný rámcově do eneolitu, s přihlédnutím k nálezům v okolí patrně do eneolitu pozdního.

LECHOTICE (okr. Kroměříž)

Hájky – retenční nádrž (M. Popelka, č. akce 853/20)

Přestože vlastní stavbou retenční nádrže nebyly narušeny žádné zjevné archeologické objekty nebo situace, podařilo se v průběhu provádění pravidelných dohledů registrovat stopy po předchozí lidské aktivitě v poloze „Hájky“, bezprostředně na jihovýchod od plochy stavby na nevýrazném hřbetu, oddělujícím Žídelnou od Rackové. Hlubokou orbou zde bylo narušeno několik sídlištních objektů, obsahujících keramiku mladší doby železné. Posbírána byla také drobná kolekce štípané industrie, indikující ještě starší osídlení tohoto prostoru. Jedná se o zcela novou lokalitu, která nebyla v dřívějších pracích věnujících se pravěkému a raně historickému osídlení katastru dosud zohledněna.

LIPŮVKA (okr. Blansko)

Nad cihelnou – TS V Lukách, komunikace a IS pro 14 RD (M. Přichystal, P. Kos, č. akce 165/21 a 340/20)

V průběhu roku 2021 pokračovali pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., v záchranných archeologických výzkumech ve střední a východní části polohy „Nad cihelnou“, které byly vyvolány postupnou výstavbou rodinných domů a související. Nově bylo dokumentováno porušení dalších 33 zahloubených sídlištních objektů, z nichž většinu je možné na základě získaného materiálu opět datovat do kultury s lineární keramikou.

MODŘICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Za Humny – zástavba ulice Za Humny (P. Kos, č. akce 964/21)

Koncem roku 2021 byla zahájena domovní výstavba na ul. Za Humny v Modřicích, okr. Brno-venkov, při níž byly odkryty pozůstatky několika potravinářských pecí, vápenných jam a dalších objektů, které dříve příslušely k raně novověké usedlosti na náměstí Míru č.p. 12.

MODŘICE (okr. Brno-venkov)

Průmyslová zóna – Delikommat Modřice, rozšíření závodu II (P. Kos, č. akce 256/21)

V jižní průmyslové zóně města proběhla nová přístavba haly a parkoviště firmy Delikommat-Modřice. Kromě pozůstatků vybavení bývalého zrušeného uhelného skladu (základy váhy) bylo v areálu stavby odkryto několik objektů skladovací a hospodářské funkce (zásobní jámy a hliníky) z období eneolitu.

MOKRÁ-HORÁKOV (okr. Brno-venkov)

Lom – předstihový archeologický výzkum v lomu Mokrý v r. 2021 (P. Kos, č. akce 702/21)

V roce 2021 se výzkum areálu a předpolí lomu Mokrý zaměřil na rekognoskaci severní oblasti lomu Břidla, severní předpolí Prostředního lomu po Hostěnické propadání, jihozápadní předpolí Západního lomu a částečně i prostor mezi velkolomem a cementárnou Mokrý, kde proběhly nové terénní úpravy související s lokálním rozšířením manipulačního prostoru kolem pásových dopravníků. Rekognoskace, včetně detektorového průzkumu terénu, se dotkly nejvíce katastrů Mokrý u Brna, Hostěnic a Sivic. Geodeticky byly zaměřeny dvě nové rozměrné vícekanalové středověké pece a drobné vápenky s odpadem perleťářské dílny u Hostěnického propadání. Do stejných míst lze klást i pozůstatky panských raně novověkých lichtensteinských lomů, šterkoven a vápenic. Mezi mokerským lomem a cementárnou byla na návrší Štumperk zaznamenána malá lidová vápenická dílna z 19. století, která mohla zajišťovat výstavbu drobné výklenkové barokní kaple stojící dosud v trati U Kapličky.

MORAVSKÝ KRUMLOV (okr. Znojmo)

Na Kačence – Technologické centrum Flexira (D. Humpola, č. akce 111/21)

Záchranný archeologický výzkum na stavbě Technologického centra Flexira na jižním okraji katastrálního území Moravského Krumlova byl zahájen v ne příliš vhodném klimatickém období v návaznosti na proběhlé zemní práce. V průběhu výzkumu se podařilo odkrýt a zdokumentovat 15 zahloubených sídlištních objektů. Nejstarší nálezy spadají do období kultury s moravskou malovanou keramikou, ze závěru mladší doby kamenné. Toto období reprezentují dva rozsáhlejší hliníky, z jejich výplní pocházejí četné keramické kolekce, velké množství osteologického materiálu a také štípané industrie. Mladší sídelní aktivita v poloze „Na Kačence“ proběhla ve starší době bronzové, v období únětické kultury. Tu reprezentuje jedna zásobní jáma s částečnou mazanicovou destrukcí. Další období zastoupené mezi nálezy představuje osamocená obdélná chata z mladší doby železné – laténské.

MORAVSKÝ KRUMLOV (okr. Znojmo)

Na Kačence – výrobní hala s provozním skladem (D. Humpola, č. akce 545/21)

Během letní sezóny 2021 se podařilo prozkoumat celkem 28 zahloubených objektů různého stáří. Nejstarším historickým obdobím zjištěným při výzkumu je doba bronzová, do níž spadá 8 zkoumaných objektů. Do starší doby bronzové, únětické kultury se podařilo přiřadit jedinou zásobní jámu, která obsahovala i lidský pohřeb. Skelet byl uložen ve skrčené poloze na pravém boku v již částečně zasypané jámě. Závěru doby bronzové, období kultury středodunajských popelnicových polí náleží tři objekty. Další čtyři objekty šlo do doby bronzové zařadit pouze rámcově. Nejvýraznější fázi osídlení zjištěné v průběhu výzkumu představuje mladohradištní období. To reprezentuje 11 zahloubených objektů. Jeden z nejzajímavějších nálezů představuje část koňského skeletu uložený v horních partiích téměř třímetrové zásobní jámy. Do stejného období lze zařadit i čtvercovou chatu se stupňovitým vstupem, která se nacházela téměř při okraji zkoumané plochy.

MOSTKOVICE (okr. Prostějov)

Ul. Za Sokolovnou, poloha Benátská – infrastruktura Mostkovice pro 27 RD (P. Fojtík, č. akce 1193/20)

Liniové výkopy určené pro pokládku inženýrských sítí probíhající na přelomu let 2020–2021 protunuly mocnější vrstvu splachů ojedinele obsahujících keramiku staršího vývojového úseku kultury s lineární keramikou. Tato dokládá dosud neregistrované staroneolitické aktivity v této části mostkovického katastru a přináší cenný poznatek doplňující „archeologickou topografii“ již i tak nebývale bohatého pravěkého a raně historického osídlení mikroregionu Mostkovicka.

MOSTKOVICE (okr. Prostějov)

Ul. Za Sokolovnou, poloha Benátská – DS NN, 27 RD, za hřištěm (P. Fojtík, č. akce 102/21)

Liniové výkopy určené pro pokládku zemních kabelů protunuly mocnější vrstvu splachů ojedinele obsahujících zlomky nádob kultury s lineární keramikou. Tato opětovně dokládá nedávno zjištěné staroneolitické aktivity v blízkém okolí místa stavby.

MOSTKOVICE (okr. Prostějov)

V Loučkách – rekonstrukce VTL plynovodu (P. Fojtík, č. akce 229/21)

V poloze „V Loučkách“, v blízkosti dnešního koryta vodoteče protnul liniový výkop mohutnou vrstvu splachů obsahující, vedle občasně mazanice, i ojedinele zlomky laténské keramiky. Byť jde o zjištění ve své podstatě marginální, jedná se o další doklad lidských aktivit v době laténské, která je v rámci sledovaného katastrálního území zachycena doposud spíše sporadicky.

MUTĚNICE (okr. Hodonín)

Hrubé Padělky – předstihový výzkum na trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/03 (I. Čížmář, č. akce 120/21)

V průběhu předstihového archeologického výzkumu na trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 02/03) se v odkryté ploše podařilo prozkoumat několik archeologických objektů ze střední doby hradištní. Kromě blíže neurčitelných jam byly odkryty zbytky pece, zásobní jáma a také dvě zahloubené chaty. V jedné z nich byly ve východním rohu odkryty zbytky kamenné destrukce po otopném zařízení. Zachyceny a prosondovány byly také koleje dvou novověkých zaniklých cest, souběžných se stávající silnicí III/4259 Čejkovice – Mutěnice.

Mutěnice – zaniklé novověké cesty s vyjetými kolejami souběžné se silnicí Čejkovice – Mutěnice

MUTĚNICE (okr. Hodonín)

Hrubé Kapánsko – předstihový výzkum na trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/04 (M. Přichystal, č. akce 121/21)

Dosud neznámá lokalita byla identifikována na základě výsledků systematické terénní prospekce trasy plánovaného plynovodu, realizované v roce 2013. Řešený prostor se nachází v nadmořské výšce od 190 do 199 m n. m., na temeni a jihozápadním svahu jihozápadního výběžku z členitého návrší (kóta 206,9 m n. m.), které se rozkládá mezi silnicí Čejkovice – Mutěnice a železniční tratí Čejč – Mutěnice. Jihozápadní úpatí výběžku je lemováno jednou ze zdrojnic bezejmenného levého přítoku Mutěnického potoka. V rámci skryté plochy o rozloze zhruba 0,57 ha bylo zaznamenáno celkem 58 zahloubených objektů, z nichž naprostá většina představovala pozůstatky raně středověkých sídlištních aktivit. Pouze na rozhraní temene a svahu výběžku byla zachycena rozsáhlejší nepravidelná jáma, která patrně vznikla jako nezáměrný důsledek víceúčelové těžby hlíny. Na základě nepočteného keramického materiálu vyzvednutého z její výplně byla datována do kultury se zvoncovitými poháry. Z období raného středověku se podařilo objevit základy devíti

menších domů čtvercového či obdélníkového půdorysu s podlahou částečně zapuštěnou do svažitého terénu, které byly zpravidla opatřeny po obvodu kůlovou konstrukcí a v jednom z rohů kamenným otopným zařízením. Pomineme-li indiferentní jámy bez možnosti bližší funkční interpretace, pak strukturu osady dále tvořily objekty výrobního či hospodářského charakteru, jako jsou hliněné pece se dny někdy vyloženými kameny a charakteristické zásobní jámy hruškovitého profilu s plochým, popřípadě prohnutým dnem. Nejzajímavější nálezové situace poskytly dvě hluboké zásobní jámy, umístěné nedaleko od sebe poněkud stranou od jádra lokality. V zásypu první z nich byla objevena lidská kostra v nepietní poloze na boku, na níž spočíval ještě celý psí skelet. Druhá zásobní jáma pak obsahovala pozůstatky hned několika dospělých psů i štěňat, pod nimiž ležela ještě kompletní kostra husy. Podobné deponování lidských a zvířecích ostatků v zásobních jamách bylo popsáno i z dalších soudobých sídlišť na Moravě, přičemž nejčastěji se uvažuje o nábožensko-rituální (symbolické oběti), nebo praktické interpretaci (mrchoviště).

Mutěnice – raně středověká zahloubená chata s kamenným otopným zařízením v rohu

Mutěnice – nepietní pohřeb člověka se psem v jedné ze zásobních jam z raného středověku

MUTĚNICE (okr. Hodonín)

Kapánsko – předstihový výzkum na trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/05 (I. Čížmář, M. Přichystal, č. akce 122/21)

Při odkryvu lokality 02/05 v trati „Kapánsko“ bylo odkryto přes 30 zahloubených objektů, z nichž ovšem pochází pouze nepočetný keramický materiál datovaný obecně do pravěku. Na výrazném malém návrší byly odkryty půdorysy hrobů z doby hradištní. Pohřebiště v této poloze bylo zjištěno při výkopu rýhy pro plynovodní potrubí v roce 1973 a systematicky plošně prozkoumáno bylo v roce 1979. Již dříve vykopané hroby tak byly nyní pouze povrchově začištěny a zaměřeny a byla provedena fotodokumentace celého pohřebiště z dronu. Rozměry nově provedené skrývky přesahovaly plochu výzkumu z roku 1979 jen nepatrně, a proto další hroby objeveny nebyly. Při detektorové prospekci v místě pohřebiště byly nalezeny i dvě mince – rakouské feniky, které je možné datovat do 1. pol. 13. století.

MUTĚNICE (okr. Hodonín)

Servitské pole – předstihový výzkum na trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/06 (P. Kos, M. Přichystal, č. akce 123/21)

V průběhu roku 2021 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., předstihový výzkum před plánovanou výstavbou VTL plynovodu Moravia v polní trati „Servitské pole“. Lokalita byla objevena již v roce 1991, kdy zde byly při budování tranzitního plynovodu zachyceny dvě zásobní jámy z doby bronzové a další čtyři blíže nedatovatelné sídlištní objekty. Její rozsah pak byl upřesněn na základě výsledků systematické terénní prospekce trasy plánovaného plynovodu, realizované v roce 2013. Řešený prostor se nachází v nadmořské výšce od 187 do 190 m n. m., na severozápadním úpatí členitého návrší (kóta 206,9 m n. m.), které se rozkládá mezi silnicí Čejkovice – Mutěnice a železniční tratí Čejč – Mutěnice. V současnosti nejbližším zdrojem vody je bezejmenná zdrojnice Čejčského potoka, vzdálená asi 800 m na severozápad. V rámci skryté plochy o rozloze zhruba 1,41 ha bylo zaznamenáno celkem 17 zahloubených objektů, z nichž pouze dva bylo možné přesněji datovat do novověku. V prvním případě se jednalo o menší obdélnou jámu, ve které byla objevena kompletní kostra krávy. Ve druhém šlo o zhruba 2 m široký a 0,8 m hluboký příkop, jenž ve směru od JZ k SV procházel napříč řešenou plochou. S největší pravděpodobností jej lze ztotožnit s odvodňovacím příkopem, zachyceným na mapě III. vojenského mapování z roku 1882. Blíže neurčitelné středověké aktivity na lokalitě pak dokládá zlomek stříbrného brakteátu, získaný za pomoci detektoru kovů z orniční vrstvy. Ostatní objekty, mezi nimiž se vyskytl i jeden krátký hluboký žlab s příčným profilem ve tvaru písmene V (tzv. Schlitzgrube), buď poskytly nepočetné zlomky keramických nádob zařaditelné jen obecně do pravěku, nebo byly zcela bez nálezů. Z orniční vrstvy však byl za pomoci detektorů kovů získán poměrně početný soubor bronzových předmětů, v němž byly kromě blíže neidentifikovatelných zlomků a slitků zastoupeny především části náramků či nánožníků. Větší chronologický význam mají ploché lité náramky s podélně žebrovaným tělem, které jsou všeobecně součástí kultur střední a mladší doby bronzové na rozsáhlém teritoriu od Porýní až po Sedmíhradsko.

Mutěnice – raně středověká chata se skládkou kostí

NÁMĚŠT NA HANÉ (okr. Olomouc)

Za Humny – výstavba samostatných rodinných domů (P. Fojtík, č. akce 923/20)

Na přelomu let 2020/2021 proběhl drobný záchranný archeologický výzkum související s výstavbou dvou samostatných RD na parc. č. 642/27 a 642/28, situovaných v poloze „Za humny“. Výkopy základových pasů narušily zasypy tří sídlištních objektů, které na základě získaných nálezů bezpečně datujeme do slezského úseku éry lužických popelnicových polí.

NAPAJEDLA (okr. Zlín)

Prusinky – rozšíření bioplynové stanice Prusinky (M. Paulus, č. akce 462/21)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu, souvisejícího s přípravou území pro rozšíření bioplynové stanice na lokalitě „Prusinky“, byla zjištěna přítomnost třech zahluobených archeologických objektů, Nacházely se v severní části skryté plochy, která přiléhala k již dříve prozkoumané ploše bioplynové stanice. Proto lze usuzovat, že souvisí s neolitickým osídlením, zkoumaným ve výše lokalitě. Pouze objekt K500 obsahoval dost materiálu, díky kterému bylo možno bezpečně datování do starší fáze LnK.

NENKOVICE (okr. Hodonín)

Zadní louky – předstihový výzkum na trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/21 (I. Čížmář, č. akce 1001/21)

V průběhu předstihového průzkumu na trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 02/21) bylo odkryto několik zahluobených objektů a větší exploatační jáma. Situace je možné přiřadit na základě početného materiálu ke kultuře s moravskou malovanou keramikou. Ve zkoumané ploše byl dále zjištěn hrob z období pozdního eneolitu. Skelet ve skrčené poloze ležel na pravém boku s hlavou otočenou na jihovýchod, pohřeb byl celkově orientovaný ve směru JZ–SV. V jihovýchodní části hrobu byla uložena amfora.

Nenkovice – kostrový hrob z pozdní doby kamenné

OHROZIM (okr. Prostějov)

Intravilán – novostavba RD na parc. č. 367/23 (P. Fojtík, č. akce 499/21)

Na ploše budoucího rodinného domu byly prozkoumány a zdokumentovány celkem 4 sídlištní objekty související s již dříve známou osadou pokročilé pozdní doby bronzové a počátku starší doby železné.

OLBRAMOVICE (okr. Znojmo)

Leskoun – záchranný archeologický výzkum plochy lomu (D. Parma, č. akce 411/21)

Záchranný výzkum v prostoru mimo opevněnou plochu hradiště z pozdní doby bronzové, na svahu v jeho severním a severovýchodním předpolí, prokázal, že zde jsou dochovány původní terény z dob před zahájením těžby ve velkolomu, které nejsou ani porušeny, ani přesypány při skrývce. Jde o vrstvy svahovin, v nichž se nepodařilo nalézt žádné nálezy související s pravěkým osídlením, dokumentována byla spíše běžná epizodická hospodářská aktivita snad i ve středověku, ale zejména v novověku (sklizeň letniny, trávy, lov) a minulém století (těžba kamene, lov, přechod fronty v roce 1945). Prospekční práce budou patrně pokračovat i v následujících letech.

Olšany u Prostějova – detail části novověkého pečatidla

OLŠANY U PROSTĚJOVA (okr. Prostějov)

Za farou – komunikace a IS pro novou bytovou zástavbu (P. Fojtík, č. akce 320/21)

Skrytá plocha byla prostá zahloubených archeologických objektů, přesto se z podorniční vrstvy podařilo získat nepočtenou kolekci keramických zlomků náležejících rámcově 13. až 14. století. Ve výkopu pro jednu z kanalizačních šachet, umístěnou při hraně silnice směřující od Olšan k Držovicím, byla začištěna a dokumentována kamenná struktura zbudovaná z nasucho kladených bloků vápence pocházejícího z nedalekého masívu Velkého Kosíře – tu lze patrně považovat za taras zpevňující těleso novověké (?) komunikace.

POLEŠOVICE (okr. Uherské Hradiště)

Nivy – těžba písků nevýhradního ložiska Polešovice, etapy 2020–2022 (M. Lečbych, č. akce 358/20)

Při pokračování pravidelného záchranného výzkumu v polešovické pískovně v roce 2021 patřila většina prozkoumaných objektů neolitickému horizontu zdejšího polykulturního osídlení. Kromě stop nadzemních konstrukcí v podobě sloupových či kúlových jam, bylo prozkoumáno také několik rozsáhlejších objektů – stavebních jam. Podle vyzvednutých keramických zlomků náleží tyto objekty nejstarší fázi kultury lidu s lineární keramikou. Vedle keramických nálezů se však podařilo získat také několik kamenných nástrojů, ať už drobnějších úštěpů z rohovcové suroviny, či kamenných brousků a zlomků zrnověrek. Nejvýznamnějším objevem je nález zlomku lidské plastiky s překvapivou mírou ztvárněného detailu. Předpokládáme, že postupné odkrývání tohoto nejstaršího pravěkého sídliště, bude probíhat i v následujících letech. Dále zde byla prozkoumána skupinka šesti hrobů, která bezpochyby náleží postupně odkrývanému pohřebišti z počátků doby bronzové. V hrobových jámách byly zjištěny nedobře zachované kosterní pozůstatky. Zemřelí byli do hrobových jam uloženi na boku v mírně pokrčené poloze s různou orientací ve směru V–Z. V jednom hrobě byly zachyceny dva pohřby dospělých jedinců uložených hlavami od sebe se spletenými dolními končetinami. V hrobovém inventáři byly zastoupeny pouze fragmenty keramických nádob a z jednoho hrobu se podařilo vyzvednout drobné kostěné korálky.

Polešovice – fragment lidské plastiky z období starého neolitu s výraznými detaily (obličej, účes, šperk)

PODOLÍ (okr. Brno-venkov)

Příčný – novostavba skladovací haly č. 5 ve skladovém areálu (D. Parma, č. akce 1011/21)

Před výstavbou haly v prostoru dlouhodobě zkoumané polykulturní lokality byla provedena sondáž, která opět prokázala přítomnost kulturní vrstvy s fragmentárním materiálem datovatelným do starší doby bronzové.

RAJHRAD (okr. Brno-venkov)

Ul. Masarykova, ul. Štefánikova, Městečko – okružní křižovatka (R. Bíško, č. akce 625/21)

V průběhu stavby okružní křižovatky mezi ulicemi Masarykova/Štefánikova/Městečko byl odkryt trativod lemující dům č. p. 32 v délce cca 20 m. Odvodňovací kanál byl vyzděný pálenými cihlami, koryto tvořily ploché kameny. Částečně rozpadlá klenba byla složena opět z pálených cihel. Z výplně žlábků a okolí se podařilo získat nepočtený materiál odpovídající 19. – počátku 20. století. Odkrytá situace zcela jistě souvisí s údržbou kanalizačních stok města Rajhradu. Uliční čára se v průběhu posledních dvou století v zásadě nezměnila.

SAZOVICE-MACHOVÁ (okr. Zlín)

Výšavy, Ujezdy, Loučky a Padělky u Sýkorníka – polní cesta (M. Paulus, č. akce 473/21)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu, souvisejícího s realizací projektu byla zjištěna přítomnost pěti zahloubených archeologických objektů. Cesta je vedena v trase původní polní cesty, která vede extravilánem obcí Sazovice a Machová. Objekty se nacházely pouze na katastru Sazovic, cca 400 m od západního okraje obce, ve dvou skupinách, vzdálených od sebe cca 35 m. Z prozkoumaných archeologických objektů lze jmenovat tři sídlištní jámy, žlábek a kůlovou jamku. Na ploše o celkové délce cca 1900 m, došlo na několika místech k novodobým zásahům (oprava cesty stavební sutí nebo odpadem). Na základě získaného materiálu lze dva objekty datovat do období KLPP, ostatní lze kvůli zlomkovitosti získaného keramického materiálu datovat rámcově do doby bronzové. Jeden objekt obsahoval intruzi středověké nebo raně novověké keramiky.

SELOUTKY (okr. Prostějov)

Na Šťastných – výstavba rodinného domu (P. Fojtík, č. akce 837/20)

V r. 2020 byly na skryté ploše odkryty, zdokumentovány a vyzvednuty dva urnové hroby a při hraně skrývky pak začištěna kumulace kamenů indikující v pořadí již patnáctý komorový hrob doby halštatské. K jeho odkryvu došlo, v návaznosti na průběh a potřeby stavby v r. 2021, kdy na výzkumu spolupracovali Z. Mírová (Katedra archeologie UK Praha) a M. Golec (Sekce archeologie, Katedra historie UP Olomouc). Pod ornici o mocnosti 0,4 m se rýsoval kvadratický útvar, v podélné ose orientovaný S–J, vyskládaný z lomových kamenů transportovaných ze vzdálenosti asi 1 km z polohy Seloutky – „Vinohrady“ (pečlivě vystavěná „zídka“ prozradila, že kubatura tohoto kamene dosáhla 3,5 m³). Čtvercová hrobová jáma měla rozměr 2,7 x 2,6 m a hloubku 0,6 m od úrovně sprašového podloží. Původní dřevěná srubová komora měřila (dle rozložení keramiky) 1,6 x 1,6 m. Mezera mezi komorou a jámou byla vyplněna kameny, obdobně byl překryt též strop. Žárový pohřeb se nacházel, v souladu s místními pravidly, u jižní stěny (urna s kremací obsahovala v porovnání s dalšími hroby platěnické skupiny nezvykle velké množství kovových a skleněných ozdob). Hrob je předběžně posouzený jako ženský, na což poukazuje právě zmíněná sada šperků - 2 železné náramky/nápažníky, 1 bronzový náramek/nápažník, 2 železné jehlice, 1 železná harfovitá spona a skleněné subtilní korálky; přiložen byl i masitý milodar a 1 železný nůž. Na základě znalostí lokality hrob datujeme do fáze Ha D1 (625–550 př. Kr.), žena sociálně náleží do vyšší střední vrstvy. Z hrobu byly odebrány četné vzorky pro přírodovědné analýzy.

Seloutky – halštatský komorový hrob s kamenným závalem v první fázi odkryvu

SLATINICE (okr. Olomouc)

Katastr obce – nález depotu bronzových předmětů (P. Fojtík, č. akce 1015/21)

V r. 2021 byl oznámen nález depotu bronzových předmětů učiněný v katastrálním území lázeňské obce Slatinice. Spolu s troskami keramické nádoby bylo vyzvednuto celkem 26 předmětů – 16 seker s tulejí a ouškem, 5 srpů, kopí a 4 fragmenty postranic koňského postroje východního původu (typ Kamyševacha s výskytem zejména na Balkáně a na Kavkazu). Z chronologického hlediska tento soubor zcela bezpečně klademe do samotného závěru pozdní doby bronzové (Reinecke Ha B2-B3).

SENETÁŘOV (okr. Blansko)

Lipový kopec/Vápencová skála – zaměření hrádku (P. Kos, č. akce 341/21)

V roce 2021 došlo v souvislosti se sledováním výstavby vodovodu Pitná voda Jedovnicko k objevu rozestavěného šlechtického sídla na „Lipovém kopci“, k. ú. Senetářov. Součástí areálu byly kamenolomy, písečníky a vápenická pec. Drobné nálezy získané detektorovou prospekci naznačují, že stavba hradu ustala přibližně v rozmezí 14. a 15. století. Na lokalitě zvané místopisně „Vápencová skála“ bylo provedeno geodetické zaměření sypaného okružního valu a dalších terénních úprav v podobě terasních plošin.

SLAVKOV U BRNA (okr. Vyškov)

Zámek – revitalizace zámeckého parku (B. Mikulková, č. akce 269/21)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu byly ve výkopcích zeminy z rýhy pro veřejné osvětlení, nalezeny různě velké zlomky lidských kostí. Výkop se nacházel poblíž jižního valu slavkovského zámku. Ve středověku zde stával dle dochovaných písemných pramenů kostel, který byl s vysokou pravděpodobností obklopen hřbitovem. Nalezené zlomky pocházejí patrně z tohoto hřbitova. Jedná se o zlomky z minimálně 4 jedinců. Výkop zřejmě porušil kumulaci kosterních pozůstatků, vytvořenou v novověku při mnohých přestavbách jak zámku, tak zahrady.

SLAVKOV U BRNA (okr. Vyškov)

Ul. Malinovského – rekonstrukce komunikace (B. Mikulková, č. akce 438/21)

Během rekonstrukce došlo ke kompletnímu odstranění skladby původní komunikace, což umožnilo nalézt v prostoru za kostelem Vzkříšení Páně pozůstatek původní cesty složené z kamenných valounů různé velikosti. Cesta vznikla nejpozději v polovině 19. století, patrně je však starší. Datována je dle nálezů krejcaru Františka Josefa I. z roku 1850.

STŘELICE (okr. Brno-venkov)

Prostřední trať – prodejní areál Stavebniny Dostál (D. Parma, č. akce 1069/18)

Záchranným archeologickým výzkumem a archeologickým dohledem na nalezišti mezi léty 2018–2021 se podařilo odkrýt další část neolitického sídliště v poloze „Prostřední trať“ severovýchodně od intravilánu obce. Spolu s výzkumy z let 2005, 2011, 2012 a 2017 již bylo prokopáno přes 80 objektů převážně středních a větších rozměrů, doklady nadzemních staveb v podobě početnějších sloupových jam zachyceny nebyly. Objekt 593, byť s minimem nálezů, lze pokládat za součást tohoto sídliště, a zkoumanou plochu pak za jeho jihozápadní okraj.

SOKOLNICE (okr. Brno-venkov)

Zámek – humanizace zařízení pobytových služeb (D. Parma, č. akce 1009/21)

V průběhu nové výstavby v původní zámecké zahradě byly zjištěny desítky dobře čitelných novověkých zahloubených objektů bez datovatelných nálezů, představující nejspíše pozůstatky původních parkových úprav či staveb.

SOKOLNICE (okr. Brno-venkov)

Křižovatka ul. Kobylnická a U cihelny – novostavba skladové haly s provozovnou (D. Parma, č. akce 792/21)

Při výstavbě nové průmyslové haly v blízkosti bývalé cihelny (křižovatka ulic Kobylnická a U cihelny) byly dokumentovány 4 zásobní jámy ze starší doby bronzové; větší část plochy stavby byla již dříve zničena terénními úpravami a hospodářskými stavbami v areálu bývalého JZD.

Sokolnice – zásobní jáma ze starší doby bronzové a zvědavá pozorovatelka

SVATOBOŘICE-MISTRŮV (okr. Hodonín)

Křivé Nivy – předstihový výzkum na trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 03/04 (P. Kos, č. akce 650/21)

V r. 2021 byl proveden záchranný archeologický výzkum na stavbě „Svatobořice, VTL plynovod Moravia, lokalita 03/04“ v trati „Křivé Nivy“. Úkolem bylo ověření povrchového průzkumu, který proběhl v předstihu před zahájením stavby plynovodu a možnost jeho rozvinutí v terénní plošný záchranný výzkum. Po následné skrývce ornice bylo však možné konstatovat, že nálezový horizont byl již v minulosti dokonale odstraněn orbou. Nepomohl ani ponechaný úsek s největší koncentrací povrchových artefaktů, který byl následně ručně snížen. I tak byla získána početnější polohopisně zaměřená kolekce kamenných štípaných artefaktů se zlomky petrifikovaných kostí umožňující rámcové datování loveckého stanoviště do mladého paleolitu.

SYROVICE (okr. Brno-venkov)

Za Kostelem – výstavba obytných domů s komunikací a inženýrskými sítěmi (J. Kala, č. akce 17/22)

Od r. 2021 probíhá v části trati "Za Kostelem" navazující bezprostředně na místní hřbitov výstavba obytných domů s komunikací a inženýrskými sítěmi. Plocha byla dosud využívána jako ovocný sad a zahrady, a v minulosti byla alespoň z části terasovitě upravena, takže plošná skrývka zachytila pouze jediný archeologický objekt – větší plytkou jámu vyplněnou kyprým popelovitým zásypem s poměrně velkým množstvím keramiky datovatelné obecně do halštatského období. Pozoruhodnějším nálezem je zbytek kamenného sekeromlatu, celá keramická nálevka/naběračka a ve fragmentech zachovaný, ale po rekonstrukci prakticky kompletní želví krunyř. Dohled pokračuje i v prvních měsících roku 2022. Výkopy základových pasů a inženýrských sítí, sledované kvůli horší čitelnosti plošné skrývky, neposkytly prozatím žádné další stopy archeologicky relevantních aktivit.

ŠLAPANICE (okr. Brno-ven)

Ul. Akátová, parc. č. 3000/19 – novostavba RD (D. Parma, č. akce 100/21)

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit celkem 4 zahloubené sídlištní objekty, ze dvou z nich pochází nepočtený materiál datovatelný do staršího neolitu, kultury s lineární keramikou. Pokud lze soudit, jde o nově zjištěnou, dosud neznámou sídelní komponentu.

TELNICE (okr. Brno-venkov)

Ul. V Dědině – obnova NN (D. Parma, č. akce 780/21)

Záchranným výzkumem v trase liniových výkopů se podařilo získat několik nálezových souborů datovatelných především do 14.–15. století, a to včetně souboru komorových kachlů před domem č. p. 67. Ty indikují, že v ulici V Dědině se skutečně nachází středověká vesnice, evidentní výrazná souvrství a patrně i zahloubené objekty v prostoru komunikace ovšem nevylučují do budoucna úvahy i o jiném prostorovém uspořádání tohoto sídliště, než jaké zachycují nejstarší mapové podklady. Zajímavé je, že nálezy ze 13. stol. zde spolehlivě chybí. V každém případě je ovšem zřejmé, že v prostoru ulice V Dědině jsou velmi dobře dochovány archeologické terény nezanedbatelné mocnosti s výraznými nálezovými soubory.

TEREZÍN U ČEJČE (okr. Hodonín)

Prostřední díl – předstihový výzkum na trase VTL plynovodu Moravia, lokalita 02/18 (J. Kala, č. akce 998/21)

Napříč v západovýchodním směru byl v polní trati "Prostřední díl" (severně od obce) plošně skryt jeden z úseků budovaného plynovodu Moravia. Skrývka ornice zasáhla plochu asi 30 x 600 m, přičemž pouze blíže jejího západního konce byla na nevýrazné sprašové návěži zjištěna jediná izolovaná skupina necelé desítky archeologických objektů. Během předstihového výzkumu byly všechny datovány do středohradištního období. Jednalo se plytkou zemnici se zbytky otopného zařízení, zbytky dalšího osamocené pyrotechnologického objektu, několik sídlištních jam a dva mělké kostrové hroby. Jeden z nich byl výklenkového typu s dobově neobvyklou orientací S–J. Kosterní pozůstatky byly špatně zachovalé a v terénu nebylo proto možné odhadnout ani základní antropologické charakteristiky, jednalo se však o pozůstatky dospělých.

TĚŠETICE (okr. Znojmo)

Západní okraj obce – přípojka kNN (D. Humpola, č. akce 617/21)

Ve výkopu přípojky NN na západním okraji obce Těšetice byly zachyceny čtyři zahloubené objekty. Z důvodu malého množství nedatovatelných keramických nálezů byly přiřazeny pouze obecně pravěkému období.

TIŠNOV (okr. Brno-venkov)

Ul. Černohorská – park u MŠ Hony za Kukýrnou (M. Přichystal, č. akce 1027/20)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu byly v liniovém výkopu pro kabely VO na jihovýchodní straně pozemku parc. č. 2466/617 odkryty mezi léty 2020–2021 celkem 4 zahloubené archeologické objekty, které bezpochyby představují pokračování známé polykulturní lokality, situované v okolí křižovatky ulic Černohorská a Dlouhá. Jednalo se o krátkou řadu těsně vedle sebe uspořádaných kúlových jam, v nichž byla původně ukotvena blíže nespecifikovatelná nadzemní konstrukce. Pouze jedna kúlová jáma obsahovala movitý archeologický materiál (nepočtené zlomky keramických nádob a mazanice), na jehož základě ji lze blíže časově zařadit pravděpodobně do starší doby železné – halštatské.

TIŠTÍN (okr. Prostějov)

Intravilán – pokládka zemních kabelů distribuční sítě NN (P. Fojtík, č. akce 92/21)

Mezi léty 2020–2021 byly realizovány zemní práce související s pokládkou zemních kabelů distribuční sítě NN v obci Tištín. I přes skutečnost, že parametry potřebných liniových výkopů lze z pohledu archeologie označit spíše za „mikrosondáž“, přineslo jejich sledování cenné poznatky k historii této středomoravské obce/městyse. Jeho původní půdorysné schéma tvořila „návesní vesnice“ s dominantou tvořenou dnešním kostelem sv. Petra a sv. Pavla. V tomto prostoru byl zaznamenán výskyt keramiky náležející do průběhu pokročilého 13. až počátku 14. století (zde vzpomeňme nejstarší písemnou zmínku o obci z roku 1319) až přelomu 17. a 18. století. Před domem č. p. 17 byl navíc vyzvednutý fragment na kruhu točené keramiky doby laténské nebo doby římské – tento dokládá možnou existenci dosud neregistrované osady historických Keltů či Germánů. K zajímavému nálezu došlo před domem č. p. 258, kde výhozy zeminy překvapivě poskytly také fragment pozdně renesančního kamnového kachle s reliéfním motivem sloupoví a vegetativními (?) vzory.

TVAROŽNÁ (okr. Brno-venkov)

Díly – multifunkční hala (D. Parma, č. akce 1237/20)

Záchranným výzkumem se v r. 2021 podařilo zachytit jediný hrob kultury se šňůrovou keramikou, který je součástí většího pohřebiště zkoumaného postupně po menších částech od roku 2018. Hrob s evidentním druhotným zásahem obsahoval pouze rozptýlené části lidských pozůstatků a přemístěné fragmenty nádob, z nichž se podařilo získat tři původní kusy.

Tvarožná – rekonstruované nádoby z hrobu se šňůrovou keramikou

TVAROŽNÁ (okr. Brno-venkov)

Pod Desátkovými hony – obytný soubor Tvarožná (P. Kos, č. akce 147/21)

V r. 2021 byl na katastru obce Tvarožná proveden ZAV v místě budoucího nového obytného souboru RD, který bude stát v trati „Pod Desátkovými hony“ na severovýchodním okraji obce. Nedávno tudy prošla rýha nově budovaného vodovodu Šlapanicko, která nedaleko hliníku bývalé cihelny zachytila hroby z období střední doby hradištní a sídlištní jámu ze starší doby bronzové, v místech prováděné stavby byl pozorován okraj liniové prohlubně vyplněné navážkami s novověkou stavební sutí, z níž byl posléze vyzvednut velký „hraniční“ kámen. Novým stavebním pracím bylo proto nutné na lokalitě věnovat ze strany archeologů zvýšenou pozornost. O to větším překvapením byl na tomto místě, zvaném dříve místopisně „Gerňa“, objev základů dvou zděných kamenných a cihelných staveb, které zanikly ještě v období raného novověku. Šlo nepochybně o pozůstatky bývalé zájezdní hospody zvané Gerňa, vystavěné hrabětem Janem Kryštofem (původně Pruskauer) z Freyenfelsu před rokem 1715 u historické formanské a poštovní cesty vedoucí z Brna do Olomouce, která zanikla po polovině 18. století a následně byla nahrazena novou „Císařskou cestou“, na níž byly zbudované nové hostince (Pindulka, Maxlůvka, Rohlenka a Pozořická pošta). Kromě dvou zděných kamenných stavení, se podařilo v Tvarožné zachytit i pozůstatky dvou úvozových cest, z nichž jedna byla starší a druhá současná se zbořenou hospodou. Z výčtu poměrně chudých nálezů z bývalé hodovní síně lze zmínit stavební keramiku (pálené cihly – zdící i půdové/dlažební, sušené omítané cihly), skleněné tabulky z čirého skla s mosaznými rámečky a fragment římsového kamnového kachle, který mohl být původní instalací u honosně vyhlížejících kamen. Pod podlahou hodovní síně s několika malými sklípky, byl dokonce zachycen tajný sklep, přístupný z podlahy těsnou chodbičkou napojenou na podzemní síň, snad připravený k ukrytí důležitých cenných zásob, nebo k nouzovému ukrytí více osob na způsob středověkých lochů. Z hospodářsko-obytného křídla objektu pochází nálezy dvou hlubších obilních jam a větší zaniklý sklep, jehož dno leželo již mimo dosah stavby, proto nemohl být kompletně ověřen dostatečně hlubokým sondážním výkopem. Také v této části objektu stála původně výstavní kachlová kamna a okna vyplňovaly mřížky se skleněnými tabulkami zhotovenými z čirého skla promačkávaného důlky. Architektonickou úroveň stavby dotvářela plastická štuková výzdoba s šedými a bílými omítkovými interiérovými a exteriérovými nátěry. Základem konstrukce objektu byla ložná a jádrová vápenná malta, do níž byly vrstveny pálené cihly a lomové kameny, tvořené místní karbonskou drobou a slepencem. Jak dokládají pozůstatky na vápno chudých maltovin, byly rovněž některé cihelné konstrukce stavěny pouze na jílovitou hlínu. Nedopal vápna získaný ze stavební suti náleží k devonským vápencům Moravského krasu, které byly tou dobou páleny ve velkém na katastru sousední obce Mokrá. Nálezy dlouhých kovaných hřebíků, se stříškovitě ukosenou hlavicí, mohou být důkazem střechy pokryté dřevěným šindelem. Na základě historických map lze vyslovit domněnku, že mohlo jít o objekt velmi podobný bývalé zájezdní hospodě „Kandii“, která stávala v místech dnešní stejnojmenné samoty na trase poštovní cesty z Brna do Podolí. Nález krejcaru města Kostnice z let 1657–1705 může být důkazem čirého nadregionálního ruchu, který probíhal na olomoucké cestě v době moravského baroka.

Tvarožná – fragment římsového kachle honosných kamen ze zájezdní hospody Gerňa

UHŘICE U KROMĚŘÍŽE (okr. Kroměříž)

Zakříží – polní cesta (M. Popelka, č. akce 348/21)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu vyvolaného stavbou polní cesty byly prozkoumány tři archeologické objekty v jižní části stavby (JV okraj intravilánu obce v poloze „Zakříží“). Jednalo se o dva blíže nedatované žárové hroby (jeden jámový, druhý urnový) a jednu sídlištní jámu ze starší doby bronzové (únětická kultura). Kromě povrchových sběrů a starších (většinou nelokalizovaných) nálezů se jednalo o první odborně provedený výzkum v katastru Uhřic u Kroměříže.

VEDROVICE (okr. Znojmo)

Intravilán – polní cesta C8 (D. Humpola, č. akce 542/21)

První tři jámy byly zachyceny v řezu výkopu pro drenáž. Následně byl ještě doskryt vjezd do zemědělského družstva, kde byly prozkoumány další čtyři objekty. Všechny zjištěné archeologické situace bylo možné datovat do období mladší doby železné, laténské. Jednotlivé objekty obsahovaly převážně keramické nálezy doprovázené méně častým osteologickým materiálem. Jedinečným nálezem byl zlomek náramku vyrobený z modrého skla.

VÍCEMĚŘICE (okr. Prostějov)

Kratiny – výzkum sklářské dílny (I. Čížmář, H. Čížmářová, M. Popelka, č. akce 1042/21)

V r. 2021 byl zahájen vůbec první terénní odkryv obchodního a výrobního centra ze střední a mladší doby laténské v Němčicích (zkoumaná plocha se nachází v k. ú. Víceměřice). Poznatky o této zcela výjimečné centrální lokalitě 3.–1. století př. n. l., které se Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i. věnuje již téměř 20 let, byly doposud získávány výhradně nedestruktivními metodami, především povrchovými sběry. Teprve v roce 2021 byl získán projekt u GAČR, v jehož rámci se počítá také s několika systematickými odkryvy na různých částech lokality. První výzkumná sezóna byla zaměřena na odkryv nejstarší doložené sklářské dílny severně od Alp. Zkoumaná plocha o rozměru 10 × 18 m byla vytyčena v místě největší koncentrace skelného odpadu a dokladů výroby. Ornice byla postupně snižována po mechanických vrstvách (cca 20 cm) v segmentech o rozměrech 1 × 1 m, z nichž byly také odebírány vzorky na proplavení. Získaný materiál byl separován zvlášť, hlína ze segmentů s větším množstvím materiálu a část výplní získaných z objektů byly navíc prohledány za pomoci elektrického síta. Nepatrné návrší v místě výzkumu bylo zasaženo dodnes trvající zemědělskou činností, ornice zde dosahovala pouze 20–40 cm a kulturní vrstva tak byla již v minulosti zničena. V odkryté ploše se podařilo zachytit celkem 15 objektů/situací, z nichž mnohé byly poněkud atypického rázu. Vyjma několika hrobů z mladší doby bronzové spadala většina objektů podle datovatelných nálezů do mladší doby laténské, konkrétně do stupňů LT C1 nebo LT C2. Podařilo se prozkoumat zahloubenou chatu neobvyklého čtvercového půdorysu (4 × 4 m) se dvěma kůly na středové ose a dále obdobně rozměrný, pravděpodobně výrobní objekt, jehož dno se nacházelo až dva metry pod úrovní podloží. V těsné blízkosti chaty byl částečně odkryt další výrobní objekt. Mimo výše uvedené byly dokumentovány tři kruhové zásobní jámy, které nebývají v době laténské běžnou součástí sídlištní zástavby a několik nepravidelně rozmístěných kůlových jamek v okolí větších objektů. Ze všech objektů (především z chaty a výrobního objektu) pochází větší či menší množství jantarové suroviny, železné strusky a zlomků skla, velká kolekce keramiky a množství zvířecích kostí. Skleněné artefakty nalezené jak v ornici, tak ve výplni objektů, zastupují hlavně charakteristické tmavě modré korálky a zlomky bezešvých náramků, avšak kromě finálních výrobků byl získán početný soubor dokladů místní sklářské produkce, jako jsou skelná vlákna, polotovary či zmetky výrobků. Kolekci nálezů doplňují také kovové artefakty – bronzové či železné fragmenty spon, součásti opaskových řetězců, zlaté a stříbrné mince. V severozápadní části zkoumané plochy byly zjištěny zbytky pohřebiště z mladší doby bronzové. Odkryt byl částečně naoraný žárový hrob dochovaný na pomezí podloží a ornice. V kruhové jamce byla uložena nádoba, ovšem bez kremace, a při snižování ornice byla zjištěna kumulace střepů představující torzo další nádoby. Zajímavý je ovšem hrob kostrový, jednalo se pravděpodobně o ženu v poloze na zádech orientovanou ve směru SV–JZ. Na levé ruce byl umístěn nezdobený bronzový náramek, u pravého ramene ležela dlouhá jehlice s vřetenovitou hlavicí, u hlavy vlasové ozdoby v podobě stočených bronzových plíšků a na krku náhrdelník složený z drobných bronzových spirálovitých trubiček. Předpokládáme, že se zde původně nacházelo hrobů více, nicméně byly v průběhu času zničeny zemědělskou činností. Sídlištní komponentu z téhož období představují dva zahloubené objekty porušené laténskými objekty.

Víceměřice – letecký pohled na plochu výzkumu

Víceměřice – jantarová surovina nalezená v objektech z doby laténské

VINIČNÉ ŠUMICE (okr. Brno-venkov)

Za Humny – novostavba RD, parc. č. 130/1 (P. Kos, č. akce 776/21)

Při výstavbě RD ve Viničných Šumicích v trati „Za Humny“, na parc. č. 130/1, byla základovým výkopem novostavby zachycena mohutná kulturní vrstva obsahující pravěkou keramiku z období starého neolitu, střední doby bronzové a KSPP.

ZDOUNKY (okr. Kroměříž)

U kaple – technická infrastruktura pro stavbu satelit nových RD (M. Popelka, č. akce 614/21)

Příprava technické infrastruktury pro stavbu satelitu nových RD v trati „U kaple“ ve Zdounkách přinesla nové zjištění o archeologické lokalitě, sestávající nejméně ze dvou komponent, a to neolitické sídliště kultury s lineární keramikou a zatím blíže nedatované sídliště z doby bronzové. Archeologické objekty se koncentrovaly v nejvyšších partiích návrší na plochem hřbetu v blízkosti kapličky na rozhraní k. ú. Zdounky a místní části „Cvrčovice“.

ZDOUNKY, NĚTČICE (okr. Kroměříž)

Intravilány obcí Zdounky a Nětčice – dostavba kanalizace, I. etapa (M. Popelka, č. akce 614/20)

V průběhu záchranného archeologického výzkumu byly doloženy dvě archeologické lokality. Ve Zdounkách jižně od ul. Kroměřížská na parcele 926/2 byla doložena lokalita neolitického stáří. Při jihovýchodní okraji intravilánu Nětčic byly na vertikálních profilech výkopu pro kanalizaci dokumentovány objekty z počátku raného středověku (kultura s pražským typem) a ze závěru raného středověku (mladohradištní období). Mimoto byla zjištěna splachová vrstva obsahující materiál rámcově pravěkého období.

ZLÍN-MALENOVICE (okr. Zlín)

Nákupní centrum Zlín – stavba samoobslužné myčky (M. Paulus, č. akce 1014/19)

V r. 2021 bylo při skrývce na stavbě samoobslužné myčky ve Zlíně-Malenovicích prozkoumáno celkem šest objektů. Plocha výzkumu se nachází na západním okraji velké archeologické lokality, která je již celá pod nákupním centrem Zlín. Z málo početného a zlomkového materiálu lze objekty rámcově datovat do starší doby bronzové. V rozměrnější zásobní jámě byly na dně uloženy kostry dvou jedinců. Jedna byla uložena v silně skrčené poloze s drobnou keramickou nádobkou. Druhá se nacházela u stěny objektu, kam se pravděpodobně sesunula. Práce budou pokračovat i v roce 2022, kdy se bude skrývat prostor pod komunikací.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Ul. Pivovarská Znojmo-Hradiště – oprava vodovodu – řad „F“ (D. Humpola, č. akce 276/21)

V měsíci březnu proběhl krátký archeologický výzkum v prostorách terénních teras pod Hradištěm sv. Hypolita. Ve výkopu budovaného vodovodního řadu byla zdokumentována částečně zachovalá kopule pece a na ni navazující předpeční jáma. Archeologická situace neobsahovala žádné datovatelné nálezy, ale lze předpokládat, že náleží velkomoravskému období stejně jako další dříve zjištěné objekty na blízké parcele.

ŽATČANY (okr. Brno-venkov)

Malá niva – novostavba RD, parc. č. 3851/13 (D. Parma, č. akce 415/21)

Záchranným výzkumem se podařilo zachytit v základových výkopech jedinou zásobní jámu s nálezy datovatelnými do raného středověku. Celkem spolehlivě jde o další část sídliště ze stredo-hradištního období zachyceného poprvé v letech 2014–2015.

4.2. Seznam vypracovaných nálezoých zpráv

V roce 2021 bylo vypracováno a do archívu ÚAPP Brno, v. v. i. odevzdáno 945 nálezoých zpráv, hlášení, expertních posudků a analýz o celkovém rozsahu 3417 stran a 2481 obrazových příloh. Z celkového počtu bylo 62 nálezoých zpráv z pozitivních archeologických akcí.

Seznam nálezoých zpráv z pozitivních archeologických akcí odevzdaných v r. 2021

Obec	Okr.	trať – druh akce	Rok	Auto*	NČ.j.	Str.	Obr.
Ālovice nad Svitavou	ĀO	U Jezírka – Lesní školka Jezírko	2020	PK	137/21	16	13
Ālovice nad Svitavou	ĀO	Nad Nádražím – Ālovická rozhledna	2021	PK	509/21	21	9
Ālovice-Lutotín	PV	Katastr Ālovice, intravilán – kanalizace	2020–21	MŠ	505/21	38	52
Āskovice	EK	U. Sušilova – zásobování teplem a el. energií	2020	MPĚ	85/21	43	21
Āmo-Āernovice	ĀM	U. Charbulova, Řehořova, Hůskova – okružní křižovatka	2020	JZ	133/21	13	10
Āmo-Āhrlice	ĀM	Hrní louky – propojovací vodovodní řad DN250	2020	ĀP	107/21	8	5
Āmo-Komín	ĀM	U. Turistická – zařízení pro výcvik a vzdělávání OSHĀR	2020	JZ	51/21	16	18
Āmo-Ponava	ĀM	U. Botanická – Areál sportovních nadějí	2020	PK	111/21	41	28
Āmo-Ponava	ĀM	U. Staňkova – retenční nádrž u ZŠ Staňkova 14	2021	JZ	703/21	15	12
Āranišovice	ĀO	Uzámku – rekonstrukce vodovodu	2020	ĀĀ	169/21	35	46
Āřezina	ĀO	Vysoká/pod Kapličkou – ověřovací výzkum vápenice	2020	PK	47/21	83	50
Ālechovice u Prostějova	PV	V kopcích za remízem – opt. propoj Krasice-Seloutky	2021	PF	603/21	9	7
Dambořice	ĀD	Spálený – RD parc. č. 434/123	2016	ML	182/21	15	17
Dambořice	ĀD	Spálený – RD parc. č. 544/128	2016	ML	183/21	9	10
Dětkovice	PV	Za zahradami – oprava vodovodního řadu DN400	2020	PF	20/21	10	2
Hblešov-Kolčín	KM	Celý intravilán obce – vodovod Kolčín	2020–21	MPo	800/21	13	11
Hbštišová	ZL	Skopalíkovo pole – kabel NN Lenhart	2018	ĀF	77/21	6	4
Hrdibořice	PV	Náves – optická síť Hrdibořice	2021	PF	500/21	10	10
Hulín-Záhlinice	KM	Za školou – novostavba RD parc. č. 1862/11	2020	MPo	501/21	11	7
Hulín, Pravčice	KM	Višňovce – vodovod Pravčice	2020–21	MPo	925/21	22	19
Chvalčov	KM	Sv. Hbštýn – oprava vodovodu	2020–21	MPo	926/21	11	8
Kralice na Hané	PV	Průmyslová zóna, Kralický háj – výr. obj. Źaluzie NEVA	2020	PF	136/21	22	16
Kralice na Hané	PV	Tyršova 286 – zahradní bazén	2021	PF	504/21	10	10
Kroměříž	KM	U. Havlíčkova, ul. Velehradská – parkovací dům	2020	MPo	44/21	15	13
Krumolín	PV	Zadní mokř – zásobování pitnou vodou	2019–21	PF	45/21	8	6
Lehotice	KM	Hájky – retenční nádrž N5	2020–21	MPo	600/21	12	8
Malesovice	ĀO	Severně od obce – výstavba IS a komunikace	2020	ĀĀ	168/21	24	35
Madiřice	ĀO	U. Vídeňská – reko MŠ Āmo-Vídeňská, I. etapa	2019–20	JZ	150/21	10	4
Mokrá-Hbrákov, Hbštěnice, Svice	ĀO	Mokerský les – předstihový výzkum lomu Mokrá 2020	2020	PK	402/21	75	53
Moriřice	PV	Za Humny, UMůstku – nález keltského nánožníku	2020	ĀĀ	502/21	13	14
Motkovice	PV	U. Za Sokolovnou – infrastruktura pro 27 RD	2020–21	PF	351/21	13	8
Motkovice	PV	Za hřištěm – DS NN 27 RD	2021	PF	353/21	13	4
Napajedla	ZL	U. Husova – novostavba RD parc. č. 1460/60	2019	ĀF	184/21	7	10
Němčice nad Hanou	PV	U. Šafaříkova, poloha Hák – TS Šafaříkova	2020	PF	134/21	15	4
Olbramovice	ZN	Leskoun – záchranný archeologický výzkum	2021	ĀP	507/21	9	6
Opatovice u Rajhradu	ĀO	U. Na Návsí – novostavba RD parc. č. 117	2020	RB	151/21	14	9
Ořechov	ĀO	JZ od obce u ŹD – reko VTL RS Ořechov – přípojka NN	2020	ĀĀ	352/21	9	9
Ořechov u Uherského Hradiště	UH	Hůrky – TD v lokalitě Hůrky, I. a II. etapa	2020	ML	78/21	13	23
Plumlov	PV	Źámek Plumlov – obnova fasády	2017–19	PF	602/21	11	6
Pustiměř	VY	Intravilán – kabel VN	2019	ĀM	923/21	15	8
Slopné	ZL	Podevsí – nová MK a ŹKz Olšan na farmu IS	2020	ĀF	48/21	8	12
Starovice	ĀV	Západně intravilánu – rodinné domy 1-7, 10-21, 31-33	2019–20	RB	400/21	414	131
Syrovice	ĀO	Pastvisko – rekonstrukce místní komunikace	2020	ĀĀ	350/21	12	20
Šlapanice u Āma	ĀO	U. Akátová – novostavba RD parc. č. 3000/19	2021	ĀP	506/21	7	4
Šumice	ĀO	SŹ kraj obce – novostavba RD parc. č. 3566	2020	ĀĀ	601/21	7	5
Tiřnov	ĀO	U. Āernohorská – Park u MŠ Hbny za Kukýmou	2020–21	MPĚ	354/21	18	5
Tiřnov	ĀO	U. Āernohorská – zasíťování lokality podél silnice	2020	MPĚ	9/21	24	10
Tiřnov	ĀO	U. Vágnerova – prodloužení ulice Vágnerova, II. etapa	2020	MPĚ	43/21	35	19
Tiřnov	ĀO	U. Vágnerova – výrobní hala EWA – GUARD	2019–20	MPĚ	900/21	307	94

Tvarožná	BO	Intravilán – novostavba RD, parc. č. 550/1	2020	PK	50/21	38	23
Tvarožná	BO	Díly – multifunkční hala	2021	DP	508/21	12	9
Vážany nad Litavou	VY	Intravilán – vodovodní přípojka	2020	BM	922/21	10	7
Velké Pavlovice, Rakvice	BV	Trkmanská, Remíza, Roviny – reko VTL DN500	2018	RB	401/21	484	165
Věžky	KM	Uhřetova – novostavba RD, parc. č. 1487/18	2020	MPo	8/21	8	6
Věžky	KM	Průmyslový areál – vyrovnání terénu fy. KELLER, s.r.o.	2020	MPo	10/21	15	15
Věžky	KM	Uhřetova – lokalita 14 RD, obec Věžky	2020	MPo	250/21	8	5
Věžky	KM	UMýna – lokalita RD II. a III. etapa	2019	AF	226/21	8	13
Zlín-Malenovice	ZL	U. I. Veselkové – McDonald's, Zlín 3 – Malenovice	2020	AF	49/21	7	4
Expertní posudky a analýzy							
Klenovice/Mtčice	PV	D. Žbožínek – protokol o archeol. nálezích z prospekce	2020	MPo	149/21	7	5
Olšany-Hablov, Vrbátky-Dubany na Hané, Bystročice	PV, OC	P. Gryc – protokol o archeol. nálezích z prospekce	2020	MPo	83/21	7	2
Šešovice/Počenice/Jarohněvice Popovice/Uhřetice/Litenčice/Zdobice/ Tetčice	KM	R. Kubiš – protokol o archeol. nálezích z prospekce	2020	MPo	167/21	9	10
Kostice	BV	Pohřeb neznámého vojáka – zákl. antropol. hodnocení	2021	JK	251/21	5	8

*Vysvětlivky zkratk jmen autorů:

AF – Adam Fojtík; BM – Blanka Mikulková; DP – David Parma; IČ – Ivan Čižmář; JK – Jiří Kala; JZ – Jiří Zubalík; ML – Marek Lečbych; MPo – Miroslav Popelka; MPř – Michal Přichystal; MŠ – Miroslav Šmíd; PF – Pavel Fojtík; PK – Petr Kos; RB – Richard Bíško

5. PUBLIKAČNÍ ČINNOST, KONFERENCE, POPULARIZACE

5.1. Publikační činnost

BÍŠKO, R. 2021: Podivín (okr. Břeclav). Prostor areálu Správy a údržby silnic, ul. Bratislavská, č. p. 67, parc. č. 1783/2. Přehled výzkumů 62/1, 250.

BÍŠKO, R. 2021: Polykulturní lokalita Ladná na písečné duně ve světle nedestruktivních metod. *Studia Archaeologica Brunensia* 26/2, 5–30.

BÍŠKO, R. 2021: Starovice (okr. Břeclav). Prostor západně od intravilánu obce, parc. č. 4997. Přehled výzkumů 62/1, 203–204.

BÍŠKO, R. 2021: Starovice (okr. Břeclav). Západní okraj intravilánu obce, parc. č. 4994-5038. Přehled výzkumů 62/1, 255.

BÍŠKO, R. – ČIŽMÁŘ, I. 2021: Opatovice (k. ú. Opatovice u Rajhradu, okr. Brno-venkov). Intravilán obce, parc. č. 117/1. Přehled výzkumů 62/1, 247.

BÍŠKO, R. – KALA, J. 2021: Hustopeče (okr. Břeclav). „Svobodná pole“. Přehled výzkumů 62/2, 229–230.

BÍŠKO, R. – KALA, J. – VITULOVÁ, D. 2021: Hustopeče (k. ú. Hustopeče u Brna, okr. Břeclav). „Svobodná Pole“. Přehled výzkumů 62/1, 238–239.

ČIŽMÁŘ, I. 2021: Blučina (okr. Brno-venkov). „Pastviska“. Přehled výzkumů 62/1, 207, 227.

ČIŽMÁŘ, I. 2021: Blučina (okr. Brno-venkov). „Pastviska“. Přehled výzkumů 62/2, 184.

ČIŽMÁŘ, I. 2021: Branišovice (okr. Brno-venkov). Intravilán obce, parc. č. 108. Přehled výzkumů 62/2, 187.

ČIŽMÁŘ, I. 2021: Branišovice (okr. Brno-venkov). Jihozápadní část obce, parc. č. 223/1, 223/90. Přehled výzkumů 62/1, 228, 261.

ČIŽMÁŘ, I. 2021: Branišovice (okr. Brno-venkov). Jihozápadní část obce. Přehled výzkumů 62/2, 187.

ČIŽMÁŘ, I. 2021: Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město). Ul. Vranovská, č. p. 7, parc. č. 981, 982. Přehled výzkumů 62/1, 231.

ČIŽMÁŘ, I. 2021: Malešovice (okr. Brno-venkov). Severně od obce, parc. č. 2176/3, 2176/6, 2176/73. Přehled výzkumů 62/1, 242, 291–292.

ČIŽMÁŘ, I. 2021: Malešovice (okr. Brno-venkov). Severně od obce. Přehled výzkumů 62/2, 237.

ČIŽMÁŘ, I. 2021: Ořechov (okr. Brno-venkov). Jihozápadní okraj obce, parc. č. 6322/3. Přehled výzkumů 62/1, 248.

ČIŽMÁŘ, I. 2021: Pohořelice (k. ú. Pohořelice nad Jihlavou, okr. Brno-venkov). Ul. Brněnská, parc. č. 996/3. Přehled výzkumů 62/2, 246–247.

ČIŽMÁŘ, I. 2021: Syrovice (okr. Brno-venkov). „Klínek“. Přehled výzkumů 62/1, 220–221.

ČIŽMÁŘ, I. 2021: Syrovice (okr. Brno-venkov). „Pastvisko“. Přehled výzkumů 62/1, 296.

ČIŽMÁŘ, I. 2021: Syrovice (okr. Brno-venkov). „Pastvisko“, parc. č. 314/1. Přehled výzkumů 62/2, 259.

ČIŽMÁŘ, I. 2021: Tišnov (okr. Brno-venkov). Ul. Wagnerova, parc. č. 2053/2, 2053/19, 2400/1, 2401/2. Přehled výzkumů 62/1, 257.

ČIŽMÁŘ, I. – ČIŽMÁŘOVÁ, H. – **POPELKA, M.** 2021: Mořice (okr. Prostějov). U Můstku. Přehled výzkumů 62/1, 275–276.

ČIŽMÁŘ, I. – ČIŽMÁŘOVÁ, H. – **POPELKA, M.** 2021: Nově objevené pohřebiště z doby laténské v Mořicích (okr. Prostějov). *Acta Musei Moraviae, Scientiae Sociales* CVI:1, 139–154.

ČIŽMÁŘ, I. – DANIELISOVÁ, A. 2021: Central Sites and the Development of Rural Settlements from the Middle to Late La Tène Period in Central Moravia. *Památky archeologické* CXII, 197–236. DOI: 10.35686/PA2021.4

ČIŽMÁŘ, I. – GOLEC MÍROVÁ, Z. – GOLEC, M. 2021: Remarkable Continuum: Provodov – ‘Rysov’ Hillfort Between 650–370 BC. In: *Slovenská archeológia* 69 – Supplementum 2, 29–38. DOI: 10.31577/slovarch.2021.suppl.2.2

ČIŽMÁŘ, I. – HAJNALOVÁ, M. – MARTÍNEK, J. – **PARMA, D.** – **POPELKA, M.** – URBAN, E. 2021: Nová pravěká ohrazení na Vyškovsku. Výsledky použití digitálních výškopisných modelů a terénní prospekce v roce 2020. *Pravěk Nová řada* 29, 193–208.

ČIŽMÁŘ, I. – KNECHTOVÁ, A. 2021: Vývoj letecké archeologie na Moravě a ve Slezsku, shrnutí a perspektivy. *Studia archaeologica Brunensia* 26/2, 29–56.

ČIŽMÁŘ, I. – **PARMA, D.** 2021: Rosice (k. ú. Rosice u Brna, okr. Brno-venkov). „Okrouhlík“. Přehled výzkumů 62/1, 253.

FLÍDR, A. – JÍLEK, J. – KYSELA, J. – **PARMA, D.** – PŘICHYSTAL, A. – ŠUBA, J. – TRAMPOTA, F. 2021: Kamenná plastika lidské hlavy od Hustopečiči u Brna. *RegioM. Sborník regionálního muzea v Mikulově* XXIX, 67–80.

FOJTÍK, A. – **FOJTÍK, P.** – ŠPANIHEL, S. 2021: III.5. Nález zlomku keramického rohu – problematika opomíjeného tvaru. In: R. Vrla – D. Janiš a kol.: *Hrad Křídlo. Historie, stavební vývoj a archeologie zříceniny šlechtického sídla v Hostýnských vrších*, *INGREDERE HOSPES Editio Monographica*, volumen III. Kroměříž, 130–132.

FOJTÍK, A. – POPELKA, M. – ZEMAN, T. 2021: Germanische Reiter aus Roštění. Sporen aus einem neu entdeckten Brandgräberfeld im Vorfeld der Mährischen Pforte. In: E. Droberjar – B. Komoróczy (eds.): Příspěvky k poznání barbarských komunit (Archeologie barbarů 2016 a 2018). Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 70. Brno, 253–270.

FOJTÍK, P. 2021: Čelechovice na Hané (okr. Prostějov). Kaple, parc. č. 848/2, 849, 850. Přehled výzkumů 62/1, 191.

FOJTÍK, P. 2021: Čelechovice na Hané (okr. Prostějov). Ul. Hliníky; „U Kostipalny“, parc. č. 934. Přehled výzkumů 62/2, 220.

FOJTÍK, P. 2021: Dětkovice (okr. Prostějov). „Za Zahradami“, parc. č. 2120. Přehled výzkumů 62/1, 191.

FOJTÍK, P. 2021: Držovice (k. ú. Držovice na Moravě, okr. Prostějov). Areál zemědělského družstva Vrahovice, „Díly Odvrahoviční“, parc. č. 495/2. Přehled výzkumů 62/1, 232–233.

FOJTÍK, P. 2021: Držovice (k. ú. Držovice na Moravě, okr. Prostějov). „Za Humny“ (bývalá cihelna), parc. č. 216/1. Přehled výzkumů 62/2, 224–225.

FOJTÍK, P. 2021: Kostelec na Hané (okr. Prostějov). Ul. Pod Kosířem, „Panský dvůr“. Přehled výzkumů 62/1, 272–273.

FOJTÍK, P. 2021: Kralice na Hané (okr. Prostějov). Průmyslová zóna města Prostějova; „Kralický háj“, parc. č. 350/95, 350/123. Přehled výzkumů 62/1, 196–197, 273.

FOJTÍK, P. 2021: Kralice na Hané (okr. Prostějov). Průmyslová zóna města Prostějova – Kralický háj, parc. č. 350/95, 350/123. Přehled výzkumů 62/1, 240–241.

FOJTÍK, P. 2021: Kralice na Hané (okr. Prostějov). Průmyslová zóna města Prostějova – Kralický háj, parc. č. 350/93. Přehled výzkumů 62/1, 273.

FOJTÍK, P. 2021: Kralice na Hané (okr. Prostějov). Průmyslová zóna města Prostějova – Kralický háj, parc. č. 350/93, 350/95, 350/123. Přehled výzkumů 62/2, 234.

FOJTÍK, P. 2021: Mostkovice (okr. Prostějov). Údolní nádrž Plumlov (chaty u letního kina), parc. č. 1145. Přehled výzkumů 62/1, 215.

FOJTÍK, P. 2021: Němčice nad Hanou (okr. Prostějov). Ul. Šafaříkova; "Hák", parc. č. 5212. Přehled výzkumů 62/2, 240.

FOJTÍK, P. 2021: Prostějov (okr. Prostějov). Průmyslová zóna města Prostějova – Kralický háj, parc. č. 7427/47. Přehled výzkumů 62/1, 281, 293.

FOJTÍK, P. 2021: Prostějov (k. ú. Vrahovice, okr. Prostějov). „Čtvrtky“, parc. č. 555, 940, 558/2, 559, 560/1–560/3. Přehled výzkumů 62/1, 252.

- FOJTÍK, P.** – JÍLEK, J. 2021: Věrovany (okr. Olomouc). „Blata“. Přehled výzkumů 62/1, 297–298.
- FOJTÍK, P.** – KRÁLÍK, M. 2021: Tišín (okr. Prostějov). Budova školy, parc. č. st. 178. Přehled výzkumů 62/2, 260.
- FOJTÍK, P.** – ŠMÍD, M. 2021: Bílovice-Lutotín (k. ú. Bílovice, okr. Prostějov). Intravilán obce, parc. č. 260/1, 261. Přehled výzkumů 62/1, 287.
- FOJTÍK, P.** – ŠMÍD, M. 2021: Bílovice-Lutotín (k. ú. Bílovice, okr. Prostějov). Intravilán obce, parc. č. 260/1, 261. Přehled výzkumů 62/2, 181.
- GOLEC, M. – GOLEC MÍROVÁ, Z. – **FOJTÍK, P.** – VESELÁ, B. 2021: Starší doba železná v srdci Hané. Prostějov.
- HUMPOLA, D.** 2021: Dolní Dubňany (okr. Znojmo). „Padělky v loužku“. Přehled výzkumů 62/1, 191–192, 267, 291.
- HUMPOLA, D.** 2021: Oleksovice (okr. Znojmo). „Prátka“. Přehled výzkumu 62/1, 200, 244.
- HUMPOLA, D.** 2021: Nové archeologické lokality na okrese Znojmo zjištěné v letech 2011-2015 pomocí leteckého snímkování. *Studia archaeologica Brunensia*, 26/2, 57–76.
- JAGOŠOVÁ, K. – JÍLEK, J. – **FOJTÍK, P.** – ČIŽMÁŘ, I. – **POPELKA, M.** – KURKA, O. – KUČERA, L. 2021: First Evidence of “Earth Wax” Inside the Casting Molds from the Roman Era. *Molecules* 2021, 26, 4259, 1–8. DOI: [10.3390/molecules26144259](https://doi.org/10.3390/molecules26144259)
- JÍLEK, J. – **FOJTÍK, P.** – KUČERA, L. – **POPELKA, M.** 2021: Roman Period Silver Bracelet and Brooch from Otaslavice, Prostějov District. In: Z. Robak – M. Ruttkay (eds.): *Celts – Germans – Slavs. A Tribute Anthology to Karol Pieta*. *Slovenská archeológia*, vol. 69, Suppl. 2. Nitra, 207–215. DOI:10.31577/slovarch.2021.suppl.2.19
- KALA, J.** 2021: Senorady (okr. Brno-venkov). „Červenice“, parc. č. 4528. Přehled výzkumů 62/1, 202, 281.
- KUČERA, L. – PEŠKA, J. – **FOJTÍK, P.** – BENEŠ, J. – KUČEROVÁ, P. – BEDNÁŘ, P. 2021: Nejstarší proso v pravěku střední Evropy z Držovic na Prostějovsku. In: P. Bednář – L. Kučera (eds.): *Moderní chemická analýza v archeologii I*. Olomouc, 278–282. DOI: [10.5507/prf.21.24459486](https://doi.org/10.5507/prf.21.24459486)
- KOS, P.** 2021: Adamov (okr. Blansko). Ul. Hradní č. p. 3; intravilán, parc. č. st. 10. Přehled výzkumů 62/2, 179.
- KOS, P.** 2021: Babice nad Svitavou (okr. Brno-venkov). „Vaječník“; zřícenina Hrádek u Babic, parc. č. 987/2. Přehled výzkumů 62/2, 179–180.
- KOS, P.** 2021: Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město). Ul. Botanická č. p. 70, parc. č. 254/2. Přehled výzkumů 62/2, 200–201.
- KOS, P.** 2021: Čechtín (okr. Třebíč). Kukla, parc. č. 97/1. Přehled výzkumů 62/2, 220.

KOS, P. 2021: Habrůvka (okr. Blansko). Jeskyně Kostelík; údolí Křtinského potoka, parc. č. 433/1. Přehled výzkumů 62/2, 226.

KOS, P. 2021: Habrůvka (okr. Blansko). „Košův žleb“, parc. č. 491. Přehled výzkumů 62/2, 226.

KOS, P. 2021: Habrůvka (okr. Blansko). „Na Okluku“, přírodní rezervace U Výpustku, parc. č. 433/10. Přehled výzkumů 62/2, 226–227.

KOS, P. 2021: Hostěnice (okr. Brno-venkov). „Pacholčí“, parc. č. 274/1. Přehled výzkumů 62/1, 270.

KOS, P. 2021: Hostěnice (okr. Brno-venkov). „Pacholčí“, parc. č. 274/1. Přehled výzkumů 62/2, 229.

KOS, P. 2021: Mokrý-Horákov (k. ú. Mokrý u Brna, okr. Brno-venkov). „Dlouhé Kopaniny“, parc. č. 966/111-113. Přehled výzkumů 62/1, 198–199, 215, 275.

KOS, P. 2021: Olomučany (okr. Blansko). „Polomsko“, „Pokojná“, „Zlámaniny“, parc. č. 1253, 1258, 1259. Přehled výzkumů 62/2, 242.

KOS, P. 2021: Olomučany (okr. Blansko). „U Šajby“, parc. č. 1289. Přehled výzkumů 62/2, 243.

KOS, P. 2021: Olomučany (okr. Blansko). „Zlámaniny“, parc. č. 1283. Přehled výzkumů 62/2, 243.

KOS, P. 2021: Rudice (k. ú. Rudice u Blanska, okr. Blansko). „Zlámaniny“, parc. č. 1017/1. Přehled výzkumů 62/2, 251.

KOS, P. 2021: Tvarožná (okr. Brno-venkov). Intravilán, parc. č. 550/1. Přehled výzkumů 62/2, 260–261.

KOS, P. – KALA, J. 2021: Březina (k. ú. Březina u Křtin, okr. Brno-venkov). „Vysoká“, „Pod Kapličkou“, parc. č. 511. Přehled výzkumů 62/2, 217–218.

KOS, P. – KALA, J. 2021: Jedovnice (okr. Blansko). Údolí Rakovce, zaniklá středověká ves Bystřec, parc. č. 2681/20, 2679/1, 2676/5, 2676/4. Přehled výzkumů 62/2, 231.

KOS, P. – MÁJKOVÁ, M. 2021: Mokrý-Horákov (k. ú. Mokrý u Brna, okr. Brno-venkov). „Ořechová seč“, parc. č. 674/35. Přehled výzkumů 62/1, 292.

KOS, P. – MÁJKOVÁ, M. 2021: Pozořice (okr. Brno-venkov). „Za Oborou“, parc. č. 2032. Přehled výzkumů 62/2, 249.

KOS, P. – MÁJKOVÁ, M. – DRÁPAL, Š. 2021: Pozořice (okr. Brno-venkov). Hrad Vildenberk, parc. č. 2032. Přehled výzkumů 62/2, 248.

KOS, P. – PARMA, D. 2021: Záchrané výzkumy v průmyslové zóně Modřic. In: M. Šmíd (ed.): Právěk, Supplementum 36. Brno, 5–7.

KOS, P. – VITULOVÁ, D. 2021: Bílovice nad Svitavou (okr. Brno-venkov). „U Jezírka“, parc. č. 1182/2. Přehled výzkumů 62/2, 180–181.

KOS, P. – VITULOVÁ, D. – KALA, J. 2021: Sivice (okr. Brno-venkov). „V Zihu“, parc. č. 258/54. Přehled výzkumů 62/1, 254, 282.

KOZUBOVÁ, A. – FOJTÍK, P. 2021: Nicht nur als Kopfschmuck getragen: ein außergewöhnlicher hallstattzeitlicher Fund aus Smržice-Trávníky u ostrova (Mittelmähren). *Musaica archaeologica* 6/1-2, 55–127. DOI: [10.46283/musarch.2021.1.2.04](https://doi.org/10.46283/musarch.2021.1.2.04)

LEČBYCH, M. 2021: Ořechov (k. ú. Ořechov u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště). „Hůrky“, parc. č. 5272. Přehled výzkumů 62/1, 218.

LEČBYCH, M. 2021: Polešovická pískovna. In: P. Šnajdara a kol.: Geologické lokality Zlínského kraje. Zlín, 43–45.

LEČBYCH, M. 2021: Rozdrojovice (okr. Brno-venkov). „U Kříže“, parc. č. 638/43. Přehled výzkumů 62/1, 202.

LEČBYCHOVÁ, O. – LEČBYCH, M. 2021: Ze země neviděné, z výšky odhalené – letadlem po stopách minulosti. In: L. Poláček et al.: Jdeme pod povrch. Příběhy Archeologického ústavu Akademie věd ČR v Brně. 1920 – 1970 – 2020. Brno, 288–297.

MÁJKOVÁ, M. – MÁJEK, R. – KOS, P. 2021: Pozořice (okr. Brno-venkov). „Za Oborou“, parc. č. 2032. Přehled výzkumů 62/1, 251.

MÁJKOVÁ, M. – KOS, P. 2021: Podolí (k. ú. Podolí u Brna, okr. Brno-venkov). „Stará Hora“, parc. č. 1239/178. Přehled výzkumů 62/1, 250.

MÁJKOVÁ, M. – KOS, P. 2021: Podolí (k. ú. Podolí u Brna, okr. Brno-venkov). „Stará Hora“, parc. č. 1239/178. Přehled výzkumů 62/2, 246.

MIKULKOVÁ, B. 2021: Bučovice (okr. Vyškov). „Hradisko“, parc. č. 1535/1, 1537/1, 1538, 1562, 1560, 1561, 1536. Přehled výzkumů 62/2, 218–219.

MIKULKOVÁ, B. 2021: Holubice (okr. Vyškov). „U Cihelen“, parc. č. 2096, 1459/4-1459/9, 2086, 2087, 2088/1, 2088/2, 2089/1, 2089/2, 2090, 2091, 2092/1,2. Přehled výzkumů 62/1, 211–212, 235.

MIKULKOVÁ, B. 2021: Holubice (okr. Vyškov). „U Cihelen“, parc. č. 2096, 1459/4-1459/9, 2086, 2087, 2088/1, 2088/2, 2089/1, 2089/2, 2090, 2091, 2092/1,2. Přehled výzkumů 62/2, 228–229.

MIKULKOVÁ, B. 2021: Vážany nad Litavou (okr. Vyškov). Intravilán obce; areál bývalého zemědělského družstva, parc. č. 638/7. Přehled výzkumů 62/2, 263.

MIKULKOVÁ, B. 2021: Vyškov (k. ú. Dědice u Vyškova, okr. Vyškov). „Legerní pole“, parc. č. 1402/30, 4577, 4578. Přehled výzkumů 62/1, 222.

MÍROVÁ Z. – FOJTÍK, P. 2021: The Liminal Passage: A Final Bronze Age hoard found in Dolany-Nové Sady – “Sádek”, District Olomouc (CZ). *Praehistorische Zeitschrift* 96/1, 2021, 101–124. DOI: [10.1515/pz-2021-0015](https://doi.org/10.1515/pz-2021-0015)

NOVÁK, M. – KALA, J. 2021: Bořitov (okr. Blansko). Ul. Nepomucká, Školní; „Farský kopec“, parc. č. 619/1. *Přehled výzkumů* 62/2, 184–186.

NÝVLTOVÁ FIŠÁKOVÁ, M. – ZUBALÍK, J. 2021: Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město). Líšeň; ul. Houbařská č. p. 83. *Přehled výzkumů* 62/1, 172.

PARMA, D. 2021: Brno (k. ú. Chrlice, okr. Brno-město). Chrlice; „Horní louky“, parc. č. 2556, 2557. *Přehled výzkumů* 62/2, 190.

PARMA, D. 2021: Olbramovice. (k. ú. Olbramovice u Moravského Krumlova, okr. Znojmo). „Leskoun“, parc. č. 2046/22. *Přehled výzkumů* 62/2, 240–241.

PARMA, D. 2021: Podolí (k. ú. Podolí u Brna, okr. Brno-venkov). „Příčný“, parc. č. 931/1. *Přehled výzkumů* 62/1, 250.

PARMA, D. 2021: Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov). Ul. Brněnská pole, parc. č. 2804/197. *Přehled výzkumů* 62/1, 221.

PARMA, D. 2021: Telnice (k. ú. Telnice u Brna, okr. Brno-venkov). Ul. Draha, parc. č. 3120. *Přehled výzkumů* 62/1, 204.

PARMA, D. 2021: Telnice (k. ú. Telnice u Brna, okr. Brno-venkov). Ul. Hliníky, č. p. 6, parc. č. 1341. *Přehled výzkumů* 62/1, 204.

PARMA, D. 2021: Tvarožná (okr. Brno-venkov). „Díly“, parc. č. 774/343, 344. *Přehled výzkumů* 62/1, 221.

PARMA, D. – DEJMAL, M. – MARTÍNEK, J. – NOVÁK, M. – URBAN, E. 2021: Nová zjištění o opevněných a výšinných lokalitách mladšího pravěku a raného středověku na Moravě. *Pravěk NŘ* 30, 39–62.

PARMA, D. – FOJTÍK, P. 2021: K datování věteřovských keramických souborů na střední Moravě – On the dating of Věteřov ceramic assemblages in Central Moravia. *Studia Archaeologica Brunensia* 26/1, 99–120. DOI: [10.5817/SAB2021-1-5](https://doi.org/10.5817/SAB2021-1-5)

PARMA, D. – HAVLÍKOVÁ, M. – PETŘÍK, J. – TRAMPOTA, F. 2021: Zlomkový depot z mladší doby bronzové z Velkých Bílovic (okr. Břeclav). *Zborník Slovenského národného múzea – Archeológia* 31, 107–141. DOI: [10.55015/PIYI4987](https://doi.org/10.55015/PIYI4987)

PARMA, D. – KALA, J. 2021: Brno (k. ú. Tuřany, okr. Brno-město). „Nad Kaplí“, parc. č. 2269/1. *Přehled výzkumů* 62/2, 211.

PĚNIČKA, R. – KALA, J. – UNGER, J. 2021: Bystřice nad Pernštejnem (okr. Žďár nad Sázavou). „Spojence“, „Šibeniční hora“. *Přehled výzkumů* 62/2, 219–220.

POPELKA, M. 2021: Lehotice (okr. Kroměříž). „Hájky“, parc. č. 1218. Přehled výzkumů 62/1, 197.

POPELKA, M. 2021: Lehotice (okr. Kroměříž). „Podlesí“, parc. č. 1071/11. Přehled výzkumů 62/1, 197.

POPELKA, M. 2021: Kostelec u Holešova (okr. Kroměříž). „Kostelecký les“. Přehled výzkumů 62/1, 240.

POPELKA, M. 2021: Kroměříž (okr. Kroměříž). Ul. Vejvanovského č. p. 374/2, parc. č. 3287/7. Přehled výzkumů 62/2, 234.

POPELKA, M. 2021: Zdounky (k. ú. Nětčice, okr. Kroměříž). Nětčice; Ul. Ke Statku, parc. č. 427, 421, 517/1. Přehled výzkumů 62/2, 264.

POPELKA, M. – ČIŽMÁŘ, I. 2021: Chvalčov (okr. Kroměříž). Sv. Hostýn, parc. č. 1008. Přehled výzkumů 62/1, 239, 270–271.

POPELKA, M. – FOJTÍK, A. 2021: Hulín (k. ú. Záhlinice, okr. Kroměříž). Záhlinice; „Za Školou“, parc. č. 1862/9, 1862/11, 1862/12. Přehled výzkumů 62/1, 194, 237–238, 270.

POPELKA, M. – FOJTÍK, A. 2021: Kroměříž (okr. Kroměříž). Ul. Velehradská, Havlíčkova, parc. č. 3388/1. Přehled výzkumů 62/2, 234–235.

POPELKA, M. – FOJTÍK, A. 2021: Počenice-Tetětice (k. ú. Počenice, okr. Kroměříž). Areál zemědělského družstva – severní část, parc. č. 1866. Přehled výzkumů 62/1, 249, 278.

POPELKA, M. – FOJTÍK, A. 2021: Věžky (okr. Kroměříž). „Za Hřbitovem“/„U Mlýna“, parc. č. 1487/18, 1487/15. Přehled výzkumů 62/1, 206.

POPELKA, M. – FOJTÍK, A. 2021: Věžky (okr. Kroměříž). Jihozápadní okraj intravilánu, parc. č. 1095. Přehled výzkumů 62/1, 259.

POPELKA, M. – FOJTÍK, A. 2021: Věžky (okr. Kroměříž). „Za Hřbitovem“, „U Mlýna“, parc. č. 1484. Přehled výzkumů 62/2, 263.

POPELKA, M. – ŠTĚTINA, J. 2021: Holešov (okr. Kroměříž). Náměstí Sv. Anny, parc. č. 45/3, 45/6. Přehled výzkumů 62/2, 228.

POPELKA, M. – URBAN, E. 2021: Nemochovice (okr. Vyškov). „U Dubu“. Přehled výzkumů 62/1, 215–216.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Boskovice (okr. Blansko). Ul. Sušilova, parc. č. 112/1, 1228/6, 1228/6, 1228/7, 1231/2, 1232/3, 1242/2. Přehled výzkumů 62/1, 261.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město). Ul. Netroufalky, parc. č. 1681/119, 1681/178. Přehled výzkumů 62/1, 187.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Česká (okr. Brno-venkov). „Pod Šibernou“, parc. č. 502/47. Přehled výzkumů 62/1, 266.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Dambořice (okr. Hodonín). Ul. Douhá, parc. č. 434/99. Přehled výzkumů 62/1, 267.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Drásov (okr. Brno-venkov). Jihozápadně od Drásovske studánky, parc. č. 2628/1, 2630, 2631/1. Přehled výzkumů 62/1, 174–175, 267.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Kuřim (okr. Brno-venkov). „Díly za sv. Janem“, parc. č. 2642/613, 4521/2. Přehled výzkumů 62/1, 213.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Kuřim (okr. Brno-venkov). „Záhoří“, parc. č. 3062/32, 3062/33, 3062/34, 3062/38, 3062/39. Přehled výzkumů 62/1, 213–214, 273.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Lipůvka (okr. Blansko). „Nad Cihelnou“, parc. č. 1126/49, 1126/60, 1126/136, 1126/138, 1126/139, 1126/144, 1126/159, 1126/160. Přehled výzkumů 62/1, 198.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Lysice (okr. Blansko). „Záloží“, parc. č. 6794. Přehled výzkumů 62/1, 214.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Lysice (okr. Blansko). „Záloží“, parc. č. 6794. Přehled výzkumů 62/2, 237. Přehled výzkumů 62/2, 237.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Malhostovice (okr. Brno-venkov). Kostel sv. Vavřince, parc. č. 33/2. Přehled výzkumů 62/2, 238.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Sivice (okr. Brno-venkov). Ul. Za Humnama, parc. č. 423/3. Přehled výzkumů 62/1, 254.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Tišnov (okr. Brno-venkov). Ul. Černoorská, parc. č. 2466, 2466/282, 2466/284, 2466/464. Přehled výzkumů 62/1, 204–205.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Tišnov (okr. Brno-venkov). Ul. Purkyňova, parc. č. 1860/2. Přehled výzkumů 62/1, 205.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Tišnov (okr. Brno-venkov). Ul. Černoorská, parc. č. 2466/617. Přehled výzkumů 62/1, 283–284.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Tišnov (okr. Brno-venkov). Ul. Wagnerova, parc. č. 2053/2, 2053/19, 2400/1, 2401/2. Přehled výzkumů 62/1, 257.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Tišnov (okr. Brno-venkov). Náměstí Míru, ul. Kostelní; Farská zahrada, parc. č. 2747, 2314, 188/1. Přehled výzkumů 62/2, 260.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Boskovice (okr. Blansko). Ul. Sušilova, parc. č. 112/1, 1228/6, 1228/6, 1228/7, 1231/2, 1232/3, 1242/2. Přehled výzkumů 62/2, 187.

PŘICHYSTAL, M. 2021: Drásov (okr. Brno-venkov). Jihozápadně od Drásovské studánky, parc. č. 2628/1, 2630, 2631/1. Přehled výzkumů 62/2, 223.

PŘICHYSTAL, M. – **BLÁHA, D.** 2021: Brno (k. ú. Jundrov, okr. Brno-město). Holedná, parc. č. 2493/1. Přehled výzkumů 62/2, 190.

PŘICHYSTAL, M. – **ROMANOVSKÝ, A.** 2021: Moravské Knínice (okr. Brno-venkov). „U Tří Rumunů“, parc. č. 826/1. Přehled výzkumů 62/2, 239.

ŠMÍD, M. – **KOS, P.** – **PŘICHYSTAL, A.** 2021: Další objekt s brázděným vpichem a s doklady zpracování rohovce typ Stránská skála z Brna-Maloměřic. Pravěk NŘ 29, 119–154.

ŠMÍD, M. – **LEČBYCH, M.** – **ŠMERDA, J.** – **KALA, J.** – **LIMBURSKÝ, P.** 2021: Sídliště a pohřebiště kultury nálevkovitých pohárů v Dambořicích, okr. Hodonín. Příspěvek k poznání pohřebišť s pohřby v natažené poloze. Archeologické rozhledy LXXIII/1, 3–47. DOI: [10.35686/AR.2021.1](https://doi.org/10.35686/AR.2021.1)

ŠMÍD, M. – **PARMA, D.** – **PŘICHYSTAL, A.** 2021: Sídelní areál a hroby kultury nálevkovitých pohárů. In: Šmíd, M. a kol.: Eneolitické osídlení lokality Modřice – Rybníky (okr. Brno-venkov). Pravěk Supplementum 36. Brno, 9–26.

TRAMPOTA, F. – **BÍŠKOVÁ, J.** – **ČEREVKOVÁ, A.** – **ČIŽMÁŘ, I.** – **DROZDOVÁ, E.** – **KALA, J.** – **KOS, P.** – **KVĚTINA, P.** – **PARMA, D.** – **PŘICHYSTAL, M.** – **SVĚTLÍK, I.** – **ŠÍŇ, L.** – **TVRDÝ, Z.** – **VRÁNA, J.** 2021: Eneolitický kostrový pohřební ritus na Moravě ve světle radiokarbonového datování. Archeologické rozhledy LXXIII/3, 315–358. DOI: [10.35686/AR.2021.11](https://doi.org/10.35686/AR.2021.11)

VACKOVÁ, S. – **KRÁLÍK, M.** – **MAREČKOVÁ, K.** – **RÁČKOVÁ, L.** – **QUADE, L.** – **SEDLÁČKOVÁ, L.** – **FOJTÍK, P.** – **KUČERA, L.** 2021: Human "barcode": Link between phosphate intensity changes in human enamel and light microscopy record of accentuated lines. Microchemical Journal, Volume 168, 106370. DOI: [10.1016/j.microc.2021.106370](https://doi.org/10.1016/j.microc.2021.106370)

VITULOVÁ, D. – **BÍŠKOVÁ, J.** – **KALA, P.** – **KNOTEK, P.** – **KOS, P.** – **TENCER, T.** 2021: Výzkum halštatského pohřebiště v Mohelně – Na Černých. Průběžné výsledky probíhajícího záchranného výzkumu a geofyzikální prospekce v letech 2014 a 2020. Pravěk NŘ 29, 271–306.

VOSTROVSKÁ, I. – **TICHÝ, R.** – **PŘICHYSTAL, M.** – **MUIGG, B.** – **URBANOVÁ, K.** – **KALÁBKOVÁ, P.** 2021: Domesticated Water: Four Early Neolithic Wells in Moravia (CZ). Open Archaeology 7/1, 1105–1137. DOI: [10.1515/opar-2020-0189](https://doi.org/10.1515/opar-2020-0189)

VYMAZALOVÁ, K. – **VARGOVÁ, L.** – **HORÁČKOVÁ, L.** – **KALA, J.** – **PŘICHYSTAL, M.** – **BRZOBOHATÁ, K.** – **FIALOVÁ, D.** – **SKOUPÝ, R.** – **DROZDOVÁ, E.** – **VANÍČKOVÁ, E.** 2021: Soldiers fallen in the Battle of Austerlitz. Archaeological and Anthropological Sciences 13/11, Article number 204, 1–18. <https://doi.org/10.1007/s12520-021-01445-7>

ZUBALÍK, J. 2021: Brno (k. ú. Bosonohy, okr. Brno-město). Ul. Přímá, č. p. 157/5, parc. č. 349/2. Přehled výzkumů 62/1, 185.

ZUBALÍK, J. 2021: Brno (k. ú. Bosonohy, okr. Brno-město). Bosonožské náměstí, parc. č. 3550/1. Přehled výzkumů 62/2, 188.

ZUBALÍK, J. 2021: Brno (k. ú. Černovice, okr. Brno-město). Ul. Charbulova, parc. č. 655/1. Přehled výzkumů 62/1, 287.

ZUBALÍK, J. 2021: Brno (k. ú. Dvorská, okr. Brno-město). Ul. Vlčkova, parc. č. 183/3. Přehled výzkumů 62/1, 185.

ZUBALÍK, J. 2021: Brno (k. ú. Dvorská, okr. Brno-město). Ul. Zapletalova, parc. č. 237, 480. Přehled výzkumů 62/2, 189–190.

ZUBALÍK, J. 2021: Brno (k. ú. Horní Heršpice, okr. Brno-město). Ul. Kšírova; „Pod hřbitovem“, parc. č. 959/38, 959/76. Přehled výzkumů 62/1, 228, 261–262.

ZUBALÍK, J. 2021: Brno (k. ú. Komín, okr. Brno-město). Ul. Turistická, č. p. 1321/88, parc. č. 5134, 5135. Přehled výzkumů 62/1, 185–186.

ZUBALÍK, J. 2021: Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město). Ul. Houbařská, parc. č. 5131, 5134. Přehled výzkumů 62/1, 229, 262.

ZUBALÍK, J. 2021: Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město). Ul. Houbařská, parc. č. 5134. Přehled výzkumů 62/2, 192–193.

ZUBALÍK, J. 2021: Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město). Ul. Štefánikova, č. p. 30, Ul. Rybníček, č. p. 1, parc. č. 459. Přehled výzkumů 62/1, 229.

ZUBALÍK, J. 2021: Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město). Ul. Jihlavská, ul. U Penzionu, parc. č. 1684/21. Přehled výzkumů 62/1, 186.

ZUBALÍK, J. 2021: Brno (k. ú. Žebětín, okr. Brno-město). Ul. Otevřená, č. p. 20a, parc. č. 899/3. Přehled výzkumů 62/1, 189–190.

ZUBALÍK, J. 2021: Brno (k. ú. Židenice, okr. Brno-město). Ul. Táborská, Vančurova, parc. č. 5437, 5438/1, 5439/1, 5440–5442, 5443/1, 5444/1, 5444/3. Přehled výzkumů 62/2, 215–216.

ZUBALÍK, J. 2021: Modřice (okr. Brno-venkov). Ul. Vídeňská, parc. č. 2217/1. Přehled výzkumu 62/1, 198.

ZUBALÍK, J. 2021: Modřice (okr. Brno-venkov). Ul. Havlíčkova, parc. č. 136/1. Přehled výzkumů 62/2, 238.

ZUBALÍK, J. – ČIŽMÁŘ, I. 2021: Brno (k. ú. Židenice, okr. Brno-město). Ul. Táborská, Vančurova, parc. č. 5437, 5438/1, 5439/1, 5440, 5441, 5442, 5443/1, 5444/1, 5444/3. Přehled výzkumů 62/1, 209–210.

ZUBALÍK, J. – PŘICHYSTAL, M. 2021: Brno (k. ú. Bosonohy, okr. Brno-město). Ul. Přímá, ul. Mlaty, parc. č. 473/1, 3550/1. Přehled výzkumů 62/1, 185.

5.2. Konference

Podobně jako v předchozím roce rovněž v r. 2021 bylo pořádání konferencí a odborných seminářů výrazně ovlivněno pokračující pandemickou situací. Některé konference byly opět přesunuty, jiné proběhly online. Díky vysokému nasazení organizátorů i účastníků se za striktních hygienických podmínek podařilo některé konference realizovat a pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i. se jich zúčastnili s předneseným referátem nebo posterem.

- Konference PAMÁTKOVÁ PÉČE – AKTUALITY A PRAXE, ZÁKON O STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČI, PRÁVNÍ ÚPRAVA, PRINCIPY, POCHYBENÍ. Online, 9. 3. 2021
- Mezinárodní konference 27th ANNUAL MEETING OF THE EUROPEAN ASSOCIATION OF ARCHAEOLOGISTS. Virtual meeting Kiel, 6. 9. – 11. 9. 2021
- 29. ročník KONFERENCE KONZERVÁTORŮ A RESTAURÁTORŮ. Klatovy, 7. 9. – 9. 9. 2021
- Konference ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY NA MORAVĚ A SLEZSKU 2019–2020. Brno, 8. 9. 2021
- Mezinárodní odborná konference ARCHAEOLOGY OF CONFLICTS. Hradec Králové, 21. 9. – 23. 9. 2021
- Česko-rakouská konference CO PŘINESLA DÁLNIČE. ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY V TRASE DÁLNIČE D3 V JIŽNÍCH ČECHÁCH A S10 V HORNÍM RAKOUSKU. České Budějovice, 23. 9. – 24. 9. 2021
- XVI. protohistorická konference ARCHEOLÓGIA BARBAROV 2021. BARBARI A ICH ELITY (SÍDLA, HROBY, ARTEFAKTY). Trnava, 30. 9. – 1. 10. 2021
- Mezinárodní konference STARŠÍ A STŘEDNÍ DOBA BRONZOVÁ VE STŘEDNÍ EVROPĚ. Nymburk, 4. 10. – 8. 10. 2021
- Pracovní zasedání Odborné skupiny pro dějiny skla ČAS. PŘÍSPĚVĚK ARCHEOLOGIE K DĚJINÁM SKLÁŘSTVÍ (OD DOBY ŘÍMSKÉ AŽ PO RANÝ NOVOVĚK). Mikulov, 7. 10. – 8. 10. 2021
- 20. ročník konference POČÍTAČOVÁ PODPORA V ARCHEOLOGII 2021. Bořetice, 25. 10. – 27. 10. 2021
- Mezinárodní workshop INTERNATIONAL RESEARCH NETWORK (IRN) – NEMESIS 1/5. GENÈSE ET DÉVELOPPEMENT DES AGGLOMÉRATIONS AUX IIIe–IIe s. BCE. Bordeaux, 1. 12. – 3. 12. 2021
- Workshop OPTIMALIZOVANÁ ARCHEOLOGICKÁ PREDIKCE V PROCESU PŘÍPRAVY STAVEB VELKÉHO ROZSAHU. Brno, 2. 12. 2021

5.3. Popularizace

Podobně jako v předchozím roce byla popularizace činnosti pracoviště v r. 2021 ovlivněna pandemickou situací. Většina plánovaných akcí pro veřejnost byla odsunuta, některé se podařilo realizovat pod taktovkou aktuálních hygienických nařízeních v omezeném režimu, jiné akce byly opět zrušeny. Většina kontaktních akcí pro veřejnost se v r. 2021 soustředila do pandemicky nejpříznivějšího období (pozdní jaro, léto, začátek podzimu), kdy se podařilo veřejnosti zpřístupnit výstavy a uspořádat alespoň některé kontaktní akce.

Medializace činnosti:

- Medializace záchranných archeologických výzkumů Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i. probíhala průběžně na stránkách denního tisku, v televizním a rozhlasovém zpravodajství i na internetu. Z výzkumů za r. 2021 byly prezentovány např. odkryvy na dálnici D55 v úseku Staré Město – Moravský Písek na katastru obce Polešovice, kde se nachází jedna z nejvýznamnějších lokalit JV Moravy, nález keltských kostrových hrobů z Kuřimi, hradištní osídlení zjištěné na ul. Houbařské v Brně-Líšni nebo první sezóna terénního výzkumu centrální aglomerace z doby laténské v Němčicích nad Hanou – Víceměřicích. V rámci oblíbeného pořadu Dobré ráno České televize prezentovaly M. Poláčková a T. Zemancová téma „Co se děje s keramickými nálezy v průběhu laboratorního zpracování“.
- Aktuální informace o probíhajících výzkumech a akcích pořádaných pro veřejnost jsou prezentovány na webových stránkách organizace <https://www.uapp.cz/> a na facebooku ÚAPP, v. v. i. <https://www.facebook.com/uappbrno/>

*Autor snímku Martin Palko. Děkujeme České televizi za možnost zveřejnění snímku ze zdroje:
https://redakcdr.rajce.idnes.cz/Dobre_rano_5.10.2021/1509783720*

Výstavy a spolupráce s muzei:

- Vytvoření výstavy ze záchranného archeologického výzkumu v Tišnově pro firmu EVVA-GUARD v Tišnově, která ve svých prostorách tyto předměty dlouhodobě umístí a zpřístupní tak veřejnosti.
- Ve spolupráci s Muzeem města Brna realizovali pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i. výstavu „*Symboly vládců. Projevy elit, moci a bohatství od pravěku do novověku*“. Výstava proběhla v prostorách hradu Špilberku v Brně. Zahájení výstavy bylo původně plánováno na 10. 2. 2021. Z důvodu aktuální epidemiologické situace byla výstava uzavřena pro veřejnost až do května, poté byla oficiálně otevřena a zpřístupněna až do 31. 12. 2021. Pracoviště ÚAPP Brno, v. v. i. pro účely výstavy poskytlo množství nových objevů, které mohly být díky výstavě poprvé prezentovány veřejnosti. Patrně největším raritou byla replika hrobu z mladší doby bronzové označovaného jako tzv. „Heršpický Achilles“, představeného rovněž v nové kresebné rekonstrukci.

Pohled do výstavních prostor hradu Špilberku v době výstavy *Symboly vládců* (foto M. Budíková)

Přednášky a workshopy:

- Dne 14. 10. 2021 proběhla v prostorách Muzea Kroměřížska v Kroměříži veřejná přednáška **Davidu Parmy** s názvem *Hradisko u Kroměříže – pevnost doby bronzové*. Přednášející představil slavnou archeologickou lokalitu a seznámil veřejnost s významným hromadným nálezem 850 ks bronzových předmětů z roku 2012.
- Přednášku pro amatérské spolupracovníky s detektory kovů zorganizovali **Ivan Čižmář** s **Miroslavem Popelkou** a Hanou Čižmářovou (Moravské zemské muzeum) dne 16. 10. 2021 v Ivančicích-Hrubšicích.
- V prostorách Obecního úřadu v Seloutkách, okr. Prostějov byla dne 18. 11. 2021 realizována dříve několikrát odložená přednáška **Pavla Fojtíka** společně s Martinem Golcem (Palackého univerzita) a Zuzanou Golec Mírovou (Univerzita Karlova) s názvem *Seloutky – "Na šťastných"*. Pohřebiště doby halštatské z let 675–550 př. Kr., která se i přes nezbytná hygienická opatření těšila patřičnému zájmu veřejnosti a stala se pro posluchače i přednášející příjemným osvěžením v časech pandemie COVID-19.
- V rámci cyklu metodických přednášek byla **Miroslavem Popelkou** a Jakubem Těsnohlídkem (Archaia Brno z. ú., pracoviště Jihlava) přednesena pravidelná výběrová přednáška *AEB_A03 Metody archeologické prospekce a exkavace – využití detektoru kovů v archeologické praxi* studentům prvních ročníků prezenčního studia programu archeologie Masarykovy univerzity.
- **Petr Kos** se podílel na přípravě a realizaci řemeslné dílny s tematikou *Experimentální stavba vápenné pece a výpal vápna tradiční technologií*. Tato akce byla součástí edukačního kurzu pro zaměstnance NPÚ Praha, 5. – 8. 8. 2021, Čechtín u Třebíče.
- Komentované prohlídky vybraných archeologických lokalit pro veřejnost proběhly v rámci akce „Archeologické léto 2021“ koordinované Archeologickými ústavu AV ČR v Praze a Brně. Dvě z těchto prohlídek po hradisku Chvalčov – Hostýn ve dnech 16. 7. 2021 a 24. 7. 2021 zajišťoval pracovník ÚAPP Brno, v. v. i. **David Parma**. Další dvě komentované prohlídky po keltském oppidu Staré Hradisko vedl ve dnech 24. 7. 2021 a 21. 8. 2021 **Ivan Čižmář** spolu s Hanou Čižmářovou z Moravského zemského muzea. V rámci této celorepublikové akce přilákala nejvíce návštěvníků (přes 120 osob!) komentovaná prohlídka polykulturní lokality na katastru obce Polešovice během stavby dálnice D55, 5508 Staré Město – Moravský Písek, kterou veřejnosti prezentovali **Marek Lečbych** a **Miroslav Popelka**.
- V rámci Mezinárodního dne archeologie 16. 10. 2021 proběhla další komentovaná prohlídka keltského oppida Staré Hradisko. Výklad zajišťoval **Ivan Čižmář** s Hanou Čižmářovou z Moravského zemského muzea.

Aktivity pro veřejnost:

- Ve spolupráci s Obecním úřadem v Čelechovicích na Hané a s Martinem Gabryšem (www.mapujme.cz) byl **Pavlem Fojtíkem** zrealizován první ze série plánovaných informačních panelů s archeologickou tematikou v okolí Velkého Kosíře – tento je umístěn u poldru ve Studenci, okr. Prostějov a informuje o objevu nížinné osady Keltů období oppid, která zde byla zachycena záchraným archeologickým výzkumem prostějovského pracoviště ÚAPP Brno, v. v. i., v roce 2019.

Nově instalovaná informační tabule o výzkumu ve Studenci (foto P. Fojtík)

- V rámci akcí 13. *Workshop starého železářství a Slované na huti, 21. setkání ve střední části Moravského krasu*, pořádané pro veřejnost ve dnech 16.–18. září 2021 ve Staré huti u Adamova zajišťoval **Petr Kos** jednu z předváděcích akcí pro veřejnost za účelem osvěty starých zapomenutých řemesel. Již tradičně je pracovníky ÚAPP Brno, v. v. i. a NPÚ Brno akce podpořena výpalem vápna v polní vlastnoručně vystavěné replice selské vápenické pece, která je podobou preindustriálního zařízení z období 18.–19. století, používaného v Moravském krasu a jeho blízkém okolí. Setkání bylo pořadatelsky zaštitěno Technickým muzeem v Brně, které je správcem areálu huti a přilehlé experimentální vesničky. Dlouholetým sponzorským partnerem při provádění ukázkového výpalu vápna tradiční metodou je firma Českomoravský cement a.s., která poskytla ze zásob lomu Mokrá kvalitní výběrový vápenec. Výpal trval 37 hodin a při vsázce cca 1–1,5 m³ vilémovického vápence hrubší frakce bylo při něm spotřebováno 5–6 m³ tvrdého a měkkého dřeva. Výsledkem bylo vzdušné vápno, v minulosti využitelné k běžným stavebním účelům. Kvalitu suroviny a výsledného výpalku posoudily laboratoře cementárny Mokrá a odborný restaurátor P. Majoroš z Fakulty restaurování Univerzity Pardubice, který se pokusí výsledného produktu využít k rekonstrukčním štukatérským pracím na historických objektech.

Replika selské vápenické pece při experimentálním výpalu (foto P. Kos)

6. HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE V ROCE 2021

Ústav archeologické památkové péče, veřejná výzkumná instituce, vznikla k 1. 1. 2007 transformací příspěvkové organizace na základě zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů. Předmětem hlavní činnosti je vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, doplňková ani jiná činnost zřizovací listinou stanovena není. Organizace účtuje podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 S b., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, a podle Českých účetních standardů pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Organizace je plátcem DPH. Bližší údaje jsou uvedeny v příloze k účetní závěrce.

Soubor raně novověké keramiky z výzkumu v Brně – Táborské ulici (foto J. Sláma)

Výčet položek
podle vyhlášky č. 504/2002 Sb.

Rozvaha (Bilance)

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky

ke dni 31.12.2021
(V tisících Kč,h na 0 des. míst)

Ustav archeologické památkové
péče Brno, v.v.i.
Kaloudova 1321/30
614 00 Brno
Česká republika

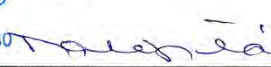

IČ
48511005

AKTIVA		Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účet.období	Stav k poslednímu dni účet.období
A. Dlouhodobý majetek celkem	ř.2+10+21+29	001	11 245	10 804
I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	ř.3 až 9	002	327	392
1. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje		003		
2. Software		004	327	392
3. Ocenitelná práva		005		
4. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek		006		
5. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek		007		
6. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek		008		
7. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek		009		
II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem	ř.11 až 20	010	21 257	21 182
1. Pozemky		011	202	202
2. Umělecká díla, předměty a sbírky		012		
3. Stavby		013	12 577	12 577
4. Hmotné movité věci a jejich soubory		014	7 660	7 666
5. Pěstitelské celky trvalých porostů		015		
6. Dospělá zvířata a jejich skupiny		016		
7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek		017	818	737
8. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek		018		
9. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek		019		
10. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek		020		
III. Dlouhodobý finanční majetek celkem	ř.22 až 27	021		
1. Podíly - ovládaná nebo ovládající osoby		022		
2. Podíly - podstatný vliv		023		
3. Dluhové cenné papíry držené do splatnosti		024		
4. Zápůjčky organizačním složkám		025		
5. Ostatní dlouhodobé zápůjčky		026		
6. Ostatní dlouhodobý finanční majetek		027		
IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	ř.30 až 40	029	-10 339	-10 770
1. Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje		030		
2. Oprávky k softwaru		031	-232	-312
3. Oprávky k ocenitelným právům		032		
4. Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku		033		
5. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku		034		
6. Oprávky ke stavbám		035	-3 717	-3 895
7. Oprávky k samost. movitým věcem a souborům hmotných movitých věcí		036	-5 572	-5 826
8. Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů		037		
9. Oprávky k základnímu stádu a tažným zvířatům		038		
10. Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku		039	-818	-737
11. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku		040		

		Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účet.období	Stav k poslednímu dni účet.období
B. Krátkodobý majetek celkem	ř. 42 + 52 + 72 + 81	041	6 776	9 058
I. Zásoby celkem	ř.43 až 51	042	410	485
1. Materiál na skladě		043		
2. Materiál na cestě		044		
3. Nedokončená výroba		045	410	485
4. Polotovary vlastní výroby		046		
5. Výrobky		047		
6. Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny		048		
7. Zboží na skladě a v prodejnách		049		
8. Zboží na cestě		050		
9. Poskytnuté zálohy na zásoby		051		
II. Pohledávky celkem	ř.53 až 71	052	4 131	5 092
1. Odběratelé		053	3 739	4 850
2. Směnky k inkasu		054		
3. Pohledávky za eskontované cenné papíry		055		
4. Poskytnuté provozní zálohy		056	120	194
5. Ostatní pohledávky		057		
6. Pohledávky za zaměstnanci		058	24	46
7. Pohledávky za institucemi soc. zabezpečení a zdrav. pojištění		059		
8. Daň z příjmů		060		
9. Ostatní přímé daně		061		
10. Daň z přidané hodnoty		062		
11. Ostatní daně a poplatky		063	2	2
12. Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem		064		
13. Nároky na dotace a ost.zúčtování s rozp. orgánů územ.samospráv. celků		065		
14. Pohledávky za společníky sdruženými ve společnosti		066		
15. Pohledávky z pevných termínových operací a opcí		067		
16. Pohledávky z vydaných dluhopisů		068		
17. Jiné pohledávky		069	246	
18. Dohadné účty aktivní		070		
19. Opravná položka k pohledávkám		071		
III.Krátkodobý finanční majetek celkem	ř.73 až 80	072	2 193	3 481
1. Peněžní prostředky v pokladně		073	63	47
2. Ceniny		074	33	52
3. Peněžní prostředky na účtech		075	2 097	3 382
4. Majetkové cenné papíry k obchodování		076		
5. Dluhové cenné papíry k obchodování		077		
6. Ostatní cenné papíry		078		
7. Peníze na cestě		080		
IV. Jiná aktiva celkem	ř.82 až 83	081	42	
1. Náklady příštích období		082		
2. Příjmy příštích období		083	42	
AKTIVA CELKEM	ř.1 + 41	085	18 021	19 862

PASIVA		Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účet.období	Stav k poslednímu dni účet.období.
A. Vlastní zdroje celkem	ř. 87 + 91	086	15 477	15 128
I. Jméni celkem	ř.88 až 90	087	15 452	15 050
1. Vlastní jmění		088	11 246	10 805
2. Fondy		089	4 206	4 245
3. Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků		090		
II. Výsledek hospodaření celkem	ř.92 až 94	091	25	78
1. Účet výsledku hospodaření		092		78
2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení		093	25	
3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let		094		
B. Cizí zdroje celkem	ř. 96 + 98 + 106 + 130	095	2 544	4 734
I. Rezervy celkem	ř.97	096		
1. Rezervy		097		
II. Dlouhodobé závazky celkem	ř.99 až 105	098		
1. Dlouhodobé úvěry		099		
2. Vydané dluhopisy		100		
3. Závazky z pronájmu		101		
4. Přijaté dlouhodobé zálohy		102		
5. Dlouhodobé směnky k úhradě		103		
6. Dohadné účty pasivní		104		
7. Ostatní dlouhodobé závazky		105		
III. Krátkodobé závazky celkem	ř.107 až 129	106	2 517	4 734
1. Dodavatelé		107	178	1 509
2. Směnky k úhradě		108		
3. Přijaté zálohy		109		
4. Ostatní závazky		110	1 166	1 660
5. Zaměstnanci		111	21	46
6. Ostatní závazky vůči zaměstnancům		112		
7. Závazky k institucím soc. zabezpečení a veřejného zdrav. pojištění		113	622	806
8. Daň z příjmů		114		
9. Ostatní přímé daně		115	181	168
10. Daň z přidané hodnoty		116	250	371
11. Ostatní daně a poplatky		117		
12. Závazky ze vztahu k státnímu rozpočtu		118		8
13. Závazky ze vztahu k rozpočtu orgánů územních samosprávních celků		119		
14. Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů		120		
15. Závazky ke společníkům sdružených ve společnosti		121		
16. Závazky z pevných termínových operací a opcí		122		
17. Jiné závazky		123		
18. Krátkodobé úvěry		124		
19. Eskontní úvěry		125		
20. Vydané krátkodobé dluhopisy		126		
21. Vlastní dluhopisy		127		
22. Dohadné účty pasivní		128	99	166
23. Ostatní krátkodobé finanční výpomoci		129		
IV. Jiná pasiva celkem	ř.131 až 132	130	27	
1. Výdaje příštích období		131	27	
2. Výnosy příštích období		132		
PASIVA CELKEM	ř. 86 + 95	134	18 021	19 862

Pozn. :

Odesláno dne :	RAZÍTKO ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO veřejná výzkumná instituce 614 09 Brno, Kaloudova 1321/30	Podpis odpovědné osoby :	Podpis osoby odpovědné za sestavení :	Okamžik sestavení :
09.03.2022				09.03.2022
			Telefon : 602564755	

(NO ROZV 2016)

Poznámka :

Stavy jednotlivých účtů uvedených v aktivech rozvahy se zjišťují jako rozdíly obrátů stran Má dáti a Dal. Podle výsledky tohoto výpočtu vstupují zůstatky do aktiv s kladným nebo záporným znaménkem. Stavy jednotlivých účtů uvedených v pasivech rozvahy se zjišťují jako rozdíly obrátů stran Dal a Má dáti. Podle výsledku tohoto výpočtu vstupují zůstatky do pasiv s kladným nebo záporným znaménkem. Výjimku představují účty 336, 341, 342, 343, 345, 373, které jsou v ROZVAZE uvedeny v aktivech i pasivech, přičemž rozdíl stran vstupuje :

- a) do aktiv kladně – jestliže převažuje stav obrátu strany Má dáti nad stavem obrátu strany Dal
- b) do pasiv kladně – jestliže převažuje stav obrátu strany Dal nad stavem obrátu strany Má dáti

Výčet položek
podle vyhlášky č. 504/2002 Sb.

Výkaz zisku a ztráty

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky

ke dni 31.12.2021
(V tisících Kč,h na 0 des. míst)

Ustav archeologické památkové
péče Brno, v.v.i.
Kaloudova 1321/30
614 00 Brno
Česká republika

IČ
48511005

	Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni
A. Náklady	01	
I. Spotřebované nákupy a nakupované služby	02	13 729
1. Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovatelných dodávek	03	1 443
2. Prodané zboží	06	
3. Opravy a udržování	08	598
4. Náklady na cestovné	09	234
5. Náklady na reprezentaci	10	
6. Ostatní služby	11	11 454
II. Změny stavu zásob vůlastničnosti a aktivace	91	-803
7. Změna stavu zásob vlastní činnosti	92	-74
8. Aktivace materiálu, zboží a vnitroorganizačních služeb	93	-729
9. Aktivace dlouhodobého majetku	94	
III. Osobní náklady	12	23 139
10. Mzdové náklady	13	17 654
11. Zákonné sociální pojištění	14	4 848
12. Ostatní sociální pojištění	15	
13. Zákonné sociální náklady	16	637
14. Ostatní sociální náklady	17	
IV. Daně a poplatky	18	58
15. Daně a poplatky	21	58
V. Ostatní náklady	22	309
16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	23	
17. Odpis nedobytné pohledávky	25	5
18. Nákladové úroky	26	
19. Kursové ztráty	27	1
20. Dary	28	
21. Manka a škody	29	
22. Jiné ostatní náklady	30	303
VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a opravných položek	31	892
23. Odpisy dlouhodobého majetku	32	892
24. Prodaný dlouhodobý majetek	33	
25. Prodané cenné papíry a podíly	34	
26. Prodaný materiál	35	
27. Tvorba opravných položek	36	
VII. Poskytnuté příspěvky celkem	38	
28. Poskytnuté členské příspěvky a příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	39	
VIII. Daň z příjmů	41	
29. Daň z příjmů	42	
Náklady celkem	43	37 324

		Číslo řádku	Stav k rozvahovému dni
B.	Výnosy	44	
I.	Provozní dotace	79	10 104
	1. Provozní dotace	80	10 104
II.	Přijaté příspěvky	75	
	2. Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	76	
	3. Přijaté příspěvky (dary)	77	
	4. Přijaté členské příspěvky	78	
III.	Tržby za vlastní výkony a za zboží	45	26 289
IV.	Ostatní výnosy	59	1 009
	5. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	60	
	6. Platby za odepsané pohledávky	62	
	7. Výnosové úroky	63	
	8. Kursové zisky	64	
	9. Zúčtování fondů	65	336
	10. Jiné ostatní výnosy	66	673
V.	Tržby z prodeje majetku	67	
	11. Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	68	
	12. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	69	
	13. Tržby z prodeje materiálu	70	
	14. Výnosy z krátkodobého finančního majetku	71	
	15. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	73	
VIII.	Výnosy celkem	81	37 402
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním	82	78
D.	Výsledek hospodaření po zdanění	84	78

Pozn.

Odesláno dne :	09.03.2022	ÚSTAV PRO HISTORICKO-ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PĚČE BRNO veřejná výzkumná instituce 614 00 Brno, Kalošova 1321/30 - 2 -	Podpis odpovědné osoby :		Podpis osoby odpovědné za sestavení :		Okamžik sestavení :	09.03.2022
					Telefon : 602564755			

(NO VYSL 2016)

Příloha k účetní závěrce za rok 2021

Název: Ústav archeologické památkové péče Brno, veřejná výzkumná instituce
Sídlo: Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno
IČ: 48511005
DIČ: CZ48511005

Zřizovatel: Jihomoravský kraj
Orgány: ředitel – statutární orgán
rada instituce
dozorčí rada

Účetní období: 1. 1. 2021 – 31. 12. 2021

Ústav archeologické památkové péče, veřejná výzkumná instituce, vznikla k 1. 1. 2007 transformací příspěvkové organizace na základě zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů.

Organizace je zapsaná v Rejstříku veřejných výzkumných institucí vedených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Předmětem hlavní činnosti je vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, hospodářská ani jiná činnost zřizovací listinou stanovena není.

Organizace účtuje podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, a podle Českých účetních standardů pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Vedení účetnictví je upraveno vnitřními předpisy. Organizace je plátcem DPH.

Pravidla odepisování dlouhodobého hmotného majetku jsou upravena vnitřními předpisy formou účetního odpisového plánu. Majetek, který vykazuje pořizovací cenu do 40 tis. Kč, je evidován v rozvaze historicky jako drobný dlouhodobý majetek s postupným úbytkem (ř. 017 rozvahy), po zrušení účtu 028 je tento evidován v podrozvahové evidenci.

Dlouhodobý majetek

	Stav na začátku úč. období	Přírůstky, úbytky	Stav na konci úč. období
Software	327 235,00 Kč	64 800,00 Kč	392 035,00 Kč
Pozemky	202 000,00 Kč		202 000,00 Kč
Stavby	12 576 845,00 Kč		12 576 845,00 Kč
Hmotné movité věci	7 659 840,00 Kč	6 513,00 Kč	7 666 353,00 Kč
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	818 165,51 Kč	-80 770,00 Kč	737 395,51 Kč
Nedokončený DHM	0,00 Kč		0,00 Kč
Oprávky k SW	231 581,00 Kč	80 734,00 Kč	312 315,00 Kč
Oprávky ke stavbám	3 716 600,00 Kč	177 960,00 Kč	3 894 560,00 Kč
Oprávky k samostat. mov. věcem	5 571 538,00 Kč	254 117,00 Kč	5 825 655,00 Kč
Oprávky k DDHM	818 165,51 Kč	-80 770,00 Kč	737 395,51 Kč

Odměna auditora

	Výše odměny
Audit roční účetní závěrky	100 000,00 Kč
Poradenství	60 000,00 Kč

Splatné závazky ze zákonného sociálního a zdravotního pojištění a daňové nedoplatky

	Částka	Datum vzniku	Splatnost
Sociální pojištění	561 460,00 Kč	31.12.2021	20.1.2022
Zdravotní pojištění	244 939,00 Kč	31.12.2021	20.1.2022
Daň z příjmu ze závislé činnosti	167 709,00 Kč	31.12.2021	20.1.2022
Daň z přidané hodnoty	371 587,00 Kč	31.12.2021	20.1.2022

Struktura zaměstnanců – průměrný přepočtený počet zaměstnanců

Kategorie zaměstnanců	Průměrný přepočtený počet
archeolog	16,0
z toho statutární orgán	1,0
odborný pracovník – technik, konzervátor	12,8
technicko – hospodářský pracovník	5,4
Celkem	35,2

Osobní náklady

Položka	Částka
A.III.10 Mzdové náklady	17 654 385,00 Kč
A.III.11 Zákoné sociální pojištění	4 848 348,00 Kč
A.III.13 Zákoné sociální náklady	637 345,50 Kč
Celkem	23 140 078,50 Kč

Stanovené odměny a funkční požitky

Rada instituce a dozorčí rada žádné odměny a funkční požitky stanoveny nemají.

Výše odměny statutárního zástupce není uvedena s ohledem na ustanovení §30 odst. 6) vyhl. 504/2002.

Daňové úlevy

Daňová úleva za předcházející období podle §20 odst. 7 zákona 586/1992 Sb. ve výši 706 551 Kč byla v období 2021 použita na úhradu nákladů neziskových záchranných archeologických výzkumů a jinou neekonomickou činnost ústavu nehrazenou z jiných zdrojů. Celková výše nákladů na tuto činnost činila 2 089 tis. Kč.

Přijaté dotace

Dotace zřizovatele JMK na činnost – neinvestiční	7 120 tis. Kč
Dotace zřizovatele JMK – investiční	380 tis. Kč
Dotace Grantové agentury ČR - neinvestiční	661 tis. Kč
Dotace Ministerstva kultury - neinvestiční	2 437 tis. Kč
Dotace celkem	10 598 tis. Kč

Podrozvahové účty

V souladu s účetním standardem 401, bod 2.5.1. je níže uveden majetek, o kterém se neúčtuje v deníku/hlavní knize, ale který je z hlediska posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky významný.

Položka	Částka
Publikace	1 535 959,10 Kč
Drobný hmotný majetek	4 293 139,56 Kč

Organizace je v rámci své činnosti vydavatelem odborných publikací. Vzhledem k tomu, že tyto publikace jsou pořizovány z dotace na činnost, jsou vedeny na podrozvahovém účtu.

Další položkou je drobný hmotný majetek, který je v okamžiku pořízení považován za zásobu.

Vypořádání výsledku hospodaření z minulého období

Rada instituce schválila dne 5. 5. 2021 převod zisku za rok 2020 ve výši 25 054,82 Kč do fondu rezervního.

Nepřetržitě trvání účetní jednotky

Předpoklad nepřetržitosti trvání účetní jednotky je splněn a není žádná významná nejistota ohledně pokračování v předmětu činnosti. Základní archeologický výzkum běží bez závad, jsou uzavřeny SOD na řadu dlouhodobých zakázek. Z tohoto důvodu byla účetní závěrka sestavena obvyklým způsobem.

V Brně dne 9. 3. 2022

Mgr. Andrea Matějčková
ředitelka

AUDITORSKÁ A PORADENSKÁ ČINNOST

registrovaná Komorou auditorů České republiky
Pod Kaštany 23, 616 00 BRNO
zapsána KS v Brně, odd.C, vložka 1603

ZPRÁVA
NEZÁVISLÉHO AUDITORA

o ověření účetní závěrky

Ústav archeologické památkové péče Brno
veřejná výzkumná instituce

Kaloudova 30, 614 00 Brno

k 31.12.2021

Přílohy:

Rozvaha

Výkaz zisků a ztrát

příloha

Tel./fax: +420 542 212 367

E-mail: auditia@auditia.cz
www.auditia.cz

Bankovní spojení:
86 - 140 58 00297/0100 KB Brno

IČO: CZ18827853

Příjemce zprávy:

Ředitelka Veřejné výzkumné instituce

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky v.v.i. Ústav archeologické památkové péče (dále také Společnosti), sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2021, výkazu zisku a ztráty, za rok končící 31.12.2021 a přílohy k této účetní závěrce, které obsahují popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace v souladu s vyhl. č. 504/2009 Sb., ve znění pozdějších změn. Údaje o právním charakteru společnosti a obsahu její činnosti jsou uvedeny pod vlastním výrokem.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv Ústavu archeologické památkové péče k 31.12.2021 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31.12.2021 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky (KA ČR) pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na společnosti nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s auditem účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během provádění auditu nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že:

ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o společnosti, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržovaných ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Právní forma – typ právnické osoby

Ústav archeologické památkové péče Brno, Kaloudova 30, 614 00 Brno

právní forma: veřejná výzkumná instituce

IČO: 485 11 005

Předmět podnikání a zahájení činnosti

Veřejná výzkumná instituce Ústav archeologické památkové péče Brno (dále jen v.v.i.) vznikla na základě rozhodnutí územně samosprávného celku: Jihomoravského kraje dle zákona č. 341/2005 Sb., s účinností od 1.1.2007, kdy na ní přešel veškerý majetek Jihomoravského kraje, který byl k 31.12.2006 ve správě příspěvkové organizace od stejného zřizovatele. Zřizovací listina v úplném znění ze dne 27.4.2006, ve znění 4. dodatku ze dne 25.6.2015.

Na základě této skutečnosti byla v.v.i. řádně registrována v Rejstříku veřejných výzkumných institucí, který vede Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, Praha.

Dle zřizovací listiny veřejné výzkumné instituce je vymezen účel předmětu hlavní činnosti, jejímž základním cílem je uskutečňování vědeckého archeologického výzkumu v oblasti záchrany a ochrany movitých a nemovitých archeologických památek a poskytování s tím souvisejících služeb:

- vědecký archeologický výzkum a jeho infrastruktura, jejíž součástí jsou veškeré technické činnosti, související s archeologickým výzkumem
- získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace, vydává vědecké publikace, poskytuje vědecké posudky a odborná stanoviska a provádí konzultační činnost
- rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážístů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro svůj výzkum
- úkoly realizuje samostatně i ve spolupráci s vysokými školami a dalšími vědeckými a odbornými institucemi
- poskytuje metodickou pomoc archeologickým pracovištím muzejní sítě Jihomoravského kraje v oblasti záchrany a ochrany archeologického dědictví

Odpovědnost vedení společnosti za účetní závěrku

Statutární orgán Společnosti odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán Společnosti povinen posoudit, zda je společnost schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy vedení plánuje zrušení společnosti nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost, než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vzniknout v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol vedením společnosti
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem společnosti relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost vnitřního kontrolního systému
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, který v této souvislosti statutární orgán uvedl v příloze účetní závěrky
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky vedením společnosti a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost společnosti nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti společnosti nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že společnost ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat statutární orgán - mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních - která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Odpovědný auditor

AUDITIA spol. s r.o., Pod Kaštany 2294/23, 616 00 Brno
zapsaná rejstříkovým soudem vedeným Krajským soudem v Brně, odd. C, vložka 1603
registrovaná Komorou auditorů, evidenční číslo: 006 z 19.4.1993
statutární auditor: Ing. Jiří Vrba, evidenční číslo: 0064 z 29.6.1990

Datum vyhotovení zprávy

V Brně dne: 21.3.2022

AUDITIA spol. s r.o.
auditorské a poradenské služby
DIČ: CZ16827853
Pod Kaštany 23, 616 00 Brno

Ing. Jiří Vrba
statutární auditor
ředitel a jednatel obchodní korporace

Z Á P I S

z 2. zasedání dozorčí rady

Ústavu archeologické památkové péče Brno, veřejné výzkumné instituce,
konaného dne 27. 4. 2022 v budově Jihomoravského kraje, Žerotínovo nám. 3, Brno

Přítomni: Mgr. Petr Fedor – předseda dozorčí rady
PhDr. Filip Havlíček – člen dozorčí rady
Mgr. Michal Přichystal – člen dozorčí rady
Ing. Alena Opatřilová – člen dozorčí rady

Nepřítomen: Ing. Jiří Němec – místopředseda - omluven

Hosté: Mgr. Andrea Matějčková – ředitelka ÚAPP, v.v.i.

Bod č. 1 – Stanovení ověřovatele zápisu, program jednání

Zasedání dozorčí rady Ústavu archeologické památkové péče Brno, veřejné výzkumné instituce (dále jen DR ÚAPP) zahájil předseda Mgr Petr Fedor v 9.30 hod.

Za ověřovatele zápisu 2. zasedání DR ÚAPP stanovil PhDr. Filipa Havlíčka.

Předseda DR ÚAPP Mgr. Fedor seznámil přítomné s programem 2. zasedání DR ÚAPP:

1. Stanovení ověřovatele zápisu, program jednání
2. Informace ředitelky ÚAPP, v.v.i. o Výroční zprávě za rok 2021

Bod č. 2 – Informace o Výroční zprávě za rok 2021 Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i.

Ředitelka ÚAPP, v.v.i. Mgr. Matějčková podala informace o Výroční zprávě za rok 2021.

DR ÚAPP Výroční zprávu za rok 2021 projednala a odsouhlasila.

H: 4 – 0 – 0

Mgr. Fedor ukončil jednání v 9.50 hod.

Mgr. Petr Fedor
předseda dozorčí rady ÚAPP, v.v.i.

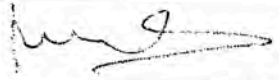

PhDr. Filip Havlíček
ověřovatel zápisu
člen dozorčí rady ÚAPP v.v.i.

Zpracoval a zapsal: Mgr. Petr Fedor
V Brně 27. 4. 2022

Prezenční listina

2. zasedání dozorčí rady Ústavu archeologické památkové péče Brno,
veřejné výzkumné instituce

Dne: 27.4.2022

Jméno a příjmení	Funkce	Podpis
Mgr. Fedor Petr	Předseda dozorčí rady	
Ing. Jiří Němec	Mistopředseda	
Mgr. Michal Přichystal	Člen	
PhDr. Filip Havlíček	Člen	
Ing. Alena Opatřilová	Člen	
Host:		
Mgr. Andrea Matějčková		